

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΝ΄

Τρίτη 11 Ιουλίου 2017

ΘΕΜΑΤΑ

Α. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Επικύρωση Πρακτικών, σελ. 10143
2. Ανακοινώνεται ότι τη συνεδρίαση παρακολουθούν ο Πρέσβης της Κύπρου κ. Κυριάκος Κενεβέζος και ο Πρόεδρος της Ένωσης Κυπρίων Ελλάδας κ. Γεώργιος Συλλούρης, σελ. 10081
3. Ειδική Ημερήσια Διάταξη:
Συζήτηση, κατόπιν αιτήματος του Πρωθυπουργού κ. Αλέξη Τσίπρα, σύμφωνα με το άρθρο 142Α του Κανονισμού της Βουλής, με αντικείμενο την ενημέρωση του Σώματος σχετικά με τις εξελίξεις στη διαπραγμάτευση για το Κυπριακό ζήτημα, σελ. 10081 - 10100
4. Ειδική Ημερήσια Διάταξη:
Ανακοίνωση του Προέδρου της Βουλής κ. Νικόλαου Βούτση, σύμφωνα με το άρθρο 51 παρ. 4 του Κανονισμού της Βουλής, σχετικά με το Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ της Βουλής των Ελλήνων και της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας, για την πρόσβαση στο υλικό του «Φακέλου της Κύπρου» και λήψη σχετικής απόφασης, σελ. 10100 - 10143
5. Επί διαδικαστικού θέματος, σελ. 10081, 10087, 10091, 10094, 10095, 10096, 10099, 10100, 10143
6. Επί προσωπικού θέματος, σελ. 10100
7. Ψηφοφορία δι' ανεγέρσεως επί της πρότασης σχετικά με την πρόσβαση στο υλικό του "Φακέλου της Κύπρου", σελ. 10143
8. Ανακοινώνεται ότι το Σώμα, ενέκρινε ομόφωνα την ως άνω πρόταση, σελ. 10143

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΒΟΥΤΣΗΣ Ν. , σελ. 10081 - 10099

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ Α. ,
σελ. 10099 - 10143

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Α. Επί της ενημέρωσης του Σώματος σχετικά με τις εξελίξεις στη διαπραγμάτευση για το Κυπριακό ζήτημα:

ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ Φ. , σελ. 10085, 10095
ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ Σ. , σελ. 10091
ΚΑΜΜΕΝΟΣ Π. , σελ. 10089, 10094, 10096,
10099, 10100
ΚΟΤΖΙΑΣ Ν. , σελ. 10092, 10100
ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ Α. , σελ. 10087
ΛΕΒΕΝΤΗΣ Β. , σελ. 10090, 10091, 10096, 10097
ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ Κ. , σελ. 10083, 10094, 10096,
10099, 10100
ΜΙΧΑΛΟΛΙΑΚΟΣ Ν. , σελ. 10086, 10087, 10095
ΠΑΠΑΡΗΓΑ Α. , σελ. 10097
ΤΣΙΠΡΑΣ Α. , σελ. 10081, 10097, 10098

Β. Επί της πρότασης σχετικά με την πρόσβαση στο υλικό του «Φακέλου της Κύπρου»:

ΒΟΥΤΣΗΣ Ν. , σελ. 10100, 10142
ΛΟΒΕΡΔΟΣ Α. , σελ. 10143
ΜΙΧΑΛΟΛΙΑΚΟΣ Ν. , σελ. 10143
ΤΣΙΑΡΑΣ Κ. , σελ. 10142

Γ. Επί διαδικαστικού θέματος:

ΒΟΥΤΣΗΣ Ν. , σελ. 10081, 10087, 10091,
10094, 10096, 10099
ΚΟΤΖΙΑΣ Ν. , σελ. 10100
ΛΕΒΕΝΤΗΣ Β. , σελ. 10091
ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ Κ. , σελ. 10091, 10096, 10099
ΜΙΧΑΛΟΛΙΑΚΟΣ Ν. , σελ. 10087, 10095, 10096
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ Α. ,
σελ. 10099, 10100, 10143

Δ. Επί προσωπικού θέματος:

ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ Φ. , σελ. 10100

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ:

ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ Γ. , σελ. 10096, 10098
ΜΠΑΛΑΟΥΡΑΣ Γ. , σελ. 10097
ΠΑΝΤΖΑΣ Γ. , σελ. 10097
ΤΣΙΑΡΑΣ Κ. , σελ. 10096
ΦΙΛΗΣ Ν. , σελ. 10095, 10096

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

ΙΖ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΝ'

Τρίτη 11 Ιουλίου 2017

Αθήνα, σήμερα στις 11 Ιουλίου 2017, ημέρα Τρίτη και ώρα 11.25', συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής κ. **ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΟΥΤΣΗ**.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Α. Συζήτηση, κατόπιν αιτήματος του Πρωθυπουργού κ. Αλέξη Τσίπρα, σύμφωνα με το άρθρο 142Α του Κανονισμού της Βουλής, με αντικείμενο την ενημέρωση του Σώματος σχετικά με τις εξελίξεις στη διαπραγμάτευση για το κυπριακό ζήτημα.

Β. Ανακοίνωση του Προέδρου της Βουλής κ. Νικόλαου Βούτση, σύμφωνα με το άρθρο 51 παρ. 4 του Κανονισμού της Βουλής, σχετικά με το Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ της Βουλής των Ελλήνων και της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας, για την πρόσβαση στο υλικό του «Φακέλου της Κύπρου» και λήψη σχετικής απόφασης.

Χαιρετίζουμε την παρουσία του Πρέσβη της Κύπρου κ. Κυριάκου Κενεβέζου και του Προέδρου της Ένωσης Κυπρίων Ελλάδας κ. Γεώργιου Συλλούρη.

Σύμφωνα με το άρθρο 142Α του Κανονισμού της Βουλής, για την έγκαιρη και υπεύθυνη πληροφόρηση και ενημέρωση της Βουλής, η Κυβέρνηση διά του Πρωθυπουργού μπορεί, εκτός από τη συζήτηση προ ημερησίας διατάξεως του επομένου άρθρου, να ζητήσει οποτεδήποτε να κάνει ανακοινώσεις ή δηλώσεις ενώπιόν της για οποιαδήποτε σοβαρή δημόσια υπόθεση. Το αίτημα για ανακοίνωση ή δήλωση μαζί με το αντικείμενό τους διατυπώνεται στον Πρόεδρο της Βουλής και γνωστοποιείται στους Προέδρους των Κοινοβουλευτικών Ομάδων της Αντιπολίτευσης πριν από είκοσι τέσσερις ώρες τουλάχιστον. Το σχετικό αίτημα του κυρίου Πρωθυπουργού απεστάλη χθες και κοινοποιήθηκε στους Προέδρους των Κοινοβουλευτικών Ομάδων περισσότερες από είκοσι τέσσερις ώρες πριν, όπως ορίζει το άρθρο 142Α.

Η ανακοίνωση ή δήλωση της Κυβέρνησης γίνεται αυτοπροσώπως από τον Πρωθυπουργό σε οποιαδήποτε συνεδρίαση νομοθετικής εργασίας ή κοινοβουλευτικού ελέγχου, πριν από την έναρξη της συζήτησης των θεμάτων της ημερησίας διατάξεως και η διάρκειά της δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δέκα λεπτά. Οι Πρόεδροι των Κοινοβουλευτικών Ομάδων της Αντιπολίτευσης μπορούν να αναπτύξουν αυτοπροσώπως τις απόψεις τους για το περιεχόμενο της ανακοίνωσης ή της δήλωσης της Κυβέρνησης για πέντε (5') λεπτά κατ' ανώτατο όριο για τον καθένα. Σε περίπτωση απουσίας ή ασθένειας Προέδρου Κοινοβουλευτικής Ομά-

δας στη συζήτηση, τον αναπληροί εκπρόσωπός του οριζόμενος απ' αυτόν.

Η απάντηση του Πρωθυπουργού στις απόψεις των Προέδρων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων της Αντιπολίτευσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε λεπτά. Η δευτερολογία των Προέδρων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων της Αντιπολίτευσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία λεπτά και του Πρωθυπουργού, ο οποίος ομιλεί τελευταίος, τα πέντε λεπτά. Όταν οι ανακοινώσεις και οι δηλώσεις της Κυβέρνησης ενώπιον της Βουλής γίνονται από τον Πρωθυπουργό, οι αναπληρωτές εκπρόσωποι των Κοινοβουλευτικών Ομάδων δεν μπορούν να λάβουν τον λόγο, με την επιφύλαξη του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 4 αυτού του άρθρου.

Παρακαλώ πολύ, καλείται στο Βήμα ο Πρωθυπουργός κ. Αλέξης Τσίπρας.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θεώρησα απαραίτητο να ζητήσω τη σύγκληση σήμερα της Ολομέλειας, αξιοποιώντας σχετικό άρθρο του Κανονισμού, προκειμένου να ενημερώσω το Σώμα για την πορεία του Κυπριακού, σε συνέχεια και του τερματισμού των συνομιλιών στην Ελβετία τα ξημερώματα της περασμένης Παρασκευής.

Είναι σαφές, άλλωστε, όπως είχα επανειλημμένως την ευκαιρία να επισημάνω στις κατ' ιδίαν συνομιλίες μου με τους Αρχηγούς των κοινοβουλευτικών κομμάτων, ότι η δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού αποτελεί εθνικής σημασίας στόχο, για την επίτευξη του οποίου είναι εξαιρετικά σημαντικός ο διάλογος, η διαρκής ενημέρωση αλλά και η συνεννόηση μεταξύ των πολιτικών κομμάτων.

Στο πλαίσιο αυτό άλλωστε η ελληνική Κυβέρνηση, η ελληνική αντιπροσωπεία κατά τη διάρκεια των συνομιλιών υποστήριξε σθεναρά καθ' όλη τη διάρκεια της διαπραγμάτευσης τις πάγιες θέσεις της χώρας μας:

Πρώτον, ότι δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού προς όφελος του συνόλου του κυπριακού λαού, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, μπορεί να επιτευχθεί μόνο επί τη βάση των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, αλλά και της ιδιότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας ως κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δεύτερον, ότι η Ελλάδα στηρίζει σταθερά τις προσπάθειες της Κυπριακής Δημοκρατίας στις δικοινοτικές συνομιλίες, αλλά εμπλέκεται μόνο στη διαπραγμάτευση του Κεφαλαίου της Ασφάλειας.

Τρίτον, ότι στο πλαίσιο των συνομιλιών η Ελλάδα βρίσκεται σε διαρκή συντονισμό με την Κυπριακή Δημοκρατία της οποίας άλλωστε ο λαός θα κληθεί να πάρει και την όποια τελική απόφαση.

Στη βάση αυτών των πάγιων θέσεών μας αναδείξαμε με επι-

μονή και αποφασιστικότητα το γεγονός ότι δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού συνεπάγεται πρώτα και κύρια άρση των συνεπειών της εισβολής και κατοχής μέρους της Κύπρου. Με δύο λόγια, συνεπάγεται κατάργηση των επεμβατικών δικαιωμάτων και των εγγυήσεων και αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων.

Στο σημείο αυτό επιτρέψτε μου να επισημάνω ιδιαίτερα την καθοριστική, ιστορικής σημασίας, θα έλεγα, προσπάθεια της διαπραγματευτικής ομάδας του Υπουργείου Εξωτερικών και προσωπικά του Υπουργού Εξωτερικών κ. Κοτζιά, για την οποία σήμερα θα ήθελα και δημόσια να τον ευχαριστήσω. Γιατί η ελληνική πλευρά ανέδειξε με απόλυτη σαφήνεια σε όλα τα fora και τις διεθνείς μας επαφές το γεγονός ότι κανένα κράτος στον εικοστό πρώτο αιώνα και ειδικά ένα κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν μπορεί να θεωρείται κυρίαρχο και ανεξάρτητο εάν εις βάρος του υφίστανται εγγυητικά και επεμβατικά δικαιώματα.

Γιατί η ελληνική πλευρά επίσης ανέδειξε με απόλυτη σαφήνεια το γεγονός ότι κανένα κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης -και σίγουρα όχι η Ελλάδα- δεν θα μπορούσε να αποδεχθεί και να συνυπογράψει δικαίωμα επέμβασης της Τουρκίας στην επανενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία, δηλαδή απέναντι σε μια χώρα κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ανέδειξε, επίσης, το γεγονός, επίσης, ότι μία επανενωμένη Κύπρος υπό το καθεστώς εγγυήσεων δεν θα μπορούσε ποτέ να εκφραστεί με ανεξάρτητη φωνή σε κοινοτικό επίπεδο, με όλες τις συνέπειες που θα είχε αυτό για την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση και το γεγονός ότι η διατήρηση των εγγυήσεων και η παρουσία των κατοχικών στρατευμάτων στην επανενωμένη Κύπρο θα υπονόμιευσαν καθημερινά οποιαδήποτε προσπάθεια για ειρήνη και συμφιλίωση στο νησί.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θεωρώ ότι σε μεγάλο βαθμό -ίσως για πρώτη φορά σε τόσο μεγάλο βαθμό- μπορέσαμε να πείσουμε τη διεθνή κοινότητα αυτές οι θέσεις να γίνουν και δικές της θέσεις και θεωρώ ότι είναι εξίσου σημαντικό το γεγονός ότι πείσαμε και για τις προθέσεις μας, για το ότι δηλαδή δεν βρεθήκαμε όλο αυτό το διάστημα στη διαπραγμάτευση και στις συνομιλίες προκειμένου να ροκανίσουμε τον χρόνο των διαπραγματεύσεων για να παίξουμε το γνωστό παιχνίδι της επίρριψης των ευθυνών για την αποτυχία, αλλά αγωνιστήκαμε ειλικρινά υπέρ μιας λύσης που θα μπορεί να ωφελήσει το σύνολο του κυπριακού λαού, εξασφαλίζοντας ότι τα λάθη που παρελθόντος δεν θα επαναληφθούν κι ότι η ασφάλεια της μιας κοινότητας δεν θα οικοδομηθεί εις βάρος της ασφάλειας της άλλης.

Εδώ και έναν χρόνο περίπου καταθέσαμε σειρά προτάσεων, μεταξύ των οποίων είναι η σύναψη τριμερούς συμφώνου φιλίας και η δημιουργία μηχανισμού ελέγχου του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Αυτές είναι προτάσεις που μαζί με την αλλαγή στη δομή του κράτους, τα μέτρα αστυνόμευσης και τη συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα ενίσχυαν την αίσθηση ασφάλειας και της τουρκοκυπριακής κοινότητας.

Στο πλαίσιο αυτό επανειλημμένως καλέσαμε και στην πρώτη φάση των συνομιλιών στην Ελβετία, τον περασμένο Γενάρη, αλλά και τώρα στη δεύτερη φάση την Τουρκία σε προπαρασκευαστικές διαβουλεύσεις. Δυστυχώς δεν βρήκαμε ανταπόκριση. Και το λέω αυτό με ιδιαίτερη λύπη διότι, όπως φάνηκε, αν είχαμε καταφέρει να σημειώσουμε εκ των προτέρων ουσιαστική πρόοδο στο κεφάλαιο αυτό, όπως αυτή η πρόοδος σημειώθηκε σε άλλα κεφάλαια, η προοπτική για λύση στην Ελβετία θα ήταν πολύ καλύτερη.

Αυτό όμως που διαφάνηκε, παρά κάποιες επιμέρους ελπιδοφόρες ενδείξεις, ήταν ότι η Τουρκία δεν είχε τελικά πρόθεση να δεσμευθεί σε μία λύση που θα επέτρεπε στην επανενωμένη Κύπρο να είναι πραγματικά ανεξάρτητη και κυρίαρχη, δηλαδή σε μια λύση χωρίς επεμβατικά δικαιώματα τρίτων χωρών και βεβαίως με την έστω και σταδιακή, αποχώρηση όμως, του κατοχικού στρατού.

Δεν θα ήθελα να μπω σε περισσότερες λεπτομέρειες για την έκβαση της διαπραγμάτευσης. Άλλωστε τον λόγο θα πάρει και ο Υπουργός Εξωτερικών, ο οποίος χθες ενημέρωσε αναλυτικά και τους εκπροσώπους των κομμάτων. Θεωρώ, όμως, ότι η επόμενη περίοδος είναι ιδιαίτερα σημαντική και γι' αυτό επιτάσσει αποφασιστικότητα και ψυχραιμία σε μια σειρά από θέματα, ζητή-

ματα, που συνδέονται με τη σημερινή μας συζήτηση.

Επιτρέψτε μου, λοιπόν, να τα ιεραρχήσω συνοπτικά.

Πρώτον, η συνεργασία Ελλάδας-Κυπριακής Δημοκρατίας αποτελεί και θα συνεχίσει να αποτελεί τον κρίσιμο άξονα της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Το γεγονός αυτό δεν περιορίζεται μόνο στις συνομιλίες για το Κυπριακό, όπου ο συντονισμός ήταν εξαιρετικός και θα ήθελα με την ευκαιρία να ευχαριστήσω γι' αυτό τον Πρόεδρο Αναστασιάδη και τη διαπραγματευτική ομάδα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η συνεργασία Ελλάδας-Κυπριακής Δημοκρατίας έχει ευρύτερες διαστάσεις. Αφορά γενικότερα -θα έλεγα- τη διεθνή διπλωματική μας συνεργασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στη Σύνοδο των Ευρωπαϊκών Χωρών του Νότου, στις ιδιαίτερης στρατηγικής σημασίας τριμερείς συνεργασίες μας με χώρες της Μέσης Ανατολής και άλλες χώρες. Αφορά ασφαλώς και τη στήριξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην άσκηση των κυριαρχικών δικαιωμάτων της στην Αποκλειστική Οικονομική της Ζώνη.

Η Κυπριακή Δημοκρατία ως κυρίαρχο κράτος έχει το αναφαίρετο δικαίωμα να επιλέξει τον τρόπο με τον οποίο θα αξιοποιήσει τα δικαιώματά της, αυτά που απορρέουν από το Διεθνές Δίκαιο και το Δίκαιο της Θάλασσας. Και σε αυτήν την επιλογή της είναι αυτονόητο ότι θα έχει τη στήριξη τόσο της Ελλάδας όσο όμως και της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και της διεθνούς κοινότητας συνολικά απέναντι σε οποιαδήποτε απειλή.

Δεύτερον, ο τερματισμός των συνομιλιών στην Ελβετία θέλω να τονίσω ότι δεν αποτελεί το τέλος της προσπάθειάς μας. Η δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού στο πλαίσιο των αποφάσεων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών αποτελεί και θα συνεχίσει να αποτελεί κεντρικό άξονα της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, κεντρικό δακτύβημα για μια χώρα που αποτελεί πυλώνα ειρήνης, σταθερότητας και ασφάλειας στην ευρύτερη περιοχή. Στο πλαίσιο αυτό είμαστε πάντοτε ανοιχτοί στην επανέναρξη των συνομιλιών υπό τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, στον βαθμό βεβαίως που θα εκφραστεί ενδιαφέρον από όλες τις πλευρές. Και θα συνεχίσουμε να κινούμαστε στην ίδια κατεύθυνση: Προάσπιση των αρχών μας, σε συνδυασμό με μια διπλωματία που δεν βασίζεται σε φοβίες και σε εμμονές του παρελθόντος αλλά σε εποικοδομητικές προτάσεις και στη δημιουργία διεθνών ερεσιμάτων.

Και βέβαια θα αξιοποιήσουμε το γεγονός ότι η κατάργηση των εγγυήσεων και η αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων αποτελεί πια, χάρη και στις προσπάθειες της ελληνικής πλευράς, μέρος της ατζέντας της διεθνούς κοινότητας για την επίλυση του κυπριακού προβλήματος, όπως επιβεβαιώνεται άλλωστε και από τον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, έναν άνθρωπο που χαίρει ιδιαίτερης εκτίμησης διεθνώς, μια πολιτική προσωπικότητα, θα έλεγα, υψηλού κύρους, που μπορεί να συνεχίσει και ελπίζουμε να συνεχίσει αυτή τη σημαντική προσπάθεια για την εξεύρεση δίκαιης και βιώσιμης λύσης στο κυπριακό πρόβλημα.

Τρίτο σημείο: η δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού είναι και πρέπει να είναι όχι το κεντρικό πρόταγμα για την Ελλάδα και τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, αλλά το κεντρικό πρόταγμα για την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση και το μέλλον της -και αυτό είχα την ευκαιρία να τονίσω στην πρόσφατη Σύνοδο Κορυφής-, όχι μόνον γιατί αφορά την άρση της παράνομης κατοχής μέρους ενός κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε μόνον διότι η εφαρμογή του ευρωπαϊκού κεκτημένου είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την επίλυση του ζητήματος και ούτε μόνον επειδή χάρη στις συντονισμένες μας προσπάθειες έχει γίνει πια αποδεκτό από όλους ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέση στο τραπέζι των συνομιλιών, αλλά κυρίως διότι συμβάλλοντας στην επίλυση του Κυπριακού η Ευρωπαϊκή Ένωση ανοίγει τον δρόμο ώστε να ενισχύσει και τον δικό της διεθνή και περιφερειακό ρόλο.

Τέταρτο σημείο: το μήνυμά μας προς την Τουρκία, το οποίο αναδείχθηκε και κατά τις συνομιλίες για το Κυπριακό, πρέπει να παραμείνει σταθερό, ιδιαίτερα σε αυτές τις δύσκολες στιγμές. Είμαστε αποφασιστικοί στην προάσπιση των αρχών και δικαιωμάτων μας έναντι οποιασδήποτε απειλής και παράνομης διεκδίκησης. Την ίδια στιγμή είμαστε και προσηλωμένοι στη διεκδίκηση των ζητημάτων που μας χωρίζουν και στην οικοδόμηση μιας σχέσης που θα βασίζεται στον σεβασμό του διεθνούς δικαίου αλλά

και στον αμοιβαίο σεβασμό.

Μένει, βεβαίως, να δούμε κατά πόσον και η Τουρκία θα αναγνωρίσει τη σημασία που έχει η δίκαιη και βιώσιμη επίλυση του Κυπριακού για την ίδια, για τις σχέσεις μας, για τις ευρωτουρκικές σχέσεις και την ευρωπαϊκή της προοπτική, αλλά βεβαίως και τη σημασία και για την ασφάλεια, τη σταθερότητα στην ευρύτερη περιοχή.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, θα ήθελα κλείνοντας μετά από αυτό το πλαίσιο της ενημέρωσης, χωρίς ελπίζω να καταχραστώ κατά πολύ τον χρόνο που προβλέπει ο Κανονισμός, να χαιρετίσω την απόφαση της ελληνικής και της κυπριακής Βουλής από τον Γενάρη του 2016 για την από κοινού πρόσβαση σε όλα τα ντοκουμέντα, τα οποία ήρθαν στη γνώση και την κατοχή της ελληνικής Βουλής από το 1986 μέχρι το 1988 κατά τη διάρκεια της εξεταστικής, τότε, επιτροπής για τον «Φάκελο της Κύπρου».

Μια περίοδος κατά την οποία καταθέσεις των μαρτύρων εκείνων όλων όσων είχαν σχέση με την κυπριακή τραγωδία είναι ένα πλούσιο και χρήσιμο υλικό με ιδιαίτερη ιστορική σημασία. Είκοσι εννέα χρόνια μετά την εξεταστική επιτροπή και σαράντα τρία χρόνια μετά την εισβολή, η ελληνική Βουλή θα δώσει πλήρη σειρά αυτών των ντοκουμέντων στην κυπριακή Βουλή, έτσι ώστε να ανοίξει, όπως δικαιούται άλλωστε, ένα θέμα που αφορά κυρίως τον κυπριακό λαό και για το οποίο ο κυπριακός λαός δικαιούται να έχει γνώση και να ανοίξει, βεβαίως, για επιστημονικούς και ιστορικούς λόγους αυτή η περίοδος προς εξέταση.

Θα ήθελα να επισημάνω, όπως άλλωστε θα γνωρίζετε, ότι αυτή η απόφαση των δύο εθνικών αντιπροσωπειών έχει ληφθεί εδώ και πάρα πολύ καιρό. Συνεπώς ουδόλως σχετίζεται με την πορεία των συνομιλιών για την επίλυση του κυπριακού προβλήματος. Αντιθέτως, θα έλεγα ότι ανεξαρτήτως από τις συνομιλίες και την έκβασή τους αποτελεί ένα ανεκπλήρωτο εδώ και δεκαετίες χρέος της ελληνικής πολιτείας απέναντι στον κυπριακό λαό. Είναι ένας ελάχιστος φόρος τιμής και μια ιστορική δικαίωση προς όλους όσους αγωνίστηκαν, αντιστάθηκαν και θυσιάστηκαν προς το праξικόπημα κατά του Μακαρίου και στην εισβολή και κατοχή μέρους της Κύπρου από τις επιχειρήσεις του Αττίλα.

Με αυτό το πνεύμα, λοιπόν, θέλω να πιστεύω ότι το σύνολο των δημοκρατικών πολιτικών δυνάμεων θα στηρίξουν αυτή την ιστορική πράξη του ελληνικού Κοινοβουλίου, όπως άλλωστε ενέκριναν πριν από λίγο καιρό και τα πρωτόκολλα συνεργασίας ανάμεσα στις δύο εθνικές αντιπροσωπείες με τα οποία η πρωτοβουλία αυτή ξεκίνησε.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστώ πολύ.

Τον λόγο έχει ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Δημοκρατίας κ. Κυριάκος Μητσοτάκης.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, πριν από λίγες μέρες στο Κραν Μοντανά της Ελβετίας προστέθηκε, δυστυχώς, άλλο ένα κεφάλαιο στην ιστορία των χαμένων ευκαιριών επίλυσης του κυπριακού ζητήματος.

Δυστυχώς, μια πολύ σοβαρή πολιτική και διπλωματική προσπάθεια, που σε ορισμένα στάδια της είχε αναπτύξει μια θετική δυναμική, προσέκρουσε στην αδιαλλαξία της Άγκυρας. Γεωστρατηγικές επιδιώξεις και αντιλήψεις μιας άλλης εποχής, μιας εποχής που εδώ και πολλά χρόνια έχει ξεπεραστεί από νέα δεδομένα και νέες πραγματικότητες εγκλώβισαν για άλλη μια φορά την Τουρκία σε μια ουσιαστικά άκαμπτη στάση.

Πέραν της εμμονής σε δυσλειτουργικές προσεγγίσεις, όσον αφορά τη λεγόμενη εσωτερική πτυχή του κυπριακού ζητήματος, η Άγκυρα απέτρεψε με τη στάση της τη δυνατότητα σύγκλισης στα κρίσιμα θέματα της εξωτερικής πτυχής, δηλαδή στα ζητήματα της ασφάλειας, των εγγυήσεων, των επεμβατικών δικαιωμάτων.

Ο γεωστρατηγικός έλεγχος επί της Κύπρου φαίνεται να παραμένει σταθερή επιδίωξη της Τουρκίας. Φάνηκε αυτό από την προώθηση μέχρι και την τελευταία στιγμή στη μακρόχρονη παραμονή κατοχικών δυνάμεων στο νησί, χωρίς συγκεκριμένη καταληκτική ημερομηνία πλήρους και οριστικής αποχώρησής.

Και φάνηκε και στην αμετακίνητη θέση να διατηρηθεί το αναχρονιστικό σύστημα εγγυήσεων και επεμβατικών δικαιωμάτων τρίτων. Δεν βρισκόμαστε, όμως, πια στο 1960. Δεν είμαστε στον Ψυχρό Πόλεμο, δεν διανύουμε την εποχή των αδέσμευτων, δεν ζούμε στα χρόνια της χούντας. Ένα νέο περιβάλλον έχει διαμορφωθεί τόσο νομικά όσο και πολιτικά, χάρη σε μια σειρά αποφάσεων του ΟΗΕ και, βεβαίως, χάρη στην ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο πλαίσιο αυτό είναι παρωχημένες και ανεδαφικές οι λογικές εγγυήσεων και επεμβατικών δικαιωμάτων. Σε μία επανενωμένη Κύπρο, μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι από κοινού θα απολαμβάνουν τα αγαθά της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της οικονομικής προόδου, της ασφάλειας, της σταθερότητας, δεν μπορεί να ισχύει μια ασφυκτική επιτήρηση. Δεν μπορούν να ισχύουν εγγυήσεις, η δυνατότητα επέμβασης από τρίτα κράτη και φυσικά η παρουσία ξένων στρατευμάτων. Μια τέτοια κατάσταση πραγμάτων δεν συνάδει και δεν μπορεί να είναι αποδεκτή σε μια σύγχρονη ευρωπαϊκή δημοκρατία.

Οι συνθήκες εγγύησης και συμμαχίας του 1960, με άλλα λόγια, δεν μπορούν να είναι το θεμέλιο για το σήμερα και για το αύριο. Πόσο μάλλον όταν υπάρχουν πια αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, οι ίδιες οι συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Συμβούλιο της Ευρώπης, το Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Και όλα αυτά, σε συνδυασμό με το Σύνταγμα μιας επανενωμένης Κύπρου, παρέχουν επαρκή και σταθερή βάση για την ασφάλεια και των δύο κοινοτήτων του νησιού.

Όμως, η Άγκυρα, δυστυχώς, δεν επιχείρησε να διαβάσει έτσι τη συγκυρία. Δεν θέλησε να δει ξεκάθαρα το κοινό μέλλον, το κοινό ευρωπαϊκό μέλλον Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Εγκλωβίστηκε στο παρελθόν. Έχει λοιπόν, την κύρια ευθύνη της αποτυχίας αυτού του γύρου της διαπραγματεύσεως.

Ούτε οι εποικοδομητικές ευρωπαϊκές παρεμβάσεις, ούτε η παρουσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης έκαναν την Άγκυρα να αλλάξει στάση, ούτε ακόμα ο ίδιος ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ, ο κ. Γκουτέρες, ο οποίος παραβρέθηκε στο τελικό στάδιο των διαβουλεύσεων και επέδειξε –πρέπει να το τονίσουμε αυτό– αξιοθαύμαστη επιμονή και γνώση του ζητήματος, μπόρεσε να αποτρέψει το επερχόμενο αδιέξοδο.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του Προέδρου της Νέας Δημοκρατίας)

Θα χρειαστώ λίγο χρόνο παραπάνω, κύριε Πρόεδρε.

Μέσα σε αυτό το άγονο τοπίο, η γενναία και θετική στάση του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Αναστασιάδη έμεινε, δυστυχώς, χωρίς ανταπόκριση από την άλλη πλευρά του τραπεζιού. Μέχρι την τελευταία στιγμή, ο Πρόεδρος Αναστασιάδης έκανε προσπάθεια άρσης του αδιεξόδου, καταθέτοντας και μάλλον γραπτά, πλήρη και συνεκτική πρόταση για όλες τις πτυχές του ζητήματος, πρόταση που αφορούσε και το εδαφικό, το περιουσιακό, τα ζητήματα της διακυβέρνησης, της κατανομής των εξουσιών, την ασφάλεια, τις εγγυήσεις, τα στρατεύματα κατοχής, την πολυεθνική δύναμη, την αρχή της ισότιμης μεταχείρισης. Είναι μια πρόταση –και πρέπει να το πούμε αυτό– τολμηρή και ουσιαστική, μια πρόταση, όμως, που συνάντησε αδιαλλαξία και επιμονή σε παρωχημένες θέσεις.

Είναι θετικό ότι η ελληνική πλευρά, δρώντας μέσα στο πλαίσιο της εγγυήτριας δύναμης, δεν παρέκκλιε από την πάγια εθνική γραμμή ότι η Λευκωσία έχει τον πρώτο λόγο. Η Κύπρος αποφασίζει, η Ελλάδα στηρίζει και συμπαρίσταται και οι άρρηκτες σχέσεις Ελλάδας και Λευκωσίας αποτελούν θεμελιώδη προϋπόθεση και, τελικά, στοιχείο ισχύος του ελληνισμού.

Η διεθνής κοινότητα, ανεξάρτητα από το αν αυτό τελικά θα αναγνωριστεί δημόσια για λόγους που όλοι αντιλαμβανόμαστε, γνωρίζει ποιος και τι έφταιξε. Και ακριβώς επειδή το γνωρίζει και το γνωρίζει καλά η διεθνής κοινότητα, ιδίως ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών αλλά και η Ευρωπαϊκή Ένωση, οφείλει από εδώ και πέρα να διασφαλίσει δύο κρίσιμα ζητήματα:

Πρώτον, ότι η προσπάθεια επίλυσης του κυπριακού δεν θα τερματιστεί εδώ και, δεύτερον, ότι θα αποτραπεί κάθε προσπά-

θεια αμφισβήτησης των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Πρέπει να γίνει συνείδηση ότι στο Κραν Μοντανά μπήκε άνω τελεία και όχι μια τελεία. Κάποιες δηλώσεις για αναζήτηση λύσης εκτός του πλαισίου του ΟΗΕ, για plan B, για plan C, καθώς και ό,τι άλλο υπονοούσε η χωρική πλευρά, δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές, είναι εκτός του πλαισίου συζήτησης και διαπραγμάτευσης. Ύστερα από ένα εύλογο χρονικό διάστημα περισυλλογής, η προσπάθεια πρέπει να εκκινήσει ξανά, λαμβάνοντας υπ' όψιν πολιτικά δεδομένα εντός και εκτός Κύπρου.

Αθήνα και Λευκωσία συμφωνούμε και έχουμε δεσμευτεί σε αυτό, ότι η σημερινή κατάσταση παράνομης κατοχής και ουσιαστικής διχοτόμησης είναι απαράδεκτη. Πράγματι, είναι θετικό το γεγονός ότι οι περισσότεροι πια και στην παγκόσμια κοινή γνώμη αντιλαμβάνονται το δίκαιο των βασικών ελληνικών και κυπριακών θέσεων.

Στη Νέα Δημοκρατία σήμερα, ως σοβαρή Αξιωματική Αντιπολίτευση και αύριο ως υπεύθυνη κυβέρνηση, θα συνεχίζουμε να εργαζόμαστε για μια δίκαιη λύση, για μια βιώσιμη λύση, για μια λειτουργική λύση. Λύση πάντα σύμφωνη με το Διεθνές Δίκαιο και τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Λύση που θα εφαρμόζει το ευρωπαϊκό κεκτημένο, το οποίο αποτελεί τελικά την καλύτερη εγγύηση για ένα σταθερό, ειρηνικό μέλλον για Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους μέσα σε μια επανενωμένη ευρωπαϊκή Κύπρο, μια Κύπρο, όμως, χωρίς στρατεύματα κατοχής, χωρίς ξένες εγγυήσεις, χωρίς επεμβατικά δικαιώματα. Αυτή ήταν και επί κυβερνήσεων Νέας Δημοκρατίας η σταθερή ελληνική θέση.

Όπως ανέφερα ήδη, η διεθνής κοινότητα οφείλει, με κατάλληλες παρεμβάσεις και με σαφή μηνύματα, να αποτρέψει πολιτικές ενέργειες αμφισβήτησης των καθ' όλα νόμιμων κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η Κύπρος, όπως κάθε ανεξάρτητο και κυρίαρχο κράτος, έχει δικαίωμα να αξιοποιήσει τις πλουτοπαραγωγικές πηγές της, όπου κι αν αυτές βρίσκονται: Στο έδαφος, στα χωρικά ύδατα, στην υφαλοκρηπίδα και, βέβαια, στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη, η οποία έχει οριοθετηθεί σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και τη σύμβαση του ΟΗΕ για το δίκαιο της θάλασσας.

Η διαδικασία επίλυσης του κυπριακού δεν συνδέεται με κανέναν τρόπο με την άσκηση των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας επί της ΑΟΖ της.

Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης σωστά έχει καταστήσει σαφές ότι «οι ενεργειακοί σχεδιασμοί της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν έχουν σχέση με την ευθύνη της Τουρκίας, που οδήγησε στο ναυάγιο των συνομιλιών». Γι' αυτό, όπως δήλωσε, δεν πρόκειται να υπάρξει αναβολή στις γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ. Συμφωνούμε και τον στηρίζουμε.

Το μήνυμά μας πρέπει να είναι καθαρό: Καμμία αμφισβήτηση δεν είναι νοητή, καμμία ενέργεια παρεμπόδισης κυριαρχικών δικαιωμάτων δεν είναι αποδεκτή. Η Ανατολική Μεσόγειος μπορεί και πρέπει να είναι μια θάλασσα σταθερότητας, ειρήνης και ανάπτυξης, μια θάλασσα που θα ενώνει και δεν θα χωρίζει κράτη και λαούς.

Ο σεβασμός του Διεθνούς Δικαίου και η αρχή των σχέσεων καλής γειτονίας είναι αυτονόητη προϋπόθεση γι' αυτό. Το επιβεβαιώνει, εξάλλου, το πλέγμα των άριστων σχέσεων Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ, αλλά και Ελλάδας-Κύπρου-Αιγύπτου, που ξεκίνησαν, διαμορφώθηκαν και εμπλουτίστηκαν τα τελευταία χρόνια. Οι σχέσεις αυτών των τεσσάρων χωρών αποκτούν διαρκώς βάθος, πληρότητα και σταθερότητα, σε όφελος της περιφερειακής συνεργασίας και ασφάλειας. Αθήνα, Λευκωσία, Τελ Αβίβ και Κάιρο, έχουμε βρει έναν αρμονικό βηματισμό, βασισμένο στον αμοιβαίο σεβασμό, στις σχέσεις καλής γειτονίας και στο Διεθνές Δίκαιο.

Διαμορφώνουμε ένα πλέγμα πολυεπίπεδης συνεργασίας, η οποία, προσέξτε, δεν στρέφεται κατά καμμίας άλλης χώρας, αλλά αντιθέτως συμβάλλει στην εμπέδωση της ειρήνης και της σταθερότητας στην περιοχή μας. Και η Τουρκία θα πρέπει να επιλέξει ποιον ρόλο θα έχει, τελικά, σε αυτήν την κρίση, αλλά ταυτόχρονα και πολλά υποσχόμενη, περιοχή του κόσμου. Θα είναι παράγοντας σταθερότητας και ασφάλειας στην Ανατολική Μεσόγειο; Θα είναι ένας γείτονας προβλέψιμος και αξιόπιστος; Θα

είναι τελικά σταθερός ή αβέβαιος σύμμαχος;

Αυτό, βεβαίως, δεν αφορά μόνο στην Ανατολική Μεσόγειο, αφορά και στο Αιγαίο. Το έχουμε πει πολλές φορές, το επαναλαμβάνω και σήμερα από το Βήμα της εθνικής αντιπροσωπείας. Επιθυμούμε ουσιαστικές σχέσεις φιλίας με την Τουρκία, σχέσεις στέρεες, θεμελιωμένες στο μόνο ακλόνητο βάθρο ρύθμισης των διακρατικών και διεθνών σχέσεων: στο Διεθνές Δίκαιο.

Και στο πλαίσιο αυτό, είναι προφανές ότι και η πλήρης εξομάλυνση των ελληνοτουρκικών σχέσεων περνάει αναπόδραστα και από την επίλυση του Κυπριακού και από το τέλος της σαραντατριάχρονης παράνομης κατοχής του βόρειου τμήματος του νησιού. Και η ουσιαστική παύση αυτής της απαράδεκτης κατάστασης θα δώσει, εκ των πραγμάτων, θετική ώθηση, όχι μόνο στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, αλλά και στις σχέσεις της Τουρκίας με την Ευρώπη, οι οποίες αυτήν την περίοδο περνάνε, για πολλούς λόγους, μια ιδιαίτερα δύσκολη φάση.

Η θέση μας είναι ξεκάθαρη: Η Τουρκία δεν πρέπει να αποξενωθεί από την Ευρώπη. Πιστεύουμε ότι η ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας πρέπει να κρατηθεί ζωντανή, να προχωρήσει στη βάση της προσαρμογής στα ευρωπαϊκά προαπαιτούμενα και στο κοινοτικό κεκτημένο, προμετωπίδα του οποίου είναι ο σεβασμός της δημοκρατίας, της ελευθερίας, της πολυφωνίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και, βέβαια, οι σχέσεις καλής γειτονίας.

«Ο δρόμος της δημοκρατίας είναι ανηφορικός και συχνά δύσβατος, αλλά είναι ο μόνος δρόμος που οδηγεί τελικά στην ευρωπαϊκή οικογένεια». Αυτά τόνισα, μεταξύ άλλων, και στον Τούρκο Πρωθυπουργό, τον κ. Γιλντιρίμ, στην πρόσφατη συνάντησή μας. Και η επίσκεψή του στην Ελλάδα είχε κάποια θετική συμβολή στην ατμόσφαιρα των διμερών μας σχέσεων.

Μόνο η ατμόσφαιρα, όμως, δεν αρκεί. Πρέπει να υπάρχει και αντίστοιχη και αντιστοίχιση με την ουσία και το περιεχόμενο της εφαρμοζόμενης πολιτικής. Κι εκεί, υπάρχει σοβαρή αναντιστοίχια μεταξύ λόγων και πράξεων, δηλώσεων από τη μία πλευρά και γεγονότων από την άλλη.

Στο Αιγαίο, η αναθεωρητική πολιτική, η παραβατική συμπεριφορά και οι προκλήσεις της γείτονος συνεχίζονται. Η κατάσταση αυτή αυξάνει τους εν δυνάμει κινδύνους. Και ο συνδυασμός αυτής της πρακτικής, με προκλητικές δηλώσεις που αμφισβητούν την εδαφική ακεραιότητα της Ελλάδας και που υπονομεύουν τελικά και το κύρος αυτής ακόμα της Συνθήκης της Λωζάνης, διαμορφώνουν μία εξαιρετικά δυσάρεστη κατάσταση. Είναι δε αδιανόητο ότι φτάνει να αμφισβητείται η κυριαρχία ακόμα και επί κατοικημένων ελληνικών νησιών.

Η Τουρκία πρέπει να αναθεωρήσει αυτή τη στάση. Οι λαοί μας δεν μπορούν και δεν πρέπει να πορευτούν μέσα από εντάσεις και αδιέξοδα.

Είμαστε καταδικασμένοι από τη γεωγραφία και από την ιστορία μας να ζούμε μαζί. Στους λαούς μας αξίζει ένα καλύτερο παρόν και ένα ακόμα καλύτερο μέλλον. Και η θετική διμερής συνεργασία στην οικονομία, στον τουρισμό μπορεί να δυναμώσει ακόμα περισσότερο και μπορεί να φέρει ακόμα περισσότερα οφέλη σε ένα πλαίσιο ηρεμίας, αμοιβαίου σεβασμού και εμπέδωσης της ασφάλειας.

Και εδώ θέλω να στείλω ένα μήνυμα προς όλους. Στην Ελλάδα και στην Κύπρο είμαστε στοιχισμένοι σε μία συμπαγή εθνική γραμμή ευθύνης έναντι στις τούρκικες παραβιάσεις του Διεθνούς Δικαίου και στην αδιαλλαξία της Άγκυρας στην Κύπρο και στο Αιγαίο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Η Νέα Δημοκρατία συνέβαλε πρώτη στη διαμόρφωση αυτής της εθνικής γραμμής.

Πιστεύουμε -το έχουμε πει πολλές φορές, το επαναλαμβάνω και σήμερα- ότι τα εθνικά ζητήματα, καθώς και οι προκλήσεις που η χώρα αντιμετωπίζει στην εξωτερική πολιτική και στην άμυνα, δεν πρέπει να γίνονται αντικείμενο κομματικής εκμετάλλευσης και αντιπαράθεσης.

Και σε όλα τα μεγάλα εθνικά θέματα έχουμε αναλάβει και θα συνεχίσουμε να αναλαμβάνουμε πρωτοβουλίες στήριξης των εθνικών συμφερόντων. Το κάναμε και συνεχίζουμε να το κάνουμε στο προσφυγικό - μεταναστευτικό με συνεχείς ενημερώσεις εταίρων και συμμάχων, υπογραμμίζοντας το μέγεθος και το βάρος

της πρόκλησης που έχει αναλάβει η πατρίδα μας ως χώρα εξωτερικό σύνορο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το κάναμε και θα συνεχίσουμε να το κάνουμε απέναντι στην τουρκική πολιτική έντασης στο Αιγαίο με παρεμβάσεις σε εταίρους, συμμάχους και στα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ.

Την ίδια πολιτική αποφασιστικών παρεμβάσεων και πρωτοβουλιών εφαρμόσαμε και στην περίπτωση της προσβολής της Αγίας Σοφίας ως παγκόσμιου πολιτιστικού μνημείου. Και ζήτησα άμεσα με επιστολή μου προς την UNESCO να παρέμβει, ώστε να μην επαναληφθεί η απαράδεκτη αυτή ενέργεια.

Και σε αυτό το πνεύμα κινούμαστε και στο θέμα της ονομασίας της έτερης γειτονικής μας χώρας. Καταστήσαμε σαφές τόσο στη διεθνή κοινότητα όσο και στην κυβέρνηση των Σκοπίων ότι, ενώ αξιολογούμε θετικά την αλλαγή ατμόσφαιρας και μηνυμάτων, δεν πρόκειται να μετακινηθούμε από τη θέση του Βουκουρεστίου και την εκεί ομόφωνη απόφαση της συμμαχίας, που άλλωστε έχει υιοθετηθεί και από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και η θέση αυτή συνοψίζεται σε τέσσερις λέξεις: πρώτα λύση, μετά ένταξη.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, κλείνω με την εξής παρατήρηση: Η επίκληση της εθνικής ενότητας δεν μπορεί να είναι μια σημαία ευκαιρίας και σίγουρα δεν μπορεί να είναι αναγκαστική καταφυγή μπροστά στα δύσκολα και περιστασιακή επιλογή μπροστά στα αδιέξοδα. Για εμάς, τη Νέα Δημοκρατία, η εθνική ενότητα αποτελεί σταθερή και διαχρονική πεποίθηση. Είναι μια πεποίθηση που υλοποιούμε και σήμερα, όταν μιλάμε και εργαζόμαστε για μια συμπαγή γραμμή ευθύνης.

Οφείλω, όμως, να πω ότι αυτή η γραμμή ευθύνης πρέπει να υπηρέτείται απ' όλους και όλοι πρέπει να στέκονται στο ύψος των περιστάσεων, έχοντας αίσθημα εθνικού καθήκοντος. Συμπεριφορές ριχτού εντυπωσιασμού, επιπόλαιας αυτοπροβολής και μικροκομματικής εκμετάλλευσης εθνικών ευαισθησιών πρέπει να αποφεύγονται, να μην δίνουν λαβή στην άλλη πλευρά για απαράδεκτα επιχειρήματα ή ακόμα χειρότερα να μην αποτελούν άλλοθι για προκλητικές ενέργειες.

Και κύριε Τσίπρα, κύριε Πρωθυπουργέ, αυτό είναι δικό σας χρέος να το διασφαλίζετε. Διαφορετικά, είστε συνυπεύθυνος για τις συμπεριφορές αυτές και για τις συνέπειες που μπορεί να έχουν.

Τα εθνικά θέματα δεν μπορούν να μπαίνουν στη ζυγαριά των ενδοκυβερνητικών ισορροπιών με τρόπο που πλήττεται η αξιοπιστία της χώρας. Η επόμενη περίοδος θα είναι ιδιαίτερα σύνθετη και δύσκολη και οι προκλήσεις σοβαρές και πιεστικές και τα εθνικά θέματα είναι πολύ σοβαρά για αντιμετωπίζονται από ορισμένους με ελαφρότητα.

Το βάρος, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, της ελληνικής ιστορίας είναι μεγάλο και οφείλουμε όλοι να κάνουμε τα πάντα για να αποδεικνύουμε ότι μπορούμε να ανταποκρινόμαστε με αξιο τρόπο στην κρίσιμότητα των στιγμών.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστώ.

Παρακαλώ, τον λόγο έχει η Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ κ. Φωτεινή (Φώφη) Γεννηματά.

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ): Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, θα επιλέξω να μείνω στο θέμα. Το θεωρώ πάρα πολύ σημαντικό.

Σαράντα τρία χρόνια είναι πάρα πολλά. Το ναυάγιο με ευθύνη της Τουρκίας των συνομιλιών στο Κρα Μοντανά είναι ένας ακόμα κρίκος στην αλυσίδα των ανεπιτυχών προσπαθειών για επίλυση του Κυπριακού. Είναι ένας σταθμός και όχι το τέλος της διαδρομής. Γιατί τέλος διαδρομής και λύση με καθεστώς κατοχής και τείχος διαίρεσης απλά δεν μπορεί να υπάρξει. Με ψυχραιμία, σύνεση, εθνική συνεννόηση Κυπριακή Δημοκρατία και Ελλάδα σε συντονισμό οφείλουμε να δημιουργήσουμε νέα ευκαιρία για την επίλυση του Κυπριακού, με ακόμα πιο ενεργό και ουσιαστικό ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Και θέλω να θέσω εδώ ένα ερώτημα προς την Κυβέρνηση. Πώς είναι δυνατόν, όταν βρισκόμασταν στην αιχμή του νέου γύρου διαπραγματεύσεων να μην υπάρχει ούτε μία αναφορά στις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Κυπριακό; Τι ακριβώς συνέβη;

Δεν νομίζετε, κύριε Πρωθυπουργέ, ότι οφείλετε μία ενημέρωση στην Εθνική Αντιπροσωπεία για μια τόσο κρίσιμη παράλειψη, αν είναι παράλειψη και όχι επιλογή; Περιμένουμε τις εξηγήσεις γιατί δεν παίχτηκε ισχυρά το ευρωπαϊκό χαρτί. Είναι ίσως η πρώτη φορά που συμβαίνει αυτό σε μια τόσο κρίσιμη συγκυρία.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι έχουν γίνει τεράστιες και ειλικρινείς προσπάθειες τα προηγούμενα χρόνια και από την Κυπριακή Δημοκρατία και από την Ελλάδα και με σημαντικές χειρονομίες καλής θέλησης, προκειμένου να επανενωθεί το νησί, να τελειώσει η απαράδεκτη κατοχή και να υπάρξει δίκαιη, βιώσιμη και λειτουργική λύση αποδεκτή από τον κυπριακό λαό με βάση τις αποφάσεις και τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και το ευρωπαϊκό κεκτημένο.

Οι ευθύνες της Τουρκίας και για την τελευταία αποτυχία είναι δεδομένες. Για μια ακόμα φορά τορπίλισε με τις άκαμπτες θέσεις της την προσπάθεια επίλυσης που αυτήν τη φορά έφτασε τόσο κοντά σε ένα θετικό αποτέλεσμα. Οι αδιάλλακτες θέσεις της Τουρκίας μπλόκαραν και εξακολουθούν να μπλοκάρουν κάθε προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού. Όλοι πλέον έστω και με αποχρώσεις και αποκλίσεις στις διατυπώσεις συνομιλοποιούν - τι - ότι πρέπει να υπάρξει υπέρβαση του καθεστώτος εγγυήσεων και απόσυρση των κατοχικών δυνάμεων. Μόνο η Τουρκία αρνείται να προσαρμοστεί.

Οι ευθύνες είναι βαρύτατες. Σε κάθε περίπτωση, όμως, δεν είναι η στιγμή να περιοριστούμε στο blame game. Δεν αρκεί. Αυτό βολεύει τους εθνικιστές κάθε απόχρωσης και πλευράς. Προφανώς, δεν είμαστε για να αποτυπώσουμε την αποτυχία. Χρειάζεται προσοχή και σοβαρότητα η διαχείριση της επόμενης ημέρας και θέλω να σταθώ σε τρεις επιστημονικές.

Πρώτη επισήμανση: Να δούμε και την έκθεση του Γενικού Γραμματέα προς το Συμβούλιο Ασφαλείας για να αξιολογήσουμε σωστά την κατάσταση και να εκτιμήσουμε το πώς θα κινηθούμε από εδώ και πέρα. Θέλω να επιστήσω την προσοχή σας στην αιχμηρή φράση «Καλή επιτυχία στους κατοίκους της Κύπρου» του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ, του κ. Γκουτιέρρες.

Η δεύτερη επισήμανση που θέλω να κάνω, αφορά την επιθετική δήλωση Τσαβούσογλου ότι η λύση πλέον πρέπει να αναζητηθεί έξω από τις καλές υπηρεσίες και το πλαίσιο του ΟΗΕ.

Η λύση για εμάς πρέπει αυστηρά να αναζητηθεί στο πλαίσιο του ΟΗΕ, αυτό από το οποίο δείχνει να θέλει να ξεφύγει τώρα η Τουρκία.

Το Κυπριακό, πριν απ' όλα, είναι διεθνές ζήτημα εισβολής και κατοχής. Ο ΟΗΕ και το Συμβούλιο Ασφαλείας έχουν κυρίαρχο ρόλο και λόγο, όπως και η Ευρωπαϊκή Ένωση, κράτος-μέλος της οποίας είναι η Κυπριακή Δημοκρατία και ας μην ξεχνάμε, βεβαίως, τότε συνέβη αυτό και από ποια κυβέρνηση. Θα τα πούμε αναλυτικά και στη δευτερολογία.

Το τρίτο σημείο επισήμανσης στο οποίο θέλω να σταθώ είναι ότι σε συνεννόηση με τον διεθνή παράγοντα, πρέπει να διασφαλιστεί ένα περιβάλλον ασφάλειας και ηρεμίας στην ευρύτερη περιοχή. Σε λίγες ημέρες η Κυπριακή Δημοκρατία ασκώντας νομίμως τα δικαιώματά της που απορρέουν από το Διεθνές Δίκαιο και τις συνθήκες, θα ξεκινήσει έρευνες στην ΑΟΖ της, σε συνεργασία με μεγάλες εταιρείες για υδρογονάνθρακες.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, εμείς στη Δημοκρατική Συμπαράταξη έχουμε απόλυτη συνείδηση των δυσκολιών και της πολυπλοκότητας που περιβάλλουν το Κυπριακό και το αντιμετωπίζουμε, όπως όλα τα θέματα εξωτερικής πολιτικής, με υψηλό αίσθημα πατριωτικής ευθύνης.

Είμαστε αντίθετοι με την αντίληψη του συμβιβασμού στη λογική των χαμένων ευκαιριών που πάντα κάποιοι άλλοι φτάνει και αυτό μας βολεύει, γιατί εμείς γνωρίζουμε πολύ καλά ότι με σχέδιο, με συγκεκριμένη στρατηγική, με κατάλληλες συμμαχίες μπορείτε να δημιουργείτε ευκαιρίες και νέα θετικά δεδομένα για την πατρίδα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης, ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

Στα θέματα αυτά δεν χωράνε κομματικές αντιπαραθέσεις. Θέλουμε και στηρίζουμε για το Κυπριακό την εθνική γραμμή που υπάρχει και έχει διαμορφωθεί εδώ και χρόνια, την εθνική γραμμή που στηρίζεται στην αλήθεια, τη δικαιοσύνη, το Διεθνές Δίκαιο και το συμφέρον του κυπριακού λαού.

Στο θέμα των εγγυήσεων και ασφάλειας, ως εγγυήτρια δύναμη εμπλεκόμεθα άμεσα, σε στενή πάντα, όμως, συνεργασία με τη Λευκωσία και με πλήρη σεβασμό των απόψεών της. Βασική μας κατευθυντήρια γραμμή για το Κυπριακό ήταν και παραμένει ότι η Λευκωσία αποφασίζει και η Αθήνα στηρίζει.

Στηρίζουμε για το Κυπριακό και το επαναλαμβάνω, μία δίκαιη και βιώσιμη λύση, στη βάση της διζωνικής και δικονομικής ομοσπονδίας, σύμφωνα με τις αρχές του ΟΗΕ και το κεκτημένο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μία λύση που θα οδηγήσει στην επανένωση της Κύπρου ως ομοσπονδίας, χωρίς στρατεύματα κατοχής και αναγνωριστικές ρυθμίσεις εγγυήσεων, μία λύση όπου ένα σύγχρονο σύστημα ασφάλειας με άμεση συμμετοχή του ΟΗΕ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα κατοχυρώνει πλήρως την ασφάλεια, τα δικαιώματα της ελευθερίας των δύο κοινοτήτων και όλων των πολιτών του νησιού.

Παραδείγματος χάριν, θέλω να φέρω εδώ μία πρόταση ως άμεσο πρώτο βήμα. Ενθάρρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία συμμετείχε στις διαπραγματεύσεις να δηλώσει στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο ότι η Κυπριακή Δημοκρατία είναι μέρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Άρα, δεν χρειάζεται καμμία άλλη εγγύηση ασφάλειας και σίγουρα, όχι την παραμονή Τουρκικών στρατευμάτων, για να εγγυηθεί την ασφάλεια των Τουρκοκυπρίων.

Δίνουμε την μάχη μαζί με την Κυπριακή Δημοκρατία, μία χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωζώνης και του ΟΗΕ, η οποία παραμένει διχοτομημένη και με παρουσία κατοχικών δυνάμεων. Αυτό το καθεστώς είναι απαράδεκτο και για την Ευρώπη και για τον ΟΗΕ και για ολόκληρη την οικογένειά.

Το τελευταίο τείχος της Ευρώπης πρέπει επιτέλους να πέσει. Σαραντά τρία χρόνια μετά την εισβολή και κατοχή, σίγουρα δεν ξεχνάμε. Συνεχίζουμε τις προσπάθειες. Επιμένουμε, παλεύουμε και διεκδικούμε την λύση.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης, ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστώ την κ. Γεννηματά.

Τον λόγο έχει ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή κ. Μιχαολιάκος.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΧΑΟΛΙΑΚΟΣ (Γενικός Γραμματέας του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, είπα προηγουμένως ο κύριος Πρωθυπουργός ότι έκανε κατ' ιδίαν συνομιλίες με τους Αρχηγούς των πολιτικών κομμάτων για το θέμα της Κύπρου. Τη εξαιρέσει εμού, όμως, κύριε Πρωθυπουργέ! Το ίδιο ισχύει και για εσάς, κύριε Κοτζιά.

Αποκλείσατε από την ενημέρωση για ένα εθνικό ζήτημα την τρίτη πολιτική δύναμη της χώρας σύμφωνα με τις εκλογές. Και θα σας θυμίσω μια παλαιά ιστορία. Μέχρι την 21^η Απριλίου 1967 υπήρχε το συμβούλιο του στέμματος. Και τότε είχε γίνει συζήτηση επί του Κυπριακού, αλλά είχε αποκλειστεί ένα κόμμα, η ΕΔΑ. Δεν καλούσαν εκπρόσωπο της ΕΔΑ σ' αυτά τα ζητήματα. Τι διαφορετικό κάνετε εσείς απ' αυτό που έκανε το καθεστώς εκείνης της εποχής; Τα ίδια κάνετε.

Και ερωτώ: Οι άνθρωποι οι οποίοι ψηφίζουν Χρυσή Αυγή δεν υπηρετούν στον Στρατό; Δεν πληρώνουν φόρους; Από πού αντλείτε αυτή την αμφίβολη νομιμότητα να αποκλείετε την τρίτη πολιτική δύναμη της χώρας; Από την ιδεολογική τοποθέτησή σας, από μια μαρξιστική ιδεολογία από την οποία αναμφισβήτητα κατέχεστε ή μήπως από το γεγονός ότι δεν θα βρείτε πρόθυμους συνομιλητές στο κίνημα των εθνικιστών;

Ο λαός της Κύπρου θα πάρει την απόφαση, είπε ο κύριος Πρωθυπουργός. Την έχει πάρει, κύριε Τσίπρα. Την είχε πάρει με το σχέδιο Ανάν, που δεν σέβεστε και προχωρήσατε σε συνομιλίες με τους Τούρκους ενάντια στο σχέδιο Ανάν. Και δεν είναι τυ-

χαίο ότι τόσο ο ΣΥΡΙΖΑ -Συνασπισμός τότε- όσο και η πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας, που σήμερα κατέχει την ηγεσία της, ήταν υπέρ του σχεδίου Ανάν.

Ομιλήσατε για δυο κοινότητες και μου θυμίσατε τα λόγια του αειμνήστου Τάσου Παπαδόπουλου, ο οποίος με δάκρυα στα μάτια είχε πει στο διάγγελμά του προς τον κυπριακό ελληνικό λαό: «Παρέλαβα κράτος, δεν θα παραδώσω κοινότητα».

Εσείς, σαν Κυβέρνηση, πήγατε έχοντας δίπλα σας τον κ. Αναστασιάδη σαν εκπρόσωπο κοινότητας και όχι κράτους και προχωρήσατε σε πράγματα τα οποία είναι εθνικά απαράδεκτα. Καλώς επιτέλους φύγατε, κακώς όμως πήγατε!

Πήγατε, συζητήσατε και μιλάτε για πρόοδο σε άλλα κεφάλαια, για εκ περιτροπής Προεδρία της Κύπρου -το είχε αποδεχθεί ο κ. Αναστασιάδης, δεν είχατε εκφράσει καμμία κατηγορηματική αντίθεση- και μιλήσατε για το δικαίωμα βέτο των Τουρκοκυπρίων. Εδώ τίθεται το ερώτημα: Πώς είναι δυνατόν σε ένα κράτος, όπου οι Τουρκοκύπριοι αποτελούν το 18%, να έχουν δικαίωμα να έχουν πρόεδρο και να ασκούν και βέτο;

Όλα αυτά τα είχε προς συζήτηση ο κ. Αναστασιάδης και ευτυχώς που έληξαν αυτές οι συνεργασίες.

Είπε προηγουμένως ο κύριος Πρωθυπουργός, ο οποίος δεν ευρίσκεται αυτή την ώρα στην Αίθουσα, ότι η Κύπρος είναι κυρίαρχο κράτος και έχει δικαίωμα σε ΑΟΖ, σε Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας και θα έχει τη στήριξη της Ελλάδας.

Ωραία τα λέει ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας για την Κύπρο. Γιατί δεν τα λέει και για την Ελλάδα; Γιατί δεν ανακηρύσσει ΑΟΖ η Ελλάδα; Γιατί δεν εκμεταλλεύεται τα πλούσια κοιτάσματα υδρογονανθράκων η Ελλάδα;

Η Χρυσή Αυγή είχε υποβάλει σχέδιο νόμου προς τη Βουλή των Ελλήνων, όταν ήταν κυβέρνηση η Νέα Δημοκρατία και το ΠΑΣΟΚ, στις 4 Οκτωβρίου 2012 για ανακήρυξη ΑΟΖ της Ελλάδας. Το καταθέτω στα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Γενικός Γραμματέας του Λαϊκού Συνδέσμου-Χρυσή Αυγή κ. Νικόλαος Μιχαολιάκος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν σχέδιο νόμου, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Πολύ γενναία η απόφασή σας να υπερασπιστείτε την ΑΟΖ της Κύπρου, αλλά δεν μπορείτε να κάνετε ΑΟΖ στην Ελλάδα.

Ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολιτεύσεως, ο κ. Μητσοτάκης, μίλησε για θετική προοπτική, η οποία διανοίγεται. Πού είδε τη θετική προοπτική; Στην άτακτη υποχώρηση του Αναστασιάδη απ' όσα αποφάσισε με συντριπτική πλειοψηφία, με την καταψήφιση του σχεδίου Ανάν, ο ελληνικός κυπριακός λαός;

Στο σχέδιο Ανάν υπήρχε η πρόνοια να διατηρεί η Τουρκοκυπριακή μειονότητα δικαίωμα βέτο σε οποιαδήποτε πολιτική απόφαση και να υπάρχει Ελληνοκύπριος πρόεδρος και Τουρκοκύπριος αντιπρόεδρος και το αρνήθηκε αυτό. Πώς, λοιπόν, υπήρχε πρόοδος;

Είπε επίσης, ο κ. Μητσοτάκης κάτι πολύ σημαντικό, που εύχομαι να μην το λάβουν σοβαρώς υπ' όψιν τους οι Τούρκοι. Είπε ότι οι συνθήκες του '60 δεν μπορεί να έχουν ισχύ. Μα με τις συνθήκες του '60 υπάρχει ανεξάρτητο κυπριακό κράτος. Εάν δεν υπήρχαν οι συνθήκες του '60, δεν θα υπήρχε κυπριακό κράτος.

Και για να πούμε τα πράγματα με το όνομά τους, όλα άρχισαν μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και την ίδρυση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, στην οποία θεσπίστηκε η αυτοδιάθεση των λαών, η οποία ίσχυε για Αφρική, για Ασία, παντού, εκτός από τους Έλληνες της Κύπρου. Μας παραβίασαν οι καλοί μας σύμμαχοι, στους οποίους υποτασσόμασταν με δουλικότητα σε κάθε σχέδιο του ΝΑΤΟ και υποτάχθηκαν στη θέλησή τους να μην έχει αυτοδιάθεση ο κυπριακός λαός.

Τότε, με πρωτοβουλία ενός ηρωικού άντρα, ο οποίος μέσα σε αυτήν εδώ τη Βουλή εκρίθη άξιος πατριδας, του στρατηγού Γεωργίου Γρίβα Διγενή, ξεκίνησε ένας υπέροχος αγώνας, ο αγώνας της ΕΟΚΑ και οι Άγγλοι σύμμαχοί μας κρεμούσαν ελληνόπουλα. Και τότε είχαν γεμίσει οι δρόμοι της Αθήνας, όχι από δεξιούς μόνο, αλλά και από αριστερούς, και είχαμε και νεκρούς στις διαδηλώσεις αυτές, που όλοι τους έχουμε λησμονήσει.

Ετάχθη σαφέστατα ο κ. Μητσοτάκης, επίσης, υπέρ των προ-

τάσεων Αναστασιάδη. Και είπε, επίσης, ότι οι προτάσεις Αναστασιάδη ήταν ένα θετικό βήμα. Για εμάς είναι μια άτακτη υποχώρηση. Επί του προκειμένου, θα σας αναγνώσω τις θέσεις του ΕΛΑΜ, του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου, που κατέχει θέσεις στην κυπριακή Βουλή, όπου προτείνει για το Κυπριακό τη χάραξη μιας νέας στρατηγικής σε νέο πλαίσιο, στη βάση του ενιαίου κράτους, που αποτελεί τη μοναδική βιώσιμη λύση, γιατί, ως γνωστόν, η διζωνική δικαιοδική ομοσπονδία δεν εφαρμόστηκε πουθενά και όπου εφαρμόστηκε κατέρρευσε ή δημιούργησε σοβαρά προβλήματα.

Ενιαίο κράτος. Αυτό ψήφισε το 76% των Ελλήνων της Κύπρου, καταψηφίζοντας το σχέδιο Ανάν και φυσικά να έχουν οι Τουρκοκύπριοι τα πλήρη δικαιώματά τους ως μειονότητα, δικαιώματα αστικά, πολιτικά, θρησκευτικά. Τίποτε, όμως, πέραν αυτού.

Είναι ευκαιρία η παύση των συνομιλιών με τους Τούρκους, με ευθύνη της Τουρκίας, να ενταφιάσουμε τώρα τη διζωνική δικαιοδική ομοσπονδία, η οποία θα χωρίζει την κυπριακή πατρίδα σε δύο ζώνες και θα είναι κατ' ουσίαν διχοτόμηση και νομιμοποίηση του Αττίλα.

Όσο για τα στρατεύματα του Αττίλα –το είπε προηγουμένως ο Πρωθυπουργός – αποδεχθήκαμε τη σταδιακή αποχώρηση. Αυτό είναι αντίθετο με τις αποφάσεις του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, ο οποίος μιλούσε για πλήρη αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων, καθώς και των εποίκων. Εσείς αποδεχτήκατε μέρος παρουσίας των εποίκων, που αποτελεί έγκλημα πολέμου. Σταδιακή αποχώρηση, λοιπόν, των στρατευμάτων.

Η πρόταση του ΕΛΑΜ είναι να κλείσουν αμέσως τα οδοφράγματα, να σταματήσει η νομιμοποίηση του παράνομου ψευδοκράτους στη βόρεια Κύπρο και επιτέλους να υπάρξει στην πράξη το δόγμα του ενιαίου αμυντικού χώρου Ελλάδος και Κύπρου.

Είπε προηγουμένως ο κ. Μητσοτάκης ότι έχουμε κάνει κάποια αμυντική συμφωνία με το Ισραήλ και την Τουρκία. Δηλαδή, τώρα που η Τουρκία μάς απειλεί, εάν κάνουν κάποιο θερμό επεισόδιο στην Κύπρο οι Τούρκοι, όπως άφησε να εννοηθεί ο ίδιος ο Γκιλντιρίμ με δήλωσή του, θα επέμβουν οι αιγυπτιακές και ισραηλινές δυνάμεις; Σταματήστε επιτέλους τα παραμύθια. Δεν υπάρχει αυτό το πράγμα.

Και επειδή σκοπός αυτής της συνεδρίασης, που δεν ακολουθήθηκε, πέραν του χρόνου που παραβιάστηκε και από μένα κατ' ολίγον, είπαμε ότι είναι να θέσουμε συγκεκριμένα ερωτήματα στον Πρωθυπουργό, ερώτημα εγώ δεν άκουσα ούτε από τον κ. Μητσοτάκη ούτε από την κ. Γεννηματά.

Έχουμε, λοιπόν, ερώτημα πρώτο: Αυτή τη στιγμή, έχουμε τις τουρκικές απειλές για την προσπάθεια της Κύπρου για εκμετάλλευση της ΑΟΖ και των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων. Θα υπάρξουν εμπράγματα ελληνικές εγγυήσεις ότι, αν απειληθεί η Κύπρος, η Ελλάδα, θα είναι παρούσα; Αυτό δεν το άκουσα.

Επίσης, θα ανακηρύξει η Ελλάδα ΑΟΖ όπως η Κύπρος, της οποίας το δίκαιο επικαλέστηκε ο Πρωθυπουργός, αναγνωρίζοντας το δίκαιο της Κύπρου, αλλά όχι της Ελλάδος;

Επιτέλους, ας ξεκαθαρίσουμε, εάν γίνουν συνομιλίες θα πρέπει να γίνουν σε νέες βάσεις, χωρίς εκ περιτροπής προεδρεία, χωρίς δικαίωμα βέτο στους Τουρκοκύπριους, με άμεση εφαρμογή των αποφάσεων του ΟΗΕ του 1974, ότι αποτελούν στρατό κατοχής, ότι πρέπει να αποχωρήσουν και να αποχωρήσουν όλοι οι έποικοι.

Όσο για το γεωγραφικό, για εμάς τους Έλληνες πατριώτες και εθνικιστές, δεν φτάνει η Μόρφου. Πρέπει να κυματίζει η σημαία του ενιαίου ανεξάρτητου κυπριακού κράτους και στην Κερύνεια και στην Αμμόχωστο. Και δεν είναι δυνατόν, με την υπογραφή μας να απεμπολήσουμε αυτό το δικαίωμα. Η Κύπρος, για χιλιάδες χρόνια ήταν νησί ελληνικό, από την εποχή που ο Κίμων ο Αθηναίος πήγε με τις τριήρεις και την απελευθέρωσε. Σήμερα, η δυνατή Ελλάδα με τα αντιτορπιτικά και τις φρεγάτες και τα υποβρύχια δεν μπορεί να το κάνει. Και αυτό είναι θλιβερό.

Η Κύπρος είναι ελληνική. Με αυτή τη φράση τελειώνω.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Χρυσής Αυγής)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Παρακαλώ πολύ, να εισέλθουν στην Αίθουσα οι Βουλευτές του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΧΑΛΟΛΙΑΚΟΣ (Γενικός Γραμματέας του Λαϊ-

κού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή): Είναι περιττό αυτό. Εντυπώσεις δημιουργείτε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Για ποιο πράγμα; Δεν κατалаβα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΧΑΛΟΛΙΑΚΟΣ (Γενικός Γραμματέας του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή): Όταν μιλάμε εμείς, να εξέρχονται. Πού προβλέπεται αυτό;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Είναι ο επόμενος ομιλητής, κύριε Μιχαλολιάκο. Καλώ τον κ. Κουτσούμπα. Τι λέτε ακριβώς; Μνήσθητί μου, Κύριε!

Παρακαλώ, κύριε Κουτσούμπα, έχετε τον λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ (Γενικός Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας): Κυρίες και κύριοι, παρά την προσπάθεια όλο το προηγούμενο διάστημα διαμόρφωσης ενός τεχνητού κλίματος ευφορίας, καλλιέργειας, προσδοκιών που έχουν, βέβαια, διαψευστεί κατ' επανάληψη, οι εξελίξεις γύρω από το κυπριακό πρόβλημα είναι πολύ ανησυχητικές και δείχνουν πως περνάει και σε νέα φάση όξυνσης.

Βέβαια, ανέκαθεν αρνητική ήταν η στάση και οι παρεμβάσεις εκ μέρους της Βρετανίας, των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, του ΝΑΤΟ σε βάρος της ανεξαρτησίας της Κύπρου, σε κατεύθυνση διχοτόμησης, πάντα σε σχέση με τους μεγάλους ανταγωνισμούς στην περιοχή.

Η σημερινή φάση σχετίζεται και με τις νέες τούρκικες προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, αλλά και στο Αιγαίο με τις ιμπεριαλιστικές πολεμικές επιχειρήσεις στην περιοχή μας και γενικότερα με τις μεγάλες αντιθέσεις ανάμεσα στα διάφορα ιμπεριαλιστικά κέντρα γύρω από τους αγωγούς φυσικού αερίου και πετρελαίου, τους δρόμους διακίνησης εμπορευμάτων, καθώς και της συναφούς με αυτά αξιοποίησης της στρατηγικής γεωγραφικής θέσης της Κύπρου.

Η προσπάθεια να παρουσιαστεί ως το βασικό πρόβλημα, η διασφάλιση της ειρηνικής διαβίωσης και ασφάλειας των δύο κοινοτήτων σε ένα νησί γίνεται με στόχο να συγκαλυφθεί στην ουσία της η πραγματικότητα των ιμπεριαλιστικών ανταγωνισμών και της προώθησης των μεγάλων συμφερόντων, να διαγραφεί μέσω αυτού του τρόπου το αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι το Κυπριακό είναι διεθνές πρόβλημα εισβολής και κατοχής του βόρειου τμήματος της Κύπρου από την Τουρκία και ότι αυτό φέρει τη σφραγίδα της επέμβασης του ΝΑΤΟ, αλλά και των γενικότερων ιμπεριαλιστικών σχεδιασμών στην περιοχή.

Γνωρίζετε ότι το ΚΚΕ μαχητικά τάχθηκε στο παρελθόν ενάντια στο διχοτομικό σχέδιο Ανάν που δεν ήταν ούτε δίκαιο ούτε βιώσιμο και ενέπλεκε σε νέες περιπέτειες τους λαούς της Κύπρου, της Ελλάδας, της Τουρκίας.

Ποια όμως είναι η λύση, που μαγειρεύεται τα τελευταία χρόνια στο βασικό ντοκουμέντο των διακοινοτικών συνομιλιών, την κοινή ανακοίνωση Αναστασιάδη-Ερογλου της 11^{ης} Φεβρουαρίου 2014 η οποία επιβεβαιώθηκε και από τον κ. Ακιντζί το προωθούμενο σχέδιο επίλυσης του Κυπριακού προβλέπει τη δημιουργία δύο συνιστώσων κρατών.

Παρά τις προσπάθειες εξωραϊσμού των υποστηρικτών του, η λύση αυτή είναι και διχοτομική και επικίνδυνη. Στην πράξη, όπως έγινε και με το σχέδιο Ανάν, η διχοτόμηση περνάει μέσα από τη δήθεν, τη λεγόμενη δικαιοδική, διζωνική ομοσπονδία, η οποία από αρχικώς επώδυνος συμβιβασμός, όπως χαρακτηρίστηκε τότε και από κυπριακά και από ελληνικά κόμματα, αντιμετώπιστηκε στη συνέχεια ως θέση αρχών, διολισθαίνοντας σταδιακά -και στο όνομά της- στην προώθηση μιας, στην ουσία, συνομοσπονδιακής λύσης δυο κρατών και όχι ενός ανεξάρτητου και βιώσιμου ομόσπονδου κράτους.

Όσοι επικαλούνται κάθε φορά τον αρνητικό συσχετισμό δυνάμεων -όπως και η ελληνική Κυβέρνηση, άλλες κυβερνήσεις, αλλά και εκπρόσωποι διεθνών οργανισμών, όπως το ΝΑΤΟ, η Ευρωπαϊκή Ένωση ή εκπρόσωποι του ΟΗΕ- είναι ακριβώς όλοι αυτοί, οι ίδιοι, που διαμορφώνουν και ενισχύουν σε καθημερινή βάση αυτόν τον αρνητικό συσχετισμό με πολλούς τρόπους, κυρίως με τις επιλογές τους. Έτσι, τον κάνουν όλο και χειρότερο αυτό τον συσχετισμό για τους λαούς.

Όταν όλοι αυτοί επικαλούνται τον συσχετισμό, στην πραγμα-

τικότητα καλούν τους λαούς -ελληνικό, τουρκικό, κυπριακό και άλλους λαούς βεβαίως- να τους αφήσουν με λυμένα τα χέρια να κάνουν τις λεόντειες συμφωνίες τους, στις περισσότερες των περιπτώσεων προσωρινές ιμπεριαλιστικές συμφωνίες σε βάρος των λαών. Και αυτό ανεξάρτητα από το ποια κρατική δύναμη ή κρατικές δυνάμεις βγαίνουν περισσότερο ωφελημένες από τις συμφωνίες και ποιες υφίστανται κατά διαστήματα τη σχετική ήττα.

Προπαντός όλοι αυτοί λένε στους λαούς να σκύψουν το κεφάλι, να μείνουν παθητικοί δέκτες των αντιλαϊκών επιλογών, να χρησιμοποιούνται στο μεγάλο παιχνίδι των ανταγωνισμών. Οι υποστηρικτές αυτού του νέου σχεδίου, προκειμένου να χειραγωγήσουν τον κυπριακό λαό, χρησιμοποιούν διάφορα ψεύτικα διλήμματα και μεταξύ αυτών το κάλπικο ερώτημα, «διχοτόμηση ή ομοσπονδία;». Στην πραγματικότητα, έτσι όπως προωθείται, αυτό καταντά να είναι το ίδιο πράγμα. Γι' αυτό όταν βρίσκουν απέναντί τους, τους λαούς που αντιστέκονται, αρχίζουν να τσαμπουνάνε τα περί ουτοπίας των θέσεών μας, επιστρατεύοντας ξανά τα κάλπικα διλήμματά τους.

Στη συγκεκριμένη, μάλιστα, περίπτωση της πρότασης που προωθείται, αποκρύβουν ότι στην πράξη δεν πρόκειται για καμία ομοσπονδία, όπως προβάλλεται, αλλά για μια καραμπινάτη, στην καλύτερη περίπτωση, συνομοσπονδία δυο κρατών, τα οποία θα έχουν τη δική τους το καθένα εδαφική ακεραιότητα, τα δικά τους σύνορα και κυριαρχία, το δικό τους Σύνταγμα, Βουλή και κυβέρνηση, τη δική τους εσωτερική και εξωτερική πολιτική.

Με αυτόν τον τρόπο ακυρώνονται οι αρχές, που έπρεπε να είναι αδιαπραγμάτευτες για μια κυριαρχία, μια ιθαγένεια, μια διεθνή προσωπικότητα, ενώ καθίστανται χωρίς υπόσταση τα συνθήματα που μιλούν για την ένωση του νησιού.

Όλη την τελευταία περίοδο των συνομιλιών, συμπεριλαμβανομένων και αυτών στο Μον Πελεράν στις αρχές του χρόνου, αλλά και τώρα, προχθές στο Κρα Μοντανά στην Ελβετία, αποδείχθηκε πως σταδιακά επιχειρείται η αναζήτηση συμβιβασμών που προωθούν, τελικά, τη διχοτομική λύση. Αυτό υπηρετείται με τις σχετικές προτάσεις, που αφορούν και το εδαφικό και το περιουσιακό πρόβλημα, τη διακυβέρνηση, διαμορφώνοντας παράλληλα όρους για συμφωνία η οποία θα διατηρεί το απαράδεκτο καθεστώς των εγγυήσεων και την προκλητική παρουσία τούρκικων δυνάμεων κατοχής με διάφορες παραλλαγμένες μορφές.

Φοβούμεστε πως σε αυτό αποσκοπούν οι διάφορες προτάσεις που δουλεύονται στα επιτελεία των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, της Βρετανίας, αλλά και του ΟΗΕ, με τη συνευθύνη της κυπριακής και της ελληνικής Κυβέρνησης, όπως, παραδείγματος χάριν, είναι οι προτάσεις για διεθνή αστυνομική - στρατιωτική δύναμη με τη συμμετοχή τούρκικων δυνάμεων, η αναζήτηση μηχανισμού παρακολούθησης μιας λύσης πριν καν αυτή εξευρεθεί, λύσης μάλιστα με χαρακτηριστικά εγγυήτριας δύναμης.

Στην πράξη, οι συστηματικές παρεμβάσεις των Ηνωμένων Πολιτειών, της Βρετανίας, της Γαλλίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνολικά για να επισπευστούν οι συνομιλίες και να υπογραφεί η συμφωνία, στοχεύουν στη δημιουργία τετελεσμένων, με στόχο να ανοίξει ο δρόμος για την εκμετάλλευση των ενεργειακών κοιτασμάτων του νησιού προς όφελος των συμφερόντων τμημάτων των αστικών τάξεων, των εμπλεκόμενων κρατών και των διαφόρων ευρωατλαντικών σχεδιασμών. Ταυτόχρονα, στόχο έχουν να αξιοποιηθεί η γεωστρατηγική θέση της Κύπρου, στην οποία έχουν εγκατασταθεί ΝΑΤΟϊκές, βρετανικές βάσεις, στον ανταγωνισμό με τη Ρωσία, στις συνθήκες της όξυνσης των γενικότερων, έτσι και αλλιώς, οξυμένων αντιθέσεων διεθνώς.

Το Κυπριακό πρόβλημα διέπεται -ας το πούμε έτσι- και από μια ιδιομορφία: Είναι ένα από τα δύο διεθνή προβλήματα -μαζί με το Παλαιστινιακό- που από τον 20° αιώνα καλύπτονταν από μια γενική απόφαση του ΟΗΕ, η οποία -τουλάχιστον τυπικά- έδινε απάντηση, λύση στο ζήτημα -ιδιαίτερα για το Κυπριακό- ως πρόβλημα εισβολής-κατοχής.

Βεβαίως, δεν ξεχνάμε ότι τότε στον ΟΗΕ ο συσχετισμός δύναμης ήταν σχετικά καλύτερος λόγω της παρέμβασης στις αποφάσεις της Σοβιετικής Ένωσης, άλλων σοσιαλιστικών χωρών και της πίεσης, που ασκούσαν κάποια άλλα κράτη, που τότε ονομάζονταν «αδέσμευτα», τα οποία, βεβαίως, στην πορεία δεσμεύτη-

καν και αυτά για τα καλά.

Αποδεικνύεται έτσι αυτό που λέει το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, ότι τα καπιταλιστικά κράτη ακόμα και όταν σε κάποια φάση ή στιγμή διαμορφώνουν μια καλή απόφαση, αυτή παραμένει στα λόγια, είναι προσωρινή και στην πορεία μπορεί να ανατραπεί, όταν μάλιστα -πολύ περισσότερο- οι λαοί εφησυχάζουν.

Κυρίες και κύριοι, οι εξελίξεις δεν είναι απλά ανησυχητικές, αλλά γίνονται πολύ επικίνδυνες. Οι ανταγωνισμοί οξύνονται και αφορούν το ποιοι ενεργειακοί σχεδιασμοί θα επικρατήσουν για την εκμετάλλευση και μεταφορά του κυπριακού φυσικού αερίου και άλλων πηγών στη νοτιοανατολική Μεσόγειο προς την Ευρώπη.

Επί της ουσίας, η διχοτομική λύση του Κυπριακού συνιστά διεθνή ανησυχητική εξέλιξη, γιατί, εκτός του ότι δεν εγγυάται βιώσιμη λύση υπέρ του λαού της Κύπρου, στην πράξη μπορεί να συνδεθεί με νέα όξυνση των αντιθέσεων στην ανατολική Μεσόγειο με πολύ αρνητικές συνέπειες για τους λαούς στην περιοχή.

Οι ευθύνες της Κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, όπως και της Νέας Δημοκρατίας και των άλλων κομμάτων που προπαγανδίζουν τον μονόδρομο της ευρωνατοϊκής «στρούγκας» για τη χώρα μας, είναι τεράστιες. Από τη μια, εκθειάζετε ως παράγοντα ειρήνης και ασφάλειας τη συμμετοχή Ελλάδας και Τουρκίας στο ΝΑΤΟ και όταν οι τουρκικές προκλήσεις ξεπερνούν κάθε όριο και τα εναέρια και τα χωρικά ύδατα της χώρας γίνονται «σουρωτήρι», τότε βγάζετε από το μανίκι ως νέα σάνιδα σωτηρίας τη λεγόμενη «τριμερή συμμαχία» της χώρας μας με το Ισραήλ, την Κύπρο, την Αίγυπτο. Καλλιεργείτε έτσι και στις δύο περιπτώσεις φρούδες ελπίδες πως είτε καλοπιάνοντας την Τουρκία, είτε φωνάζοντας τον «χωροφύλακα», τις Ηνωμένες Πολιτείες, στην Ανατολική Μεσόγειο, θα καταφέρουμε στην Ελλάδα και στην Κύπρο να εκμεταλλευθούμε για την περιβόητη ανάπτυξη και την έξοδο από την κρίση τα ενεργειακά κοιτάσματα.

Την ίδια ώρα λέτε ψέματα και, μάλιστα, συνειδητά, γιατί γνωρίζετε πολύ καλά πως αυτά τα κοιτάσματα και τα κέρδη από αυτά, θα μπουν μόνο στις τσέπες των μεγάλων ενεργειακών μεγαληρίων, των μονοπωλίων αυτού του κλάδου. Αυτά τα κοιτάσματα στις συνθήκες του μονοπωλιακού καπιταλισμού, δηλαδή του ιμπεριαλισμού, τραβάνε πάνω τους, όπως το μέλι τις μύγες, τους ισχυρούς ανταγωνισμούς, τους ιμπεριαλιστικούς πολέμους.

Να γιατί η θέση μας, το έδαφος πάνω στο οποίο στηρίζεται η θέση του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, βρίσκεται σε διάσταση με τις θέσεις που υπηρετείτε, με το έδαφος το οποίο δημιουργείτε για να περάσουν σχεδιασμοί ξένοι προς τα πραγματικά συμφέροντα και του κυπριακού λαού -των Ελληνοκυπρίων, των Τουρκοκυπρίων- και του ελληνικού λαού, που βρίσκεται μέσα σε αυτήν τη δίνη ξένων -προς τα δικά του- συμφερόντων, αλλά και του τούρκικου λαού, που ματώνει κάτω από ένα αυταρχικό καθεστώς και χύνει το αίμα του για τα συμφέροντα κι αυτός της τούρκικης πλουτοκρατίας.

Εμείς αγωνιζόμαστε για τα ενιαία συμφέροντα όλου του εργαζόμενου λαού της Κύπρου και όχι των ενεργειακών μονοπωλίων των Αμερικάνων, του ΝΑΤΟ, των άλλων συμμάχων σας. Τονίζουμε την αναγκαιότητα συντονισμού της πάλης της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων της Κύπρου, της Τουρκίας, της Ελλάδας για την εξάλειψη των συνεπειών της Κατοχής στην προοπτική της απελευθέρωσης συνολικά από τα δεσμά της εκμετάλλευσης.

Τασσόμαστε υπέρ της άμεσης αποχώρησης κατοχικών δυνάμεων και όλων των άλλων ξένων στρατιωτικών δυνάμεων από την Κύπρο.

Γενικότερα, υποστηρίζουμε την εξάλειψη των συνεπειών της τουρκικής κατοχής, το σταμάτημα του εθνικισμού και την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, παίρνοντας υπ' όψιν κοινωνικά, ανθρωπιστικά κριτήρια, το δικαίωμα επιστροφής των προσφύγων στις εστίες τους.

Υποστηρίζουμε το κλείσιμο των ΝΑΤΟβρετανικών βάσεων και την κατάργηση του καθεστώτος που απολαμβάνουν τόσα χρόνια, συνεχίζοντας τον αγώνα για να κλείσει και η βάση της Σούδας και οι άλλες αμερικανονατοϊκές βάσεις στην Ελλάδα.

Κυρίες και κύριοι, το ΚΚΕ θεωρεί πως η πάλη της εργατικής τάξης, των λαϊκών στρωμάτων πρέπει να κατευθύνεται στον

στόχο για μία Κύπρο στην οποία πραγματικός αφέντης θα είναι ο λαός της, Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι, Αρμένιοι, Λατίνοι και Μαρωνίτες, μία Κύπρο ενιαία, ανεξάρτητη, με μία και μόνη κυριαρχία, μία ιθαγένεια και διεθνή προσωπικότητα, χωρίς ξένες βάσεις και στρατεύματα, χωρίς ξένους εγγυητές και προστάτες.

Για το ΚΚΕ Κύπρος ενιαία σημαίνει ενιαία κρατική συγκρότηση, ένα κράτος και όχι δυο κράτη, δικαίωμα στην ελεύθερη διακίνηση, εγκατάσταση και διαμονή λαϊκών οικογενειών σε όλες τις περιοχές του νησιού, χωρίς όρους και δεσμεύσεις, εξασφάλιση των εργασιακών, ασφαλιστικών, κοινωνικών δικαιωμάτων χωρίς διακρίσεις, με σεβασμό στο δικαίωμα να μιλούν τη γλώσσα τους, να μορφώνονται τα παιδιά τους, με σεβασμό σε θρησκευτικές επιλογές και πολιτιστικές παραδόσεις.

Στη βάση αυτή, η θέση του ΚΚΕ για Κύπρο ενιαία αντιπαλεύει τον εθνικισμό και την γκετοποίηση που προκαλεί η λεγόμενη «διζωνικότητα» και τα δυο «συνιστώσα κράτη» και εκφράζει την αναγκαιότητα της ενιαίας οργάνωσης, της κοινής πάλης της εργατικής τάξης των λαϊκών στρωμάτων της Κύπρου, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, ενάντια στις αντιλαϊκές πολιτικές, την εκμεταλλεύτρια αστική τάξη, ενάντια στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το ΝΑΤΟ.

Είναι ξεκάθαρο ότι το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας κάθε άλλο παρά αγνοεί τον συσχετισμό δυνάμεων ή το ποιοι σήμερα κάθονται στο ίδιο τραπέζι για τη λύση -υποτίθεται- του Κυπριακού. Όμως, το ΚΚΕ δεν έχει κανένα δικαίωμα να γίνει και αυτό ομοτράπεζο κόμμα με όλους αυτούς που διαμορφώνουν σήμερα έναν ακόμα πιο αρνητικό σε βάρος των λαών συσχετισμό.

Το ΚΚΕ, εκτός από το γεγονός ότι διακηρύσσει θέσεις αρχών, παλεύει μέσα στις πιο δύσκολες συνθήκες, ώστε οι λαοί, με την παρέμβασή τους, να επιβάλουν ρωγμές, αλλαγές στους συσχετισμούς. Αυτό, βέβαια, δεν είναι καθόλου ουτοπία, ούτε όνειρο θερινής νυκτός. Είναι απλά ο ίδιος ο νόμος της κοινωνικής εξέλιξης.

Θεωρούμε σημαντικό βήμα στην πάλη για την αλλαγή συσχετισμού την αλληλεγγύη και την κοινή διεθνιστική στάση των λαών κατά των αντεργατικών, αντιλαϊκών κυβερνήσεων και των διεθνών ή περιφερειακών ιμπεριαλιστικών ενώσεων και συμμάχων τους.

Η πρόταση του ΚΚΕ ανταποκρίνεται στη μακρόχρονη εξέλιξη του κυπριακού ζητήματος. Είναι ρεαλιστική και απαντά με συνέπεια στα σημερινά επείγοντα προβλήματα. Ανοίγει, ταυτόχρονα, δρόμο, δίνει προοπτική στην πάλη του κυπριακού λαού, όλων των λαών της ευρύτερης περιοχής μας.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει ο κ. Παναγιώτης Καμμένος, Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας των Ανεξαρτήτων Ελλήνων.

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας – Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι συνομιλίες στο Κρα Μοντανά υπήρξαν επιτυχείς, αν και δεν κατέληξαν στη συμφωνία την οποία η ελληνική πλευρά -τόσο η ελλαδική, όσο και η ελληνοκυπριακή- επεδίωκε με επιμονή και υπομονή.

Λέω ότι υπήρξαν επιτυχείς, γιατί για πρώτη φορά η χώρα μας έθεσε ως πρωταρχικό θέμα την κατάργηση των εγγυήσεων στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Μέχρι τώρα υπήρχαν ρητορικές τοποθετήσεις, χωρίς όμως να θεθούν σε διαπραγμάτευση. Η ελληνική θέση ήταν σαφέστατη από την πρώτη στιγμή. Υπήρξε συντονισμός με την κυπριακή κυβέρνηση και ουσιαστικά η ελληνική αντιπροσωπεία, υπό τον Υπουργό των Εξωτερικών, αξίζει συγχαρητηρίων, διότι για πρώτη φορά η εθνική θέση διατυπώθηκε με απόλυτη ακρίβεια. Με συγκεκριμένες γραπτές και προφορικές προτάσεις ανάγκασε την τουρκική πλευρά να αποκαλύψει τις πραγματικές της προθέσεις, δηλαδή ότι δεν επιθυμεί λύση του Κυπριακού, ότι θέλει την Κύπρο υπόδουλη, με την παραμονή κατοχικών δυνάμεων στο νησί.

Από τη μεριά των Ανεξαρτήτων Ελλήνων θέλω να συγχαρώ τον Υπουργό Εξωτερικών και όλη την ομάδα διαπραγμάτευσης γι' αυτήν την εξέλιξη.

Είναι προφανές ότι οι μελλοντικές συνομιλίες, όποτε λάβουν χώρα, θα πρέπει να δώσουν λύση στην αποχώρηση και του τε-

λευταίου κατοχικού Τούρκου από το νησί. Ανεξάρτητο και κυρίαρχο κράτος με παρουσία κατοχικών δυνάμεων δεν υπάρχει πουθενά στον κόσμο και δεν θα είναι η Κύπρος η εξαίρεση, μία χώρα - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Τουρκία θα πρέπει να καταλάβει ότι αν θέλει να έχει τη θέση που της αρμόζει στην περιοχή, θα πρέπει να αλλάξει ριζικά πολιτική. Η πρόκληση και οι απειλές δεν συμβάλλουν ούτε στο κλίμα καλών σχέσεων, που εμείς επιδιώκουμε, ούτε στη σταθερότητα της περιοχής. Η μόνη οδός για την Τουρκία, για να βρει τον δρόμο της στον κόσμο του πολιτισμού, της ειρήνης και της ανάπτυξης, είναι η αποκατάσταση των σχέσεων της με τη χώρα μας, σταματώντας τις ρητορικές και στρατιωτικές προκλήσεις και η αποχώρηση του κατοχικών δυνάμεων από την Κύπρο, στην οποία πρέπει να πει ένα μεγάλο «συγγνώμη» για την τραγωδία στην οποία οδήγησε τόσο τους Ελληνοκυπρίους, όσο και τους Τουρκοκυπρίους.

Ο κ. Ερντογάν πρέπει να πάρει παράδειγμα από άλλους ηγέτες, για να αναδυθεί στο ύψος του και για να μπορεί να συμπορευθεί με τις πρωτοβουλίες ειρήνης της ευρύτερης περιοχής. Δεν είναι αργά να το κάνει.

Η Ελλάδα, με υπευθυνότητα, έχτισε, με διμερείς συμφωνίες, στρατηγικές συμμαχίες στην ευρύτερη περιοχή με χώρες όπως το Ισραήλ, η Ιορδανία, η Αίγυπτος, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα προς το νότο και προς το βορρά με τις βαλκανικές χώρες, δημιουργώντας έναν άξονα σταθερότητας. Η Ελλάδα αποτελεί πλέον το κέντρο που μπορεί να φέρει κοντά αντίρροπες δυνάμεις. Είναι η ώρα πλέον στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, με την ύπαρξη ισχυρών κοιτασμάτων φυσικού αερίου και πετρελαίου, να μετατρέψουμε μία περιοχή συγκρούσεων σε μία περιοχή ειρήνης. Σε αυτήν την προσπάθεια θα πρέπει να αντληθεί η Τουρκία ότι συμφέρον της είναι να εγκαταλείψει την παλιά πολιτική του «Eritme Programı».

Από τη μεριά τη δική μας είναι ξεκάθαρο ότι οι αγώνες του κυπριακού ελληνισμού, οι αγώνες του Ευαγόρα Παλληκαρίδη, του Ισαάκ, του Σολωμού, των αγωνιστών της Εθνικής Φρουράς, του Θεόφιλου Γεωργιάδη, είναι αγώνες που δεν μπορεί να προδοθούν με υπαναχώρηση λύσεων «τύπου Ανάν». Εραστές πλέον των «σχεδίων Ανάν» έχουν μείνει λίγοι στην Ελλάδα. Λυπάμαι που το λέω, αλλά κάποιοι από αυτούς που αρθρογραφούν κατά του Υπουργού Εξωτερικών, κατά της ελληνικής Κυβέρνησης, ήταν αυτοί που σε αυτήν την περίπτωση αναπαρήγαγαν μηνύματα που τους έρχονταν από τα κινητά τηλέφωνα του ψευδοτουρκοκυπριακού κράτους.

Είναι ξεκάθαρο ότι η αναβάθμιση της γεωπολιτικής θέσης της Κύπρου, οι συνεργασίες με χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και των Ηνωμένων Πολιτειών, οι συμμαχίες με χώρες της περιοχής μπορούν να οδηγήσουν στη δημιουργία και του μεγάλου ενεργειακού κέντρου και του κόμβου μεταφοράς ενέργειας. Αναφέρομαι στον αγωγό που θα ξεκινάει από την Κύπρο, θα επεκταίνεται νότια της Κύπρου και θα φθάνει μέχρι την Ηγουμενίτσα, που θα μπορεί να δώσει μία καινοτομία δυνατότητα εφοδιασμού ενέργειας σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ήρθε η ώρα πια, όμως, να ανοίξουν και όλοι εκείνοι οι φάκελοι της Κύπρου που είτε υπάρχουν είτε δεν υπάρχουν. Είναι ξεκάθαρο ότι η εντολή του Πρωθυπουργού να δοθούν διά του Προέδρου της Βουλής όλα τα αρχεία της εξεταστικής επιτροπής της Κύπρου, είναι ένα πολύ σημαντικό βήμα, ένα αίτημα των Ελληνοκυπρίων για πάρα πολλά χρόνια, το οποίο δεν είχαμε μέχρι τώρα ικανοποιήσει.

Έχει, όμως, και ιδιαίτερη σημασία η δουλειά που γίνεται μετά από εντολή του Πρωθυπουργού και στα Υπουργεία Εθνικής Άμυνας, όπου δίδονται πλέον και όλες εκείνες οι λεπτομέρειες που θα αποδείξουν τι συνέβη το 1974. Διότι -και λυπάμαι που το λέω- ακούστηκαν φωνές μέσα στη Βουλή από κάποιους οι οποίοι προσπαθούν να εμφανίζονται ως πατριώτες. Ήταν εκείνοι οι οποίοι στήριξαν το πραξικόπημα στην Κύπρο. Το πραξικόπημα στην Κύπρο, όπως και η Χούντα του Ιωαννίδη, φέρουν τεράστιες ευθύνες για την απώλεια εθνικού εδάφους, για την εισβολή και την κατοχή στην Κύπρο.

Από τη δική μας μεριά, λοιπόν, θα αποδοθούν όλα εκείνα τα στοιχεία που αφορούν στρατιωτικές πληροφορίες για την πε-

ρίοδο του πραξικοπήματος, αλλά και την περίοδο εισβολής και κατοχής, θα δούμε ποιοι αρχηγοί δεν εκτέλεσαν τους εθνικούς σχεδιασμούς και από ποιους πήραν εντολές. Παράλληλα με αυτό τον φάκελο, όμως, θα πρέπει να ανοίξει και ο φάκελος της χούντας, για να δούμε ποιοι συνεργάστηκαν με τη χούντα, ποιοι ήταν εκείνοι, οι οποίοι εμφανιζόμενοι αργότερα ως αντιστασιακοί, ήταν συνομιλητές της χούντας.

Δεσμευόμαστε -κατόπιν των εντολών που έχουμε από τον Πρωθυπουργό- ότι και ο φάκελος της Κύπρου και ο φάκελος της χούντας και όλα τα στοιχεία τα οποία υπήρχαν βαθιά κρυμμένα στα υπόγεια του Πενταγώνου, θα δοθούν στον ελληνικό λαό και θα καταγραφούν στην ελληνική ιστορία.

Κάποιοι θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι, βεβαίως, η Κύπρος δεν είναι μακριά. Κάποιοι άλλοι, όμως, δεν μπορούν να πουλάνε πατριωτισμό, όταν είναι αυτοί που συνεχίζουν να στηρίζουν τη χούντα που παρέδωσε την Κύπρο, τον Ιωαννίδη και όλους εκείνους που ως επίορκα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων έδωσαν τη δυνατότητα στον τουρκικό στρατό κατοχής να εισβάλλει και να καταλάβει την Κύπρο.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες των ΑΝΕΛ και του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστώ.

Τον λόγο έχει ο κ. Λεβέντης, Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Καλημέρα σε όλους, στον κύριο Πρωθυπουργό, στον κύριο Πρόεδρο, στους κυρίους Υπουργούς -γυναίκα δεν υπάρχει, ευτυχώς- και τις κυρίες και τους κυρίους Βουλευτές.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΓΕΝΝΙΑ: Πρόεδρε, μας πληγώνεις τώρα.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Στα υπουργικά έδρανα εννοώ. Υπάρχει νομίζω μία κάτω. Εντάξει.

Ο Γεώργιος Μαύρος, απ' ό,τι ξέρετε, διεξήγαγε τις συζητήσεις στην Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας για το κυπριακό, αμέσως μετά την πτώση της Χούντας, και είχε πετύχει αρκετά σε αριθμό καταδικαστικά για την Τουρκία ψηφίσματα. Στο στάδιο εκείνο, μέχρι τις εκλογές που έγιναν στην Ελλάδα, το Συμβούλιο Ασφαλείας είχε συνεδριάσει αρκετές φορές. Έχει γράψει και βιβλίο ο Γεώργιος Μαύρος, το οποίο και έχω, με όλα τα καταδικαστικά σε βάρος της Τουρκίας ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Κέρδισε ο Καραμανλής στις εκλογές και ξέρετε πώς τις κέρδισε, με ένα 53% και πήρε διακόσιους είκοσι Βουλευτές. Για να υπολογίσετε τα μπόνους, με 53% θα έπρεπε να έχει εκατόν πενήντα εννιά έδρες και πήρε διακόσιους είκοσι ο άνθρωπος. Με τέτοια μυαλά γύρισε από το Παρίσι!

Αναγνωρίζουμε την αξία του προσώπου του Κωνσταντίνου Καραμανλή, έκανε και πέντε πράγματα. Κυρίως, η δεύτερη οκταετία του ήταν αρκετά σοβαρότερη της πρώτης, αλλά γύρισε από το Παρίσι, κοιμίζοντας για εβδομήντα έδρες μπόνους απόψεις. Αυτό, για να ξέρουμε από πού ξεκίνησε η Μεταπολίτευση.

Τον επισκέφτηκε, λοιπόν, ο Γεώργιος Μαύρος -όταν έχασε τις εκλογές, πήρε 23% η Ένωση Κέντρου - Νέες Δυνάμεις- και του είπε: «Κύριε Πρόεδρε, τώρα που εκλεγήκατε, εγώ παύω να είμαι Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών και σας δίνω τα καταδικαστικά ψηφίσματα εις βάρος της Τουρκίας και προσέξτε: Για να διαφυλαχθούν αυτά και να αποτελούν διπλωματικό κεφάλαιο, πρέπει να μην προχωρήσετε σε απευθείας συζητήσεις με τους Τούρκους. Διότι με την πρώτη, χωρίς παρουσία ΟΗΕ, χωρίς παρουσία διεθνούς οργανισμού, διμερή συζήτηση με τους Τούρκους, αυτά τα ψηφίσματα πάνε στο καλάθι των αχρήστων». Αυτές ήταν οι κουβέντες του Γεωργίου Μαύρου.

Ο ηλικιωμένος Καραμανλής του είπε: «Προς Θεού! Δεν θα σε βαστούμε αυτό το κεφάλαιο κ.λπ.». Δεν πέρασε ενάμιση μήνας και πήγε και συναντήθηκε με τους Τούρκους.

Το ίδιο την άλλη φορά ζητούσαν να συναντηθεί και ο Τσίπρας.

Συναντήθηκε -δεν θυμάμαι- τελικά, κύριε Τσίπρα, με την τουρκική ηγεσία; Διότι ξέρετε ότι κάθε φορά που συναντάσθε με την τουρκική πρεσβεία, αυτοί κρατούν πρακτικά και όλες τις νέες αξιώσεις που θέτουν τις θεωρούν διεκδικήσεις. Δηλαδή, αν τρελαθούν τη νύχτα και θέλουν αντί δεκαοκτώ νησιών τριάντα οκτώ, αυτοί θα θεωρούν ότι ενώπιον του Έλληνα Πρωθυπουργού ζήτησαν τριάντα οκτώ νησιά. Αυτό κάνουν οι Τούρκοι, αξιοποιούν

τις διμερείς επαφές για αύξηση, για προσθήκη στην ατζέντα των διεκδικήσεων. Μόνο αυτό.

Την άλλη φορά που συναντήθηκαν προ ολίγων ημερών με τον κ. Τσίπρα του είπαν: «Για το Κυπριακό μην περιμένεις τίποτα. Αδίκως πασχίζετε. Οι Τούρκοι θα έρθουν να τα τινάξουν όλα στον αέρα την τελευταία στιγμή». Μάρτυς μου είναι ο ίδιος ότι του το είπαν. Αυτό είναι το πρώτο.

Δεύτερον, του είπαν και για την ΑΟΖ και για τα πετρέλαια: «Θα κάνετε εσείς συνομιλίες, θα φέρνεται εταιρείες, θα κάνετε διάφορα πράγματα και θα έρχεται η Τουρκία όλα να τα τινάξει στον αέρα και να λέει *causus belli*, αν προχωρήσετε».

Σχετικά με αυτή την εταιρεία, την «TOTAL», έβγαιναν κάποιοι αναλυτές -ένας Μάζης και ένας άλλος του οποίου το όνομα δεν θυμάμαι- και έλεγαν ότι τώρα, λόγω των διεθνών συγκυριών κ.λπ. δεν θα τολμήσει η Τουρκία να πληξεί τις εγκαταστάσεις της «TOTAL».

Δεν ξέρετε τι θα πει «Τουρκία», κύριε Τσίπρα. Είστε νεότερός μου και δεν ξέρετε τι θα πει «Τουρκία». Για την Τουρκία ο Γεώργιος Παπανδρέου είχε πει: «Όταν ανοίξει η πόρτα του τρελοκομείου, είμαστε υποχρεωμένοι να διαβούμε». Επειδή νομίζω ότι αύριο το πρωί είναι η ημερομηνία προσέλευσης του πλοίου, να είστε έτοιμος για κρίση. Η Τουρκία δεν θα αφήσει την Ελλάδα και την Κύπρο να κερδίσουν τίποτα -έτσι είναι- ή θα τους δώσουμε τα μισά, το μισό Αιγαίο, τα μισά όλα. Αυτό ζητάει η Τουρκία. Αποφασίστε το. Αυτή είναι η Τουρκία.

Αν πιστεύετε ότι θα έχουμε επιτυχία και ότι θα υποχωρήσει η Τουρκία, θα έρθει η αυριανή μέρα και θα δείτε τη συνέχεια. Ακούω και κάτι άλλες θεωρίες ότι είναι διαλυμένη η Τουρκία, ότι τώρα τα έχει βάλει με τη Γερμανία. Η Τουρκία είναι η μόνη χώρα που έριξε ρωσικό αεροπλάνο. Έριξε ρωσικό αεροπλάνο χωρίς κανέναν ενδοιασμό.

Ως προς σε ποια κατάσταση είναι οι Ένοπλες Δυνάμεις και τι αμυντικά σχέδια έχει η Ελλάδα, περισσότερο χρήσιμο θα ήταν αντί να συζητάμε, φλυαρώντας στην Αίθουσα αυτή και να λέει ο καθένας το κοντό του και ο άλλος το μακρύ του, γιατί κάπως έτσι εξελίχθηκε η συζήτηση, να συζητήσουμε σε ένα ενδεχόμενο απειλής και θερμού επεισοδίου τι κάνουμε, πού είμαστε. Διότι, αν πιστεύετε ότι το τηλέφωνο με τον Αμερικανό Αντιπρόεδρο είναι διασφάλιση για τη χώρα, πλανάσθε! Πρόβαλαν εχθές οι τηλεοράσεις ένα τηλέφωνο που έκανε ο κ. Τσίπρας στον Αμερικανό Αντιπρόεδρο. Θα έλθει εδώ ο Αμερικανός Αντιπρόεδρος να πολεμήσει στο πλευρό της Ελλάδας; Το πιστεύουμε στην Αίθουσα αυτή;

Υπάρχουν, λοιπόν, συγκεκριμένες τουρκικές απειλές και έπρεπε αυτή τη στιγμή οι Αρχηγοί των κομμάτων να είμαστε σε μία αίθουσα και να μιλάμε για τη δυνατότητα της χώρας, δηλαδή για το τι θα κάνει η χώρα αν δεχθεί μια απειλή. Δεν μπορεί να υπάρχει απειλή αύριο το πρωί, 03.00' η ώρα τη νύκτα και εμείς εδώ σε αυτήν την Αίθουσα να συζητάμε.

Τι συζητάμε αυτή τη στιγμή; Η Τουρκία -λέει- είναι υπεύθυνη για το ναυάγιο των διαπραγματεύσεων. Γιατί, υπήρχε περίπτωση οι διαπραγματεύσεις να τελεσφορήσουν; Υπήρχε τέτοια περίπτωση; Αλήθεια, το πίστευε ο Πρωθυπουργός; Δεν το πιστεύω, γιατί τον ενημέρωσα. Όμως, εσείς πιστεύατε ότι μπορούσε η Τουρκία να υποχωρήσει; Η Τουρκία έχει τον γνωστό ρόλο της γάτας με το ποντίκι. Ο μόνος διάδρομος να γίνει λογική χώρα η Τουρκία είναι να πλησιάσει την Ευρωπαϊκή Ένωση. Όμως, απ' ό,τι βλέπετε, κάνει ό,τι μπορεί για να απομακρυνθεί από τα κεκτημένα. Κάνει ό,τι μπορεί προς την τρέλα.

Επομένως, έχουμε πρόβλημα μ' αυτό το θέμα. Πρέπει να εξετάσουμε τη δυνατότητα των Ενόπλων Δυνάμεων να αμυνθούν. Πρέπει να δούμε με μεγαλύτερη σοβαρότητα πώς θα αντιδράσουμε σε περίπτωση θερμού επεισοδίου, μην κάνει πάλι και ο κ. Τσίπρας ό,τι είχε κάνει με τα 'Ιμια ο κ. Σημίτης. Δηλαδή, το πρωί απειλούσε εδώ από τη Βουλή και έλεγε «Όποιος τολμήσει...» και το βράδυ κατέβαζε σημαίες. Δεν πρέπει να έχουμε ξανά τέτοια κατάσταση, γιατί υπολογίζω ότι προς τα εκεί αγόμεθα.

Βλέπω εοχάτως με διακύβευμα τη δικαιοσύνη τη Νέα Δημοκρατία και τον ΣΥΡΙΖΑ να έχουν μία αντιδικία. Ο μεν ΣΥΡΙΖΑ θίγεται από αποφάσεις της δικαιοσύνης και δεν μπορεί να κυβερνήσει, η δε Νέα Δημοκρατία...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κύριε Πρόεδρε, σας παρακαλώ να μείνουμε λίγο στα θέματα ή έστω στα εθνικά θέματα...

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Εντάξει, κύριε Πρόεδρε. Όμως, τι να μείνουμε στα θέματα; Εγώ παρακολούθησα σήμερα όλους τους πολιτικούς Αρχηγούς. Αν γίνει αύριο θερμό επεισόδιο, κύριε Πρόεδρε, έχει αυτή η χώρα την απάντηση; Τον κ. Καμμένο και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να βγαίνουν να απειλούν; Αυτό συμβαίνει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Το θέσατε τρεις φορές...

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Αν πουν κάτι κακό οι Τούρκοι, βγαίνει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και λέει «Εμείς δεν παραχωρούμε τίποτα». Τι έγινε; Κατοχρώνει αυτό τη χώρα;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Καλώς, ευχαριστώ πολύ επ' αυτού του θέματος. Μην επεκταθούμε σ' αυτά, κύριε Πρόεδρε.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Όμως, θέλω να πω κάτι για το θέμα της δικαιοσύνης. Βάλατε κάτω τη δικαιοσύνη και οι μεν Νεοδημοκράτες είναι υπερασπιστές, η δε Κυβέρνηση είναι κατακριντές. Όποια κόμματα παίζουν με τους θεσμούς –και υπέρτατος θεσμός στην πολιτεία είναι η δικαιοσύνη– βλάπτουν τη δημοκρατία. Δεν ξέρω, έχουν πάρει μία στροφή τα μέσα ενημέρωσης εδώ και αρκετές μέρες και συζητούν το θέμα αυτό και μόνο. Αυτό είναι κατακύλισμα, γιατί το ακούει ο απλός πολίτης και σου λέει «Δεν σεβόμαστε τις δικαστικές αποφάσεις, αφού είναι ευάλωτες και τρωτές». Αρχίζει μια τέτοια νοοτροπία και καταλαβαίνετε ότι αυτό είναι η ναρκοθέτηση του κράτους δικαίου.

Όσον αφορά το θέμα των εξεταστικών επιτροπών, γιατί κύριε Τσίπρα, δεν δέχαστε να γίνει εξέταση και επί των ημερών σας; Δηλαδή, κάνατε την άλλη φορά κάποιες εξεταστικές. Γιατί σταματήσατε στο 2014; Είναι γενναιότητα να είχατε βάλει και τον εαυτό σας υπό εξέταση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κύριε Πρόεδρε, σήμερα δεν είναι προ ημερησίας συζήτηση.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Κύριε Πρόεδρε, αφήστε με να μιλήσω. Αφήσατε είκοσι λεπτά τον κ. Κουτσούμπα να μιλήσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Μόνο επί του Κυπριακού μιλήσανε. Όλοι μόνο επί του Κυπριακού μιλήσανε.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Μα, δεν θα μου κάνετε λογοκρισία τι θα πω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Δεν είναι θέμα λογοκρισίας. Είναι ειδική διαδικασία.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Μετά σαράντα έτη μπηκά εις την Αίθουσα αυτή. Δεν είναι συμπεριφορά αυτή, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Μα, τι λέτε τώρα; Είναι ειδική συζήτηση σήμερα.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Σας παρακαλώ. Τι θα πει είναι ειδική συζήτηση;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Είναι επί ειδικού θέματος. Την αναφέρει ο Κανονισμός τι θα πει.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Έχουν βάλει κάτω τη δικαιοσύνη και τη βαράνε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Καλώς. Εντάξει.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Και βαρώντας τη δικαιοσύνη, βαράμε το κράτος δικαίου. Δεν το σεβόμαστε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Σας παρακαλώ. Επισπεύστε.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Και αν στην Αίθουσα αυτή θεωρείτε ότι μπορεί χωρίς δικαιοσύνη να βαδίσει η Ελλάδα, πλανάσθε.

Όσον αφορά το θέμα της ονομασίας των Σκοπίων –αναφέρθηκε και αυτό σε κάποιες ομιλίες– θέλω να πω δυο λόγια. Η Αίθουσα και τα κόμματα έχουν αποφασίσει τι θα γίνει με την ονομασία των Σκοπίων; Το λέω γιατί μου είπε εμένα πρεσβευτής ότι όλοι οι παρελθόντες πρωθυπουργοί –βάζοντας μέσα και εσάς, κύριε Τσίπρα– έχουν δεχθεί γεωγραφικό προσδιορισμό με τη λέξη «Μακεδονία». Μου το είπε πρεσβευτής. Δεν χρειάζεται

να πω ποιος. Φαντάζομαι ότι αντιλαμβάνεσθε ποιος είναι. Μου είπε ότι όλοι οι Αρχηγοί των κομμάτων έχουν αποδεχθεί ονομασία σύνθετη με τη λέξη Μακεδονία. Ρωτήσατε τον λαό της Μακεδονίας; Δηλαδή πώς ενεργείτε εσείς; Εσείς κάνατε δημοψήφισμα για να δείτε τι θα γίνει με την οικονομία. Με τη Μακεδονία τι θα γίνει; Εσείς αποφασίσατε να δώσετε τη λέξη Μακεδονία; Εσείς οι ίδιοι;

Και η δική σας παράταξη έχει κάποιον πρωθυπουργό –που αμφισβήτησε την άλλη φορά κάποιον συγγενολό από εδώ των Μητσοτάκιδων– που νομίζω ότι είχε πει να δώσουμε το όνομα και σε δέκα χρόνια θα το έχουμε ξεχάσει. Την ημέρα του μνημοσύνου, όπου μίλησα, μου επετέθη από εδώ μια ομάδα συγγενών σας, κύριε Μητσοτάκη, ότι είναι ψέμα, ότι δεν το είπε. Διαψεύστε το, λοιπόν, επισήμως.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Δεν τα αφήνετε αυτά τώρα;

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Δεν χρειάζεται, κύριε Μητσοτάκη! Δεν είναι προσβολή στον λαό της Μακεδονίας το να πεις να δώσουμε το όνομα και σε δέκα χρόνια θα το έχουμε ξεχάσει;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κύριε Πρόεδρε, διά του Προέδρου να απευθύνεστε, παρακαλώ, όχι κατευθείαν.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Εντάξει, αλλά δεν έχω καταλάβει, στο θέμα των Σκοπίων δεν πρέπει η Αίθουσα να αποφασίσει, αν γίνει μια διαπραγμάτευση, ως πού μπορούμε να φτάσουμε και τι ονομασίες μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε; Δηλαδή είναι ελεύθερος ο κ. Τσίπρας να πάει και να διαπραγματευθεί ό,τι να είναι και να έρθει εδώ;

Ξέρετε, ο Καραμανλής, ο γέρος, είχε γυρίσει στην Ελλάδα μετά τις συμφωνίες της Ζυρίχης και του Λονδίνου, και αφού είχε βάλει τον Τούρκο εγγυητήρια δύναμη, έβαλε ολοσέλιδες καταχωρήσεις που τις πλήρωνε το κράτος και λέει «ελύθη το Κυπριακό»! Και αναγκάστηκε ο Γεώργιος Παπανδρέου στην Αίθουσα αυτή και είπε ότι τώρα αρχίζει η τραγωδία. Όχι μόνο δεν «ελύθη», αλλά «τώρα αρχίζει η τραγωδία»! Έβαλε ο Καραμανλής καταχωρήσεις σε όλες τις εφημερίδες ότι οι συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου έλυσαν το Κυπριακό.

Διερωτώμαι: Στα εθνικά θέματα έχουμε διαγράψει μια γραμμή ή θα πηγαίνει να μιλάει επί παντός επιστητού ο κ. Τσίπρας, θα έρχεται εδώ, θα τον βρίζουν όλοι οι άλλοι και θα συνεχιστεί αυτή η κατάσταση; Γιατί εκεί νομίζω ότι βαδίζουμε, προς μια τέτοια κατάσταση.

Επειδή γίνονται κάποιες αποστασίες εις βάρος της Ένωσης Κεντρώων, θέλω να τονίσω ότι η Ένωση Κεντρώων είναι ενισχυμένη από τις αποστασίες που γίνονται –ενημερώνω τη Βουλή και τον ελληνικό λαό διά της Βουλής– και στον κάθε Βουλευτή που φεύγει, ο λαός θα δίνει πέντε Βουλευτές.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ένωσης Κεντρώων)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστούμε.

Παρακαλώ πολύ ως τελευταίο ομιλητή για τις πρωτομιλίες, πέραν του Υπουργού των Εξωτερικών που αμέσως ύστερα θα πάρει τον λόγο, καλώ στο Βήμα τον κ. Σταύρο Θεοδωράκη Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Ποταμιού.

Παρακαλώ να ενημερώσουν όσοι στην πρωτομιλία τους χρησιμοποίησαν, ηθελημένα δηλαδή, και τον χρόνο της δευτερομιλίας, έτσι ώστε να έχουμε υπ' όψιν μας την οικονομία της συζήτησης. Για παράδειγμα, ο κ. Κουτσούμπαρς ήδη ανέφερε στο Προεδρείο ότι δεν θα δευτερομιλήσει.

Κύριε Θεοδωράκη, έχετε τον λόγο.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ (Πρόεδρος του κόμματος Το Ποτάμι): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το πιο εύκολο είναι να σταθούμε μόνο στις ευθύνες της Τουρκίας, αδιαφορώντας στην ουσία για το μέλλον της Κύπρου. Το δύσκολο είναι να επιχειρήσουμε μια ψύχραιμη αποτύπωση, διερευνώντας όλες τις παραμέτρους που οδήγησαν στο τελευταίο αδιέξοδο.

Το Ποτάμι, όπως ξέρετε, στήριξε χωρίς αστερίσκους την προσπάθεια του Προέδρου Αναστασιάδη και των ηγετών της Κύπρου, για να βρεθεί μια λύση σε ένα πρόβλημα που η διαιώνισή του δεν είναι υπέρ ούτε των πολιτών της Κύπρου, ούτε της ηρεμίας στην περιοχή. Θέλαμε, και το είχαμε πει από την πρώτη

στιγμή, να δοθούν εγγυήσεις ασφάλειας και για τις δύο κοινότητες και ιδιαίτερα για τους Ελληνοκύπριους που έχουν ζήσει τόσα χρόνια κατοχή.

Η αποτυχία στην Ελβετία αποτελεί για τον λαό της Κύπρου, για τους Ελληνοκύπριους και τους Τουρκοκύπριους, μια κακή εξέλιξη. Και θέλω να αναρωτηθώ: Συμφωνούμε όλοι σε αυτή τη διατύπωση; Γιατί φοβάμαι ότι υπάρχουν κάποιοι και σε αυτή εδώ την Αίθουσα που βολεύονται με το τελευταίο ναυάγιο. Είναι αυτοί που τους αρέσει να κρύβουν τα προβλήματα κάτω από το χαλί. Είναι αυτοί που δειλιάζουν πάντα την κρίσιμη στιγμή και μεταφέρουν τα προβλήματα στις επόμενες γενιές. Είναι αυτοί που δεν θέλουν να ζήσουν μαζί Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι. Και τέλος, είναι αυτοί που, απαιτώντας τα πάντα σήμερα, βοηθούν τα κατοχικά στρατεύματα να παραμείνουν για πάντα στο νησί.

Ειλικρινά ελπίζουμε οι εξηγήσεις της ελληνικής Κυβέρνησης για τους λόγους κατάρρευσης των διαπραγματεύσεων να συμβαδίσουν με τις εκτιμήσεις και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΟΗΕ. Γιατί το θέμα δεν είναι να φεύγουμε από τις διαπραγματεύσεις αλώβητοι επικοινωνιακά. Το θέμα είναι να μην φεύγουμε άπραγοι.

Δυστυχώς, κύριε Τσίπρα, η εικόνα κάποιων Υπουργών σας δεν βοηθά στη δημιουργία αισθήματος εμπιστοσύνης και ασφάλειας στους πολίτες, όσες στολές παραλλαγής και αν αλλάζουν. Αν οι εξηγήσεις που μας δώσατε ακούγοντας τον κ. Κοτζιά δεν συμπίπτουν με τις ερμηνείες που τελικά θα γίνουν στην Κύπρο, στον ΟΗΕ, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τότε τα ερωτήματα που είναι πολλά. Θα είναι άλλη μια ένδειξη ότι οι διαπραγματεύσεις, είτε στα οικονομικά είτε στα εθνικά, δεν είναι το ισχυρό σας χαρτί.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σαράντα τρία χρόνια, έξι γενικοί γραμματείς Ηνωμένων Εθνών, εννιά σχέδια, ένα δημοψήφισμα, διεθνείς διασκέψεις -τριμερείς, πενταμερείς- και καμμία πρόοδος δημιουργούν ένα αίσθημα ότι όλα πλέον είναι μάταια. Και εδώ θα πρέπει να αντισταθούμε. Το Κυπριακό δεν πρέπει να φύγει από τη διεθνή ατζέντα, όπως θέλει η Τουρκία και όπως ήδη το έχει πει. Ο Νίκος Αναστασιάδης και ο Μουσταφά Ακίτζί είναι ίσως οι τελευταίοι ηγέτες που έχουν μνήμες της Κύπρου πριν από την εισβολή. Και είναι στενάχωρο πως ούτε αυτή τη φορά δεν μπόρεσαν να συμφωνήσουν σε μια πρόταση, σε μια συμφωνία κυπριακής ιδιοκτησίας.

Τους καλούμε, όμως, να επιμείνουν. Καλούμε τον Αναστασιάδη και τον Ακίτζι να διαψεύσουν την ιστορία, που θέλει συζητήσεις και ποτέ λύσεις. Η ελπίδα για απελευθέρωση και επανένωση του νησιού πρέπει να κρατηθεί ζωντανή. Πρέπει να καταβληθεί κάθε προσπάθεια, ώστε μην ακυρωθεί το κεκτημένο της τελευταίας διαπραγματευτικής διαδικασίας. Αν δεν τα καταφέρουμε, τότε όλοι μαζί, Ελλάδα και Κύπρος, πρέπει να είμαστε έτοιμοι να αντιμετωπίσουμε τους κινδύνους και τις προκλήσεις στην περιοχή. Όμως, πριν απ' αυτό πρέπει να επιμείνουμε. Πρέπει να μην γράψει η ιστορία ότι τόσα χρόνια δεν χάσαμε καμμία ευκαιρία να χάνουμε κάθε ευκαιρία.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Ποταμιού)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Θεοδωράκη.

Τον λόγο έχει ο Υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας κ. Νικόλαος Κοτζιάς.

Έχετε τον λόγο για πέντε λεπτά, αλλά θα έχετε χρόνο, κύριε Υπουργέ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΤΖΙΑΣ (Υπουργός Εξωτερικών): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Ξέρετε ότι είμαι και στην κοινοβουλευτική μου παρουσία λιγομίλητος, ως οφείλει να είναι ένας Υπουργός Εξωτερικών. Αλλά αφού έχουμε θέμα του αντικείμενου μου, επιτρέψτε μου να πω ορισμένα πράγματα.

Πρώτα απ' όλα, θέλω να ευχαριστήσω τα κόμματα για τη στάση που κράτησαν κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων και που έδωσαν τη δυνατότητα οι πλάτες της ελληνικής διαπραγματευτικής ομάδας να είναι καλά στημένες, χωρίς ανασφάλειες και χωρίς αμφιβολίες για το πώς βλέπει η πλειονότητα των Ελλήνων αυτή τη διαπραγμάτευση. Θέλω να τους ευχαριστήσω όλους και επισήμως από αυτό το Βήμα.

Επίσης, θέλω να σας πω ότι σήμερα το πρωί έχουμε το πρώτο

σχέδιο του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ προς το Συμβούλιο Ασφαλείας. Είναι το σχέδιο που έχει υποβάλει. Σ' αυτό έχει τρεις ενδιαφέρουσες διαπιστώσεις:

Πρώτον, αναφέρει ότι η Διάσκεψη της Γενεύης σηματοδότησε ένα ιστορικό και αποφασιστικό στάδιο κατά τις συνομιλίες -δεν κάνει αξιολόγηση δηλαδή, ότι απέτυχε ή ότι δεν θα συνεχιστεί- και θεωρεί ότι ήταν η πρώτη φορά που οι δύο κοινότητες και οι τρεις εγγυήτριες δυνάμεις συναντήθηκαν, προκειμένου να συζητήσουν κεφάλαια ασφάλειας και εγγυήσεων. Είναι η παράγραφος 4 του σχεδίου για το Συμβούλιο Ασφαλείας.

Στην ίδια παράγραφο λέει ότι είναι μεγάλο βήμα που αναδείχθηκε στην ίδια τη διαπραγμάτευση το θέμα των εγγυήσεων και στην παράγραφο 42 υπογραμμίζει ότι ο οργανισμός παραμένει στη διάθεση των μερών, δηλαδή όλων εμάς που συμμετείχαμε, στο πλαίσιο του ρόλου του για να διευκολύνει την παραπέρα διαδικασία του Κυπριακού. Μας δίνει, δηλαδή, ανοιχτό δρόμο για να συνεχίσουμε να παλεύουμε για μια ορθή και σωστή λύση του Κυπριακού.

Δεύτερον -και αυτό θα το καταθέσω στα Πρακτικά-, η παράγραφος 21 της τελευταίας Συνόδου Κορυφής της Ευρώπης είναι αποκλειστικά αφιερωμένη στο Κυπριακό, μετά από μια συζήτηση που προκάλεσε ο Πρόεδρος της Κύπρου και ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας στο ίδιο το Συμβούλιο της Συνόδου Κορυφής. Το καταθέτω, γιατί υπήρξε ένα ερώτημα για ποιον λόγο ο Πρωθυπουργός δεν ασχολήθηκε με αυτό το ζήτημα. Υπάρχει γραπτώς. Είναι η παράγραφος 21, των συμπερασμάτων.

(Στο σημείο αυτό ο Υπουργός κ. Νικόλαος Κοτζιάς καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Επίσης, φροντίσαμε η Ευρωπαϊκή Ένωση να είναι παρατηρητής για πρώτη φορά σε αυτήν την πενταμερή διάσκεψη.

Και τρίτον, μπορέσαμε να έχουμε εκφρασμένη τη θέληση και γνώμη κατά τις διμερείς συναντήσεις ότι δεν υπάρχει περίπτωση η Ευρωπαϊκή Ένωση να δεχτεί παρεμβατικά δικαιώματα στο έδαφος της, σε κράτος μέλος, που διεκδικούσε και απαιτεί η Τουρκία. Αυτά τα δυο κείμενα για τα διευκρινιστικά.

Τώρα θα σας πω τις σκέψεις μου. Αυτό το μάθημα που έβγαλα για τον εαυτό μου, διότι όλοι πρέπει να μαθαίνουμε, είναι ότι μια καλά σχεδιασμένη και επίμονη διαπραγμάτευση, σε συνδυασμό με την ισχυρή συνεργασία με την κυπριακή κυβέρνηση -και έχουμε πέντε φορές τον κ. Αναστασιάδη να επαναλαμβάνει χθες στη συνέντευξη Τύπου πόσο ισχυρή και σταθερή ήταν αυτή η συνεργασία-, μας δίνει τη δυνατότητα να προωθήσουμε μια ατζέντα διαφορετική απ' ό,τι ήταν οι διαπραγματεύσεις του Κυπριακού στο παρελθόν.

Επίσης, όταν έχεις τεκμηριωμένες θέσεις, γραπτές και προφορικές και τις προωθείς και τις διεκδικείς, είναι πιο εύκολο να γίνει κατανοητή η άποψή σου. Από αυτήν την άποψη, στις δύο Συνθήκες του Λονδίνου και της Ζυρίχης που αφορούν την Ελλάδα, διότι συνυπέγραφε, προτείναμε για μεν τη Συνθήκη των Εγγυήσεων, έναν μηχανισμό εφαρμογής και εποπτείας της κατάργησης της Συνθήκης των Εγγυήσεων και της απομάκρυνσης των τουρκικών στρατευμάτων, την οποία πρόταση επεξεργάστηκε και προσωπικά κατόπιν με τις προτάσεις της Κύπρου και τις δικές μας ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ και ήταν η πρόταση με την οποία προσήλθε την Πέμπτη προς την Παρασκευή το βράδυ στην τελική διαπραγμάτευση, όπου εκτέθηκε από την υποκρισία και τη διγλωσσία της Τουρκίας. Διότι η Τουρκία στις συναντήσεις που είχε με τον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ υποσχέθηκε να αποδεχτεί συμβιβαστικές λύσεις και όταν ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ στις πρωινές ώρες -στις 2.00 το πρωί- ενώπιον της άρνησης της Τουρκίας να υποβάλει γραπτώς τις προτάσεις που του είχε διατυπώσει, ανέλαβε να τη διατυπώσει ο ίδιος σε μια παράγραφο, η Τουρκία αρνήθηκε ότι είχε κάνει καν τέτοια συζήτηση με τον Γενικό Γραμματέα, απέσυρε την όποια συμβιβαστική της πρόταση και υποχρέωσε επιτόπου τον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ να δηλώσει ότι «αυτή η Διάσκεψη τελειώνει, διότι η Τουρκία αλλά μου είπε, αλλά λέει εδώ και παίρνω πάνω το βάρος ότι παρανόησα τις προτάσεις της Τουρκίας».

Κατά συνέπεια, δεν το βρίσκει εξαιρετικά ευγενικό, όταν υπάρ-

χει πάρα πολύ σαφής διατύπωση του Γενικού Γραμματέα, να τίθενται αυτές στην ελληνική Βουλή υπό αμφισβήτηση.

Επίσης, όσον αφορά τη Συνθήκη Ασφάλειας, η οποία έχει δύο παραρτήματα, σας θυμίζω ότι η Συνθήκη Ασφάλειας λέει ότι τα στρατεύματα Ελλάδας, Κύπρου και Τουρκίας μπορεί να είναι εννιάκοντα πενήντα και εξακόσια πενήντα αντίστοιχα, ότι πρέπει να είναι σε κοινό στρατηγείο κι ότι πρέπει να βρίσκονται υπό εκ περιτροπής διοίκηση Κύπρος πρώτον χρόνο, Ελλάδα δεύτερο, Τουρκία τρίτο. Κι όταν ερωτήθηκαν οι Τούρκοι τι εννοούν με συνθήκη ασφάλειας σε αυτό ακριβώς το περιεχόμενο, δεν ήταν σε θέση ούτε καν να συμφωνήσουν με το ίδιο τους το αίτημα, να διατηρηθεί αυτή η Συνθήκη και να μην αποσυρθεί ο στρατός τους, διότι δεν είχαν ακριβή εικόνα του τι σήμαινε. Υιοθέτησε ο ΟΗΕ -κι αυτό πάλι χάριν στη διαπραγματευτική μας τακτική-, την πρότασή μας για ένα σύμφωνο φιλίας, το οποίο θα κρατάει ζωντανές τις πολιτισμικές, οικονομικές, εκπαιδευτικές, μορφωτικές σχέσεις ανάμεσα στις τρεις χώρες, Τουρκία, Ελλάδα και Κύπρο, αλλά θα καταργεί κάθε δυνατότητα επέμβασης οποιουδήποτε και κάθε τέτοια στρατιωτική πτυχή που θα διευκόλυνε σε μια τέτοια κατεύθυνση.

Δεύτερον, θέλω να σημειώσω ότι αυτή η πολιτική μας μ' αυτές τις προτάσεις μας είχε στιγμές που είχε τη συντριπτική πλειοψηφία μέσα στη διάσκεψη. Ακόμα και οι Βρετανοί αναγκάστηκαν να τις υιοθετήσουν. Ακόμα και ο ΟΗΕ και η Ευρωπαϊκή Ένωση τις υποστήριξαν. Είναι η πρώτη φορά που οι Τούρκοι βρέθηκαν σε διαπραγματεύσεις για το Κυπριακό μόνοι τους και αυτό το θεωρώ σημαντικό βήμα, διότι χάρη σ' αυτό το σημαντικό βήμα μπήκε πλέον στην ατζέντα του Κυπριακού και είναι κεκτημένο το ότι η Κύπρος πρέπει να γίνει ένα κανονικό, φυσιολογικό κράτος, δηλαδή χωρίς ένα στρατεύματα και ξένες εγγυήσεις.

Πρέπει να σας πω με ικανοποίηση ότι αυτή η διατύπωσή μας ότι η Κύπρος πρέπει να είναι ένα κανονικό κράτος έγινε αποδεκτή και υιοθετήθηκε από τον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ. Εδώ δεν χρειάζεται, δηλαδή, να κάνουμε πολλές ερμηνείες ή να ακούμε τους συγκεκριμένους καλοθελητές, που έχουν άλλου είδους σχέσεις με κανάλια που αφορούν το Κυπριακό, οι οποίοι συναντιόνταν τα βραδινά με συγκεκριμένο άνθρωπο από τον ΟΗΕ, ενάντια στη θέληση του Γενικού Γραμματέα, αλλά πρέπει να παρακολουθούμε τι ακριβώς είπε ο Γενικός Γραμματέας, ότι δηλαδή πρέπει να φύγουν τα τουρκικά στρατεύματα, ότι πρέπει να σταματήσουν τα παρεμβατικά δικαιώματα, ότι πρέπει να υπάρξει ένα σύμφωνο φιλίας και πρότείνει ο ίδιος έναν μηχανισμό παρακολούθησης όλων αυτών.

Έχει σημασία αυτό, γιατί στη διαπραγμάτευση οι Τούρκοι αναγκάστηκαν κάτω από τη δική μας επιμονή να εξηγήσουν τι τα θέλουν όλα αυτά. Ο Τσαβούσογλου επί ώρες έλεγε: «Τα έχω εξηγήσει στον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ». «Τι το θέλετε, κύριε Τσαβούσογλου, το δικαίωμα παρέμβασης;». Στο τέλος είπε: «Να σας πω τι το θέλω: Για να μπορεί η Τουρκία να επεμβαίνει όποτε θέλει και όποτε χρειαστεί». «Πώς να επεμβαίνει;». «Στρατιωτικά». Αυτά δεν είναι ευκαιρίες. Αυτές είναι αποκαλύψεις.

Είναι, επίσης, αποκάλυψη ότι όταν ο Πρόεδρος Αναστασιάδης επέμεινε στον Τούρκο Υπουργό Εξωτερικών να του πει τελικά γιατί είναι τόσο ευέλικτος όπως περιέγραφε και αν θέλει απλώς μια συμφωνία που να λέει «όσον αφορά τον τουρκικό στρατό η Τουρκία θα είναι ευέλικτη, όσον αφορά τα εγγυητικά δικαιώματα η Τουρκία θα είναι ευέλικτη, όσον αφορά τις παρεμβάσεις η Τουρκία θα είναι ευέλικτη» -αυτό του έλεγε ο Πρόεδρος Αναστασιάδης-, αναγκάστηκε να πει ότι η Τουρκία δεν θέλει να πάρει τα στρατεύματά της από την Κύπρο, δεν θέλει να παραιτηθεί από τα ήδη παρεμβατικά της δικαιώματα και ότι αυτά πρέπει να διατηρηθούν για δεκαπέντε χρόνια και μετά θα γίνει μια ανασκόπηση -review- για το κατά πόσο είναι ώριμα τα πράγματα για να φύγει ή όχι. Ήθελε, δηλαδή, στο new states of affairs, σε μία κατάσταση με νέες συνθήκες για την Κύπρο, να διατηρήσει όλα αυτά τα συμφέροντα και όλες αυτές τις δυνατότητες.

Εμείς δεν θέλαμε να επιρρίψουμε ευθύνες σε κανέναν. Πήγαμε εκεί γιατί θέλαμε να λύσουμε το πρόβλημα. Η απόδειξη τού ότι θέλαμε να λύσουμε το πρόβλημα είναι ότι για όλα τα ζητήματα είχαμε προετοιμάσει όλους τους εταίρους μας με τις συγκεκριμένες προτάσεις που είχαμε και με την υποστήριξη των αντίστοι-

χων της Κύπρου.

Πήγαμε, όμως, στη διαπραγμάτευση για το Κυπριακό με μία αρχή με την οποία φαίνεται ότι *de facto* δεν συμφωνούν όλα τα κόμματα. Ποια είναι αυτή η αρχή; «Τα εσωτερικά ζητήματα της Κύπρου, η εσωτερική πτυχή του Κυπριακού δεν αφορά την Ελλάδα, διότι η Ελλάδα είναι μόνο εγγυήτρια δύναμη». Πέρα από συναισθηματισμούς και ιστορικούς δεσμούς, πέρα από το γεγονός ότι όλοι μας πολιτικοποιήθηκαν στη γενιά μου χάρη και -πιο σωστά- εξαιτίας του Κυπριακού, η Ελλάδα δεν δικαιούται να παρεμβαίνει στα εσωτερικά της Κύπρου και όποτε το επιχειρήσει στο παρελθόν, το πλήρωσαν ακριβά και η Κύπρος και ο κυπριακός λαός και ο ελληνισμός συνολικά.

Κατά συνέπεια, δεν είναι δουλειά της χώρας μας να αξιολογεί τη διαπραγμάτευση των εσωτερικών πτυχών του Κυπριακού και αυτό επίμονα το υποστηρίζαμε, διότι η επιδίωξή μας ήταν να κρατήσουμε την Τουρκία μακριά από την εσωτερική πτυχή, να αναγκάσουμε όλους να αποδεχθούν αυτό που ήθελε ο ΟΗΕ και που έκανε, ότι δηλαδή η εσωτερική πτυχή του Κυπριακού είναι αντικείμενο διαπραγμάτευσης ανάμεσα στις δύο κοινότητες, από τις οποίες η μία είναι ο ηγέτης ταυτόχρονα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Δεν ανακατευτήκαμε, λοιπόν, στην εσωτερική πτυχή. Αν στην ελληνική Κυβέρνηση γίνεται κριτική για οποιεσδήποτε συμφωνίες -που άλλοι θεωρούν καλές και άλλοι όχι- για την εσωτερική πτυχή του Κυπριακού, αντιλαμβάνομαι ότι δεν έχουν να κάνουν κριτική για την πολιτική που ακολουθήσαμε στα ζητήματα εγγύησης και ασφάλειας, για τον τρόπο που βάλαμε την Ευρωπαϊκή Ένωση στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων και για το γεγονός ότι ο ΟΗΕ για πρώτη φορά επίσημα δήλωσε με τα χείλη του Γενικού Γραμματέα του ότι στο Κυπριακό δεν μπορεί τρίτη χώρα να έχει παρεμβατικά δικαιώματα. Και αυτό ήταν ένα μεγάλο βήμα.

Δεν είμαστε στην εποχή που μας κατηγορούσαν πριν από δεκαπέντε χρόνια ότι δεν θέλαμε λύση. Δεν είμαστε στην εποχή όπου εθεωρείτο αυτονόητο οι Τούρκοι να διατηρούν αυτά τα δικαιώματα. Είμαστε πια στην εποχή που πλην Τούρκων ουδείς θεωρεί αυτονόητο κάποιος να έχει στρατό σε τρίτη χώρα, παρά τη θέλησή της και κάποιος να μπορεί να παρεμβαίνει σε αυτήν.

Για να μπορέσουμε να πετύχουμε οτιδήποτε πετύχαμε με την αναβάθμιση αυτών των ζητημάτων, την απαλλαγή του ελληνοκυπριακού στοιχείου από τις ευθύνες και τον πόλεμο ευθυνών που γινόταν στο παρελθόν σε βάρος τους, αντιμετωπίσαμε από κοινού με την Κυπριακή Δημοκρατία όλα τα ζητήματα που ήταν ανοιχτά.

Είναι ολοφάνερο ότι δεν τέλειωσε το κυπριακό πρόβλημα μετά τη Διάσκεψη της Ελβετίας. Είναι ολοφάνερο ότι τα προβλήματα είναι εκεί και μας περιμένουν. Όμως, η διαπραγματευτική θέση της Κύπρου και της Ελλάδας είναι διαφορετική από ό,τι πριν από τη Διάσκεψη της Ελβετίας. Και η θεματολογία, η ατζέντα του Κυπριακού είναι διαφορετική. Έχει γίνει αποδεκτό ότι ο πυρήνας του είναι αυτό που είχε ξεχαστεί, δηλαδή οι εγγυήσεις και η ασφάλεια.

Θα δούμε τουρκικές προκλήσεις; Πιθανόν. Μη θεωρείτε ότι οι Τούρκοι είναι αήττητοι. Κοιτάξτε με τι ευκολία οι ισλαμιστές -τζιχαντιστές- κατέστρεψαν μεγάλο μέρος του τουρκικού μηχανισμού μέσα στην ίδια τη Συρία και τα μεγάλα προβλήματα που έχει η τουρκική στρατιωτική μηχανή εκεί. Δεν υποτιμώ, αλλά ούτε θέλω να υπερτιμώ κανέναν. Πρέπει κανείς να διαμορφώνει τις συμπαχίες του, να έχει την απαιτούμενη στρατηγική, να έχει κοινή συνεργασία με την Κύπρο.

Για αυτό την επόμενη Δευτέρα, μετά το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες, θα βρεθεί στην Κύπρο η ίδια ελληνική αντιπροσωπεία που ήταν στην Ελβετία -πιο λίγοι, βέβαια-, για να κουβεντιάσει πώς θα πρέπει να συνεχίσουμε και να επιδιώκουμε τη λύση του Κυπριακού, πώς θα αξιοποιήσουμε τις σημερινές νέες δυνατότητες αλλά και τα προβλήματα που ανακύπτουν, να συζητήσουμε για την τελωνειακή ένωση και την ευρωπαϊκή πολιτική απέναντι στην Τουρκία, να διαμορφώσουμε μια κοινή γραμμή πλεύσης με την Κυπριακή Δημοκρατία, να συζητήσουμε πώς θα αξιοποιηθούν οι νέες δυνατότητες που έχουμε για τη δημόσια διπλωματία και την επιδίωξη, να έχουμε υψηλές επαφές παντού στον κόσμο και να

εξηγήσουμε τι πραγματικά συνέβη, ώστε με συγκεκριμένη την αλήθεια –γιατί η αλήθεια είναι πάντα συγκεκριμένη– να δυναμώσουμε το μέτωπο των δυνάμεων και από πλευρά μας αλλά και διεθνώς που επιδιώκουν μια δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού. Δηλαδή, μια λύση χωρίς στρατεύματα κατοχής, χωρίς συνθήκες «εγγυήσεις τρίτων», με τον κυπριακό λαό να αποφασίζει ο ίδιος. Όταν λέω ο κυπριακός λαός να αποφασίζει ο ίδιος, εννοώ τις δύο κοινότητες και τις τρεις μειονότητες.

Η Ελλάδα στα δύομισι χρόνια των διαπραγματεύσεων υπερασπίστηκε τα δικαιώματα της τουρκοκυπριακής κοινότητας, να νιώσει όσο το δυνατόν ότι το μέλλον της είναι σε αυτό το νησί, στη Μεγαλόνησο. Διότι, οι Τουρκοκύπριοι είναι αυτοί που υπέστησαν την μπότα του τουρκικού στρατού και οι μισοί από αυτούς αναγκάστηκαν να καταφύγουν στο εξωτερικό. Να δώσουμε το μέγιστο αίσθημα και τη δυνατότητα ασφάλειας σε όλο τον κυπριακό λαό, ιδιαίτερα στους Ελληνοκύπριους, αλλά να αποκαταστήσουμε και τα δικαιώματα των τριών μειονοτήτων, που είναι καθήκον μας και αυτούς να τους παίρνουμε υπ' όψιν μας στην ίδια την Κύπρο.

Θα σας θυμίσω κάτι που το είπα στον Γενικό Γραμματέα. Στο μέλλον στην Κύπρο μπορεί να υπάρξουν πολίτες που να θέλουν να ονομάζονται μόνο Κύπριοι. Έχουμε δει τις νομικές υποθέσεις με τη Βοσνία σε αυτή την υπόθεση. Θα πρέπει και σε αυτό να είμαστε προσεκτικοί, διότι η δημοκρατία στην Κύπρο πρέπει να είναι δημοκρατία των κοινοτήτων αλλά και δημοκρατία των πολιτών, που έχουν τα δικά τους ατομικά συμφέροντα.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστώ πολύ τον Υπουργό Εξωτερικών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα δευτερολογήσουν από τους πολιτικούς Αρχηγούς ο κ. Μητσοτάκης, η κ. Γεννηματά, ο κ. Μεχαλιόλας και ο κ. Λεβέντης και θα κλείσει με την τριτολογία επί της ουσίας –ας την πούμε δευτερολογία– ο Πρωθυπουργός κ. Τσίπρας.

Παρακαλώ πολύ για την οικονομία του χρόνου, ακριβώς επειδή στην πρώτη φάση οι περισσότεροι χρησιμοποίησαν αρκετό χρόνο. Κάθε ένας είναι υπεύθυνος γι' αυτή τη διαδικασία.

Παρακαλώ πολύ τον κ. Μητσοτάκη, Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, να πάρει τον λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Θα είμαι σύντομος, κύριε Πρόεδρε. Θα κάνω τέσσερις επισημάνσεις για την αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας.

Άκουσα τον κ. Καμμένο να αναφέρει ότι για πρώτη φορά, σε διαπραγμάτευση που αφορά το Κυπριακό, ετέθη το ζήτημα των εγγυήσεων και των επεμβατικών δικαιωμάτων με τόσο μεγάλη έμφαση από ελληνικής πλευράς.

Είναι λάθος αυτό, κύριε Καμμένε. Αυτό αποτελούσε πάγια ελληνική θέση. Για να επιβεβαιώσω αυτό το οποίο λέω, καταθέτω στα Πρακτικά, κύριε Πρόεδρε και κύριοι Υπουργοί, δήλωσή του κ. Κουμουτσάκου, Εκπρόσωπο Τύπου τότε του Υπουργείου Εξωτερικών, τον Ιούνιο του 2008, επίσημη θέση του Υπουργείου Εξωτερικών. «Σε ένα τέτοιο πλαίσιο η Ελλάδα θεωρεί ότι συστήματα εγγυήσεων ή παρεμβατικά δικαιώματα είναι παρωχημένα. Είναι λογικές και πρακτικές ξένες και θα έλεγα άγνωστες στο ευρωπαϊκό πλαίσιο. Για τα μέλη της ευρωπαϊκής οικογένειας δεν τίθενται τέτοια ζητήματα.».

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας, κ. Κυριάκος Μητσοτάκης, καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας – Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Ήταν αδιαπραγμάτευτο αυτό.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Θα πρέπει να γνωρίζετε, κύριε Καμμένε, ότι για πρώτη φορά...

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας – Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): ... (δεν ακούστηκε)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Παρακαλώ, κύριε Υπουργέ.

Συνεχίστε, κύριε Μητσοτάκη.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): ...για πρώτη φορά έγινε διαπραγμάτευση που αφορούσε τις δύο κοινότητες και τις τρεις εγγυήτριες δυνάμεις. Η επίσημη θέση της ελληνικής κυβέρνησης ήταν η ίδια, απaráλλακτη και πάντως δεν συνιστά κάποια κατάκτηση της σημερινής Κυβέρνησης το γεγονός ότι επανέλαβε αυτό το οποίο πάντα αναγνωρίζαμε ότι ήταν στη βάση οποιασδήποτε λύσης του κυπριακού ζητήματος, ότι δεν μπορούν να υπάρχουν στρατεύματα κατοχής και ότι το πλαίσιο των εγγυήσεων και των επεμβατικών δικαιωμάτων το 1960 είναι ένα πλαίσιο αναχρονιστικό, το οποίο δεν έχει θέση στον 21^ο αιώνα.

Δεύτερον, με αφορμή μια τοποθέτηση την οποία έκανε ο κ. Θεοδωράκης, την οποία θεωρώ σωστή και θέλω να την υποστηρίξω, έχω να πω το εξής. Πράγματι ο κ. Αναστασιάδης και ο κ. Ακιντζί ως εκπρόσωποι των δύο κοινοτήτων και λόγω της ηλικίας τους έχουν βιώσει το δράμα της εισβολής και της διαίρεσης της Κύπρου. Υπάρχει ο κίνδυνος, όσο ο χρόνος περνά και όσο δεν βρίσκεται λύση, οι νεότερες γενιές, ίσως, να θεωρήσουν ότι το βασικό πλαίσιο πάνω στο οποίο οικοδομήθηκαν όλες οι προσπάθειες επίλυσης του κυπριακού ζητήματος, η λύση, δηλαδή, στο πλαίσιο μιας διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας είναι καταδικασμένη σε αποτυχία.

Θα είναι μεγάλο λάθος εάν επικρατήσει αυτή η λογική και γι' αυτό και είναι εξαιρετικά σημαντικό να αναγνωρίσουμε προφανώς το γεγονός ότι δεν καταφέραμε να φτάσουμε στο επιθυμητό αποτέλεσμα σε αυτόν τον γύρο των διαπραγματεύσεων, να αποδώσουμε τις ευθύνες εκεί που πρέπει, να κρατήσουμε όμως και τα όποια θετικά στοιχεία από αυτή τη διαπραγμάτευση και να πούμε ξεκάθαρα, κύριε Υπουργέ, ότι δεν τελειώνει εδώ πέρα αυτή η ιστορία. Θα πρέπει να συνεχίσουμε, θα πρέπει να επιμεινουμε. Πράγματι θα αναγνωρίσω το γεγονός ότι είναι θετικό πως σε επίπεδο Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών τίθεται πια το ζήτημα των εγγυήσεων και των επεμβατικών δικαιωμάτων με μεγαλύτερη έμφαση. Αυτό είναι κάτι θετικό συνολικά για τον Ελληνισμό, για την Ελλάδα και πρωτίστως για την Κύπρο.

Στο πλαίσιο αυτό όμως, κύριε Πρόεδρε –και έρχομαι στην τρίτη επισήμανσή μου–, επιτρέψτε μου μια σύντομη παρατήρηση γύρω από το ζήτημα με το οποίο ξεκινήσατε την τοποθέτησή σας σχετικά με τον Φάκελο της Κύπρου. Η ιστορία είναι γνωστή στο εθνικό Κοινοβούλιο και αφορά σε μια επιτροπή η οποία είχε συσταθεί στα μέσα της δεκαετίας του '80, η οποία κατέληξε σε τρία, αν δεν κάνω λάθος, διαφορετικά πορίσματα, στα οποία το κάθε κόμμα, τότε, αποτύπωνε τη δικιά του ερμηνεία για το τι συνέβη εκείνες τις τραγικές μέρες του 1974.

Κύριε Πρόεδρε και κύριε Πρωθυπουργέ, θέλω να εκφράσω την επιφύλαξή μου για τον χρόνο, όχι για την πρωτοβουλία –θέλω να είμαι σαφής– υλοποίησης αυτής της απόφασης.

Σε μια χρονική περίοδο λίγες μέρες μόνο μετά την αποτυχία των διαπραγματεύσεων και όταν ερχόμαστε εδώ και ισχυριζόμαστε ότι, παρά τις όποιες αρνητικές επιπτώσεις αυτής της υπόθεσης, θέλουμε να κρατήσουμε αυτή τη δυναμική ζωντανή, δεν είμαι καθόλου σίγουρος, κύριε Τσίπρα και κύριε Πρόεδρε, ότι ο χρόνος υλοποίησης αυτής της πρωτοβουλίας είναι ο κατάλληλος. Θέλω να το καταθέσω και επίσημα στην Εθνική Αντιπροσωπεία και θέλω να επαναξιολογήσετε αυτή την πρωτοβουλία σας.

Επίσης –δεν θα αναφερόμουν στο ζήτημα αυτό εάν δεν είχε κάνει μια αναφορά ο κ. Λεβέντης, γιατί δεν αποτελεί το κύριο αντικείμενο της σημερινής συζήτησης– αναρωτήθηκε ο κ. Λεβέντης ποια είναι η επίσημη θέση της Εθνικής Αντιπροσωπείας για το ζήτημα της ονομασίας των Σκοπίων. Ο κ. Λεβέντης μπορεί να είναι παλιός στην πολιτική, είναι, όμως, νέος σε αυτή την Αίθουσα και προφανώς δεν θυμάται ότι υπάρχει επίσημη θέση της ελληνικής Κυβέρνησης, επικυρωμένη δις από την Εθνική Αντιπροσωπεία, για σύνθετη ονομασία με γεωγραφικό προσδιορισμό για όλες τις χρήσεις, *erga omnes*. Αυτή είναι η επίσημη θέση της Εθνικής Αντιπροσωπείας, όπως τουλάχιστον αποτυπώθηκε και στις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης Καραμανλή το 2007 και όπως επικυρώθηκε για άλλη μια φορά μετά τις διαπραγματεύσεις που έγιναν στο Βουκουρέστι.

Το ερώτημα για εσάς, κύριε Πρωθυπουργέ, και για εσάς, κύριε

Καμμένε, είναι αν αυτή η θέση αντιπροσωπεύει συνολικά την κυβερνητική πλειοψηφία. Είναι η επίσημη θέση του Υπουργείου Εξωτερικών, διορθώστε με αν κάνω λάθος, κύριε Κοτζιά, τουλάχιστον έτσι παρουσιάζεται στις επίσημες ανακοινώσεις του Υπουργείου, είναι όμως μια πρώτη τάξεως ευκαιρία να αποσαφηνίσει ο κύριος Πρωθυπουργός και ο κ. Καμμένος αν αυτή είναι η επίσημη θέση όχι της Κυβέρνησης, αλλά της κυβερνητικής πλειοψηφίας.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστώ.

Τον λόγο έχει η κ. Φωτεινή Γεννηματά, επίσης για τρία λεπτά.

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμπράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ): Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, το ναυάγιο της διαπραγματευτικής προσπάθειας για την επίλυση του κυπριακού προβλήματος έχει προκαλέσει όχι μόνον απογοήτευση, αλλά και προβληματισμό. Ανησυχούμε για το μέλλον της Μεγαλονήσου και του κυπριακού λαού.

Η Τουρκία, λόγω των εσωτερικών της καταστάσεων αλλά και της ρευστότητας στην ευρύτερη περιοχή, είναι απρόβλεπτη. Οι κινήσεις της χαρακτηρίζονται συνήθως από νευρικότητα και προκλητικότητα. Τώρα, μετά το ναυάγιο, διακινούν σενάρια και απειλές για νέα ένταση στην ευρύτερη περιοχή αλλά και στα κατεχόμενα.

Θυμίζω εδώ ότι η Ελλάδα με ψυχραιμία, σύνεση και αποτελεσματικότητα διαχειρίστηκε δύσκολες καταστάσεις γύρω από το Κυπριακό και απέτρεψε δυσάρεστες εμπλοκές, επιπλοκές και μάλιστα είχε και σημαντικές επιτυχίες.

Θυμίζω, λοιπόν, ότι το 1983 όταν ο Ραούφ Ντενκτάς, με τις πλάτες της Τουρκίας, ανακήρυξε το ψευδοκράτος σε δήθεν «Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου», η τότε κυβέρνηση του Ανδρέα Παπανδρέου, με σχέδιο και συντονισμό, μπλόκαρε το κύμα της αναγνώρισής του, με αποτέλεσμα το παράνομο καθεστώς της εισβολής και κατοχής να μη λάβει κανένα διεθνές πιστοποιητικό νομιμότητας.

Δεύτερον, το 2004, όταν η κυβέρνηση του Κώστα Σημίτη κλείδωσε, χωρίς αστερίσκους, όρους και προαπαιτούμενα την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, παρά τις απειλές της Τουρκίας για αντίδραση χωρίς όρια και με όλα τα μέσα, δεν άνοιξε ρουθούνι.

Βέβαια προχωρήσαμε, πάλι επί κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ, αυτή τη φορά του Γιώργου Παπανδρέου, στη σύγκλιση με την Αίγυπτο, το Ισραήλ, την Κύπρο και την Ελλάδα, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις, ώστε το Διεθνές Δίκαιο να γίνει ρυθμιστής των διμερών και πολυμερών σχέσεων στην περιοχή μας, έτσι ώστε τα οικονομικά συμφέροντα να γίνονται γέφυρα συνεννόησης, συνεργασίας και ειρήνης.

Στο Κυπριακό και στα ελληνοτουρκικά, όπως είπα και στην πρωτολογία μου και ακούστηκε εξάλλου από όλους στην Αίθουσα, υπάρχει εθνική γραμμή και έχει χαραχθεί εδώ και χρόνια. Πάνω σε αυτή τη γραμμή οφείλουμε να συνεχίσουμε, γι' αυτό το πρώτο που πρέπει να αποφύγει η Κυβέρνηση είναι η κατασκευοφάντηση των προηγούμενων κυβερνήσεων. Η διαρκής ενημέρωση των κομμάτων και η στενή συνεργασία του εκάστοτε Υπουργού Εξωτερικών με όλους τους προκατόχους του είναι επιβεβλημένη και αυτονόητη ανάγκη.

Τονίζω τα παραπάνω, γιατί το σημαντικό σήμερα είναι το τι θα γίνει από εδώ και πέρα. Χρειάζεται προσοχή και εγρήγορση. Πιστεύουμε ότι η προσπάθεια επίλυσης θα πρέπει να συνεχιστεί, με την αξιοποίηση των νέων δεδομένων και της προόδου που έχει επιτευχθεί στα επιμέρους διαπραγματευτικά κεφάλαια. Δεν πρέπει και δεν μπορεί να εγκαταλειφθεί. Το μέλλον της Κύπρου βρίσκεται στην επανένωση ως ομοσπονδίας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Βεβαίως, εναπόκειται στην κυπριακή κυβέρνηση να λάβει, τη στιγμή που νομίζει, τις κατάλληλες πρωτοβουλίες.

Εμείς, από τη δική μας πλευρά θα συνεχίσουμε να στηρίζουμε τον κυπριακό λαό και την πολιτική του ηγεσία στην προσπάθεια επίτευξης της λύσης. Είμαστε έτοιμοι να αναλάβουμε κάθε σχετική πρωτοβουλία στον ευρωπαϊκό και διεθνή συγγενή πολιτικό μας χώρο για τον σκοπό αυτό.

Εμείς πιστεύουμε βαθιά στην εθνική συνεννόηση και τη συζή-

τηση σήμερα εδώ έδειξε ότι μπορούμε να την πετύχουμε, αλλά όχι μια συνεννόηση αλά καρτ. Εμείς θα μείνουμε συνεπείς σε αυτή τη γραμμή. Το πρόβλημα πρέπει να το αντιμετωπίσει η Κυβέρνηση, που δεν χάνει ευκαιρία για πόλωση και διχασμό.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστώ πολύ την κ. Γεννηματά.

Τον λόγο έχει ο κ. Μιχαλολιάκος για τρία, επίσης, λεπτά.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΧΑΛΟΛΙΑΚΟΣ (Γενικός Γραμματέας του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, παρά τον αποκλεισμό μας, δεν έχουμε τη μικροψυχία να μην αναγνωρίσουμε ότι το «ναυάγιο» -εντός πολλών εισαγωγικών- των διαπραγματεύσεων στην Ελβετία ήταν μια διπλωματική νίκη της Ελλάδος, η οποία αποκάλυψε πλήρως τα επεκτατικά σχέδια της Τουρκίας, με την επιμονή της να κρατά τα στρατεύματα του Αττίλα στην περιοχή.

Βεβαίως, στα όσα είπε προηγουμένως ο κύριος Υπουργός, ο κ. Κοτζιάς, έχουμε κάποιες ενστάσεις, γιατί τα ζητήματα εσωτερικής ασφαλείας άπτονται μοιραία σε κάποιες περιπτώσεις και τα ζητήματα ασφαλείας ολόκληρης της νήσου. Εδώ, όχι με ευθύνη δική σας, με ευθύνη της ηγεσίας της Κύπρου, έχουν προχωρήσει σε κάποιες αποφάσεις, οι οποίες δυναμιτίζουν και τη γενικότερη ασφάλεια της Κύπρου, όπως το ζήτημα της αναγνώρισης μέρους των εποίκων, την εκ περιτροπής Προεδρία, κ.λπ., όλα αυτά για τα οποία δεν καταλήξαμε.

Εν τοιαύτη περιπτώσει, η καλύτερη λύση για το Κυπριακό, όπως είχε δηλώσει και ο Αρχιεπίσκοπος της Κύπρου, είναι να μην υπάρχει λύση με αυτούς τους όρους. Αυτό το επιτύχαμε με τη στάση της Τουρκίας και την αδιαλλαξία της και αυτό είναι οπωσδήποτε θετικό.

Μην ξεχνάμε τη Συνθήκη της Λωζάνης, τι ίσχυε για την Ίμβρο και την Τένεδο, και ότι μια ανάλογη κατάσταση, με μια λύση που θα είναι κατ' ουσίαν η τουρκοποίηση της Κύπρου, μπορεί να οδηγήσει και την Κύπρο στη μοίρα της Ίμβρου και της Τενέδου, όπου η πλειοψηφία των κατοίκων ήταν Έλληνες και με τα σχέδια της Τουρκίας κατάντησαν να είναι μια πολύ μικρή μειονότητα ολίγων δεκάδων ατόμων.

Σε ό,τι αφορά τα ερωτήματα που έθεσα, δεν έλαβα ξεκάθαρη απάντηση εάν τώρα, με τα πρόσφατα γεγονότα της εκμεταλλεύσεως των υδρογονανθράκων της Κύπρου, έχουμε τουρκική πρόκληση, εάν η Ελλάδα θα σταθεί ολόθερμα στο πλευρό της Κύπρου.

Ακούω για συμμαχίες με το Ισραήλ, με την Αίγυπτο. Μακάρι να υπάρχουν αυτές οι συμμαχίες. Έχω σοβαρές επιφυλάξεις ότι, εάν κινδυνεύσει ο Ελληνισμός, θα τον σώσει κάποια Ευρωπαϊκή Ένωση, κάποιο ΝΑΤΟ, η Αμερική, η Αίγυπτος, η Ιορδανία ή δεν ξέρω ποιος άλλος. Την Κύπρο μπορεί να τη σώσει μόνο η Ελλάδα.

Επειδή στην επόμενη διαδικασία, σχετικά με τον Φάκελο της Κύπρου, δεν έχουμε δικαίωμα ομιλίας, ασφαλώς και καταγγέλλουμε κι εμείς τα μεγάλα λάθη που έγιναν το 1974. Δεν εκπροσωπούμε εμείς αυτούς που έκαναν εκείνα τα λάθη. Όμως, μην ξεχνάτε...

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΙΛΗΣ: Προδοσία ήταν!

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΧΑΛΟΛΙΑΚΟΣ (Γενικός Γραμματέας του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή): Προδοσία ήταν, βεβαίως!

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΙΛΗΣ: Προδοσία της χούντας ήταν!

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΧΑΛΟΛΙΑΚΟΣ (Γενικός Γραμματέας του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή): Όχι μόνο της χούντας. Ήταν προδοσία και των πολιτικών. Κύριε Φίλη, ο δεύτερος...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Παρακαλώ!

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΙΛΗΣ: Προδοσία της χούντας ήταν!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κύριε Φίλη, εντάξει.

Συνεχίστε, κύριε Μιχαλολιάκο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΧΑΛΟΛΙΑΚΟΣ (Γενικός Γραμματέας του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή): Μάλιστα. Αφού, λοιπόν, ήταν προδοσία μόνο της χούντας, ας δώσετε στον ελληνικό λαό τον Φάκελο της Κύπρου -τον οποίο κρατάτε επτασφράγιστα κλειστό- και αν αναφέρουμε ότι στις 14 Αυγούστου που έγινε ο «Αττίλας

2» δεν κυβερνούσε η χούντα την Ελλάδα, αλλά η Μεταπολίτευση, που την οδήγησε από αυτή την προδοσία στη σημερινή κατάσταση.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΙΛΗΣ: Ντροπή!

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΧΑΛΟΛΙΑΚΟΣ (Γενικός Γραμματέας του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή): Ντροπή δική σου, μπολσεβίκε!

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΙΛΗΣ: Ντροπή! Φασίστα!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Παρακαλώ, μη διακόπτετε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΧΑΛΟΛΙΑΚΟΣ (Γενικός Γραμματέας του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή): Αλήθεια, μιλάμε για προδοσία της Κύπρου. Τα υποβρύχια στην Κυρήνεια δεν τα έστειλε ο Αραπάκης, που η Νέα Δημοκρατία και οι λοιπές δημοκρατικές δυνάμεις, ΠΑΣΟΚ, τον είχαν επίτιμο καλεσμένο κάθε 24 Ιουλίου στη γιορτή της δημοκρατίας. Η χούντα έφταιγε για τον Αραπάκη, που ήταν τιμώμενο πρόσωπο και έμεινε και με τους βαθμούς του και με όλα αυτά;

Όσοι πρόδωσαν τότε την Κύπρο πρέπει να εμφανιστούν τα ονόματά τους, αυτοί που δεν άφησαν τα υποβρύχια να πάνε κάτω, αυτοί που δεν άφησαν τα F4 να πάνε κάτω, αυτοί οι οποίοι είπαν το: «Η Κύπρος είναι μακράν». Αυτή είναι η μεγάλη προδοσία της Κύπρου.

Τελειώνω με αυτό, κύριε Πρόεδρε. Έχουμε καταθέσει δύο αιτήσεις, μία στις αρχές του 2013 και μία του 2016, μία προς τον προηγούμενο Πρόεδρο της Βουλής και μία προς εσάς, κύριε Βούτση, για να λάβουμε πρόσβαση στον Φάκελο της Κύπρου. Είναι αδιανόητο να λαβαίνουν γνώση των απορρήτων αυτών εγγράφων καθηγητές και τεχνοκράτες, διάφοροι που τα επεξεργάστηκαν, η Βουλή της Κύπρου, αλλά όχι οι Βουλευτές του ελληνικού Κοινοβουλίου, οι αντιπρόσωποι του έθνους με την ψήφο του ελληνικού λαού.

Δεν θα ήθελα να επεκταθώ στο ζήτημα της ονομασίας των Σκοπίων, για το οποίο τιμωρηθήκαμε με αποκλεισμό από τον κύριο Υπουργό από το Εθνικό Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής. Όμως, ακούγεται κάτι για «Μακεδονία του Βαρδάρη». Ο Βαρδάρης φτάνει στη Θεσσαλονίκη, κύριε Κοτζιά, αν δεν το ξέρετε.

Αυτά και σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Χρυσής Αυγής)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Τον λόγο έχει ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας – Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων κ. Πάνος Καμμένος επ' ολίγον.

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας – Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Θα είμαι πολύ σύντομος, κύριε Πρόεδρε.

Παίρνω τον λόγο για κάτι στο οποίο αναφέρθηκε ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Θέλω να θυμίσω για το θέμα της Κύπρου πως εκείνες τις εποχές Υπουργός Εξωτερικών ήταν η κ. Μπακογιάννη, η οποία στήριζε αναφανδόν το Σχέδιο Ανάν, σε αντίθεση με την κοινοβουλευτική Πλειοψηφία της Νέας Δημοκρατίας, η οποία αντιστάθηκε στο Σχέδιο Ανάν. Μάλιστα αρκετοί εξ ημών μιλήσαμε και στην Κύπρο και εδώ.

Όσον αφορά το θέμα για την επίσημη θέση σχετικά με το όνομα της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, θέλω να πω τα εξής: Ιδρυτής της Νέας Δημοκρατίας ήταν ο Κωνσταντίνος Καραμανλής. Εγώ, λοιπόν, θα σας παραπέμψω στο δάκρυ του Καραμανλή στο αεροδρόμιο, όταν ανακοίνωσε ότι είναι μία και μοναδική η Μακεδονία.

Βλέπω ότι γελάει ο κ. Κουμουτσάκος και ο κ. Τσιάρας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ: Ξέραμε τι θα λέγατε, γι' αυτό!

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας – Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Θα θυμίσω, λοιπόν, ότι η μόνη απόφαση που υπάρχει σε επίπεδο εθνικής θέσεως είναι το Συμβούλιο Αρχηγών Κομμάτων υπό την προεδρία του Κωνσταντίνου Καραμανλή, που, ομόφωνα, εκτός του ΚΚΕ -για να μην αντιδράσει η κ. Παπαρήγα και πάλι-, πήρε την απόφαση για τη μη χρήση του όρου «Μακεδονία». Αν επιθυμείτε να αλλάξετε τη θέση του Κωνσταντίνου Καραμανλή, μπορείτε να ζητήσετε σύγκληση του Συμβουλίου Πολιτικών Αρχηγών από τον κ. Παυλόπουλο...

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Στον Υπουργό να τα πείτε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ: Στον κ. Κοτζιά να τα πείτε αυτά.

Αυτή είναι η θέση του Υπουργείου.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Αυτή είναι η θέση του Υπουργείου!

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας – Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Σας λέω, λοιπόν, κύριε Μητσοτάκη. Εσείς αλλάξατε τη θέση της Νέας Δημοκρατίας...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κύριε Υπουργέ, διά του Προέδρου παρακαλώ. Μην απευθύνεστε στον κ. Μητσοτάκη.

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας – Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Όσον αφορά δε τη νέα θέση της Νέας Δημοκρατίας, θα ήταν καλό πριν φτάσετε στο Συμβούλιο Πολιτικών Αρχηγών, να ρωτήσετε τους Βουλευτές της Μακεδονίας, να σας απαντήσουν ποια είναι η θέση τους. Κοντά σας είναι αρκετοί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Εντάξει. Σημειώνω ότι δεν είναι γενικευμένη η συζήτηση σήμερα επί των θεμάτων της εξωτερικής πολιτικής.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Αυτή που ψηφίσατε εσείς ως Βουλευτής και Υπουργός της Νέας Δημοκρατίας το 2007!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Παρακαλώ, κύριε Μητσοτάκη.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Αυτή που ψήφισε ο κ. Καμμένος!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Τον λόγο έχει ο Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων κ. Βασίλης Λεβέντης για τρία λεπτά. Παρακαλώ, ησυχία.

Ορίστε, κύριε Λεβέντη, έχετε το λόγο.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, από τη σημερινή συζήτηση διαπιστώνω ότι αν υπάρξει θερμό επεισόδιο με την Τουρκία, η Ελλάδα δεν έχει εθνική θέση. Θα έχουμε τηλέφωνα μεταξύ Καμμένου, Τσίπρα και δεν ξέρω ποιου άλλου Αρχηγού.

Θα χτυπήσουμε, κύριε Καμμένο; Θα χτυπήσουμε, αν η Τουρκία πάει να βομβαρδίσει τις εγκαταστάσεις;

Εν πάση περιπτώσει, εγώ πιστεύω ότι έπρεπε να διαμορφωθεί μια εθνική θέση και να διαμορφωθεί, όχι έτσι φύρδην-μίγδην, αλλά μέσα από μια σοβαρή συζήτηση σε επίπεδο Αρχηγών. Νομίζω ότι αυτή είναι η άποψη, αλλιώς θα έχουμε ίμια.

Ο Τούρκος απειλεί. Κάποιοι ίσως δεν λογαριάζετε τις απειλές του, γιατί βγαίνουν κάποιοι αναλυτές και λένε ότι η Τουρκία είναι σε δυσχερή θέση, ότι δεν είναι σε θέση να επιφέρει πλήγμα κ.λπ.. Απόψεις είναι αυτές. Αν, όμως, δεν ισχύσουν αυτές οι απόψεις, τι θα γίνει με τη χώρα; Αυτό νομίζω ότι δεν το έχετε λογαριάσει, κάτι που εγώ θεωρώ ως απερισκεψία και επιπολαιότητα για ένα τόσο μεγάλο ζήτημα.

Όσον αφορά το ζήτημα της ονομασίας των Σκοπίων, ζητώ επισημώς από τον κύριο Πρωθυπουργό να πάμε στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να πάρουμε μια νέα θέση. Διότι ακούω για θέσεις που απέκλειαν τον όρο «Μακεδονία», παλαιές θέσεις υπό τον Κωνσταντίνο Καραμανλή. Επίσης, την ώρα που έλειπα άκουσα από τον κ. Μητσοτάκη για άλλες θέσεις, ότι έχει δεχθεί η Εθνική Αντιπροσωπεία τον όρο «Μακεδονία».

Η Κυβέρνηση ποια θα διαλέξει δηλαδή; Τη θέση των Αρχηγών υπό τον Κωνσταντίνο Καραμανλή, που λέει «όχι χρήση» ή τη θέση εκείνη που ανέφερε ο κ. Μητσοτάκης;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, αυτό που γράφει το Υπουργείο Εξωτερικών στην επίσημη ιστοσελίδα του.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Δεν ξέρω τι γράφει. Εγώ ξέρω τι γράφει η καρδιά του ελληνικού λαού, ότι δεν δικαιούστε να αναγνωρίσετε τη λέξη «Μακεδονία». Εγώ αυτό ξέρω! Και αν κάποια άλλη Βουλή το 2006 αποφάσισε αλλιώς, πρέπει και αυτή η Βουλή να πάρει τις αποφάσεις της. Και όχι να πάμε να υπογράψουμε υπό το πρόσχημα ότι κάποια άλλη Βουλή έκανε κάπως αλλιώς. Αυτό ξέρω. Τελεία και παύλα!

Δεν είναι αυτές λύσεις, να παραπέμπουμε στη Βουλή του 2006. Αυτές δεν είναι λύσεις. Δεν είναι τίμιο να πηγαίνετε στη Μακεδονία ένας-ένας και να λέτε «αποκλείεται» και εδώ εν συνόλω να έχετε δεχθεί τη λέξη «Μακεδονία».

Το λέω αυτό, διότι πρεσβευτής μεγάλου κράτους μού ανέφερε

ότι όλοι οι Πρωθυπουργοί, συμπεριλαμβανομένου και του παρόντος, έχουν δεχθεί σύνθετη ονομασία με τη λέξη «Μακεδονία». Και με ρώτησε: «Εσείς διαφωνείτε, κύριε Λεβέντη; Όλα τα κόμματα τα δημοκρατικά έχουν δεχθεί». Ακούστε τι μου είπε! Και του είπα «αν δίπλα στην Αμερική υπήρχε ένα άλλο κράτος με το όνομα «Ουάσιγκτον», εσείς θα καθόσασταν να το κοιτάτε;». Μου είπε: «Όχι, ασφαλώς». Του είπα: «Γιατί, λοιπόν, η δική σας περηφάνια είναι πάνω από την περηφάνια του ελληνικού λαού; Δεν το καταλαβαίνω γιατί».

Επιπλέον, ακούω ότι σήμερα θα πάτε στην Κοζάνη και αύριο θα πάτε κάπου αλλού για να κάνετε συνόδους. Στην επαρχία θα βρείτε τη λύση του οικονομικού προβλήματος, κύριε Τσίπρα; Δίνει έμπνευση η ύπαιθρος; Δεν μπορέσαμε δηλαδή στην Αττική και ψάχνουμε εις την ύπαιθρο τη λύση του ελληνικού προβλήματος; Δεν το καταλαβαίνω αυτό.

Σας έχω πει κατ' επανάληψη ότι με Κυβέρνηση εκατόν πενήντα τριών επενδύσεις δεν θα έρθουν εδώ, όσο και αν τις γυρεύουμε. Ο Ιησούς Χριστός να γίνει Πρωθυπουργός, δεν θα έρθουν επενδύσεις, γιατί τα λεφτά του κανείς δεν είναι βλάκας να τα χάσει σε μια Ελλάδα με Grexit, με μια Κυβέρνηση η οποία δεν πιστεύει στις ιδιωτικοποιήσεις.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΝΤΖΑΣ: Μπράβο, μπράβο! Άξιος!

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ (ΜΑΚΗΣ) ΜΠΑΛΑΟΥΡΑΣ: Υπάρχει Grexit τώρα;

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων):

Πιστεύετε στις ιδιωτικοποιήσεις; Σοβαρά; Έτσι είναι; Θα θέλατε εσείς με μια τέτοια Κυβέρνηση; Επτά χρόνια δεν έρχονται επενδύσεις. Έχετε διερωτηθεί το γιατί;

Όλοι απέτυχαν. Ο Γιώργος Παπανδρέου, ο Σαμαράς, ο Τσίπρας.

Ο χρόνος δεν είναι εις βάρος της Ελλάδος; Η «μαύρη τρύπα» δεν μεγαλώνει; Ευθύνες απέναντι στην κοινωνία δεν έχει το πολιτικό σύστημα; Αφήντε τον λαό να υποφέρει;

Αυτό είναι, κύριε Μητσοτάκη; Επειδή σας δώσανε την ενισχυμένη, αισθάνεστε ότι είστε κοντά στην πρωθυπουργία; Θα τιμηρηθείτε αν δεν βάλετε πλάτη, κύριε Μητσοτάκη, να σωθεί η χώρα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ένωσης Κεντρώων)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστώ, κύριε Λεβέντη.

Πριν κλείσει αυτό το πρώτο μέρος της συνεδρίασης ο Πρωθυπουργός, η κ. Παπαρήγα έχει ζητήσει τον λόγο για δύο λεπτά.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΡΗΓΑ: Επειδή ο κ. Καμμένος θεωρεί τον εαυτό του ερμηνευτή των συναντήσεων των επικεφαλής των κομμάτων με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, συναντήσεις στις οποίες δεν ήταν μέσα -όχι ότι δεν έχει δικαίωμα να έχει γνώμη, βεβαίως έχει δικαίωμα- κι επειδή εγώ, καλώς ή κακώς, ήμουν εκεί, θέλω μόνο να πω δύο λόγια.

Θα ξεκινήσω από το δεύτερο, από το Σχέδιο Ανάν. Δεν βγήκε κανένα ανακοινωθέν από εκείνη τη συνάντηση, όπως ξέρετε. Κι ο λόγος που δεν βγήκε το ανακοινωθέν είναι ότι το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας διαφωνούσε με το Σχέδιο Ανάν. Δηλώσαμε ότι δεν θα το υπογράψουμε. Και τότε εκτιμήθηκε να μην υπάρχει κανένα ανακοινωθέν, αφού δεν μπορούσε να βγει ένα ομόφωνο «υπέρ» του Σχεδίου Ανάν. Αυτή είναι η αλήθεια. Δεν κουτοσμπολεύω. Αυτή είναι η αλήθεια!

Δεύτερον, όσον αφορά τη συμφωνία για το όνομα. Δεν ήταν μόνο το όνομα, τότε έμπαιναν και τα άρθρα του συντάγματος των Σκοπίων, τα αλτρωτικά. Δεν ήταν μόνο το όνομα «Μακεδονία», ήταν συνδυασμός, ήταν το θέμα της μακεδονικής εθνότητας, ήταν το θέμα ότι υπάρχει μακεδονική μειονότητα στην Ελλάδα.

Εμείς, είχαμε ένα πακέτο διαφωνίας. Δεν υπογράψαμε, γιατί δεν συμφωνούσαμε με την αποτύπωση, όπως έμπαινε το όνομα. Όμως, βάζαμε ζήτημα. Δεν υπάρχει μακεδονική εθνότητα. Δεν υπάρχει. Γεωγραφικός χώρος υπάρχει. Δεν υπάρχει μακεδονική μειονότητα στην Ελλάδα. Και υπήρχαν τα γνωστά αλτρωτικά άρθρα του συντάγματος.

Είμαι, όμως, σε θέση να πω ότι σε σχέση με εκείνη την απόφαση του Συμβουλίου Αρχηγών -τέλος πάντων, εμείς στο κόμμα μας δεν έχουμε Αρχηγούς- η θέση των κομμάτων μέσα στον

χρόνο άλλαξε. Δεν κρίνω αν ήταν σωστή ή όχι η αλλαγή. Και θεωρώ σοβαρό ζήτημα ότι η στάση των κομμάτων σταδιακά άλλαξε και άλλαξε και επίσημα ή αναδιαμορφώθηκε. Επίσημα έγινε, δεν έγινε αδιαφανώς. Και ο Συνασπισμός άλλαξε θέση και η Νέα Δημοκρατία επεξεργάστηκε τη θέση της και το ΠΑΣΟΚ κ.λπ..

Και με αυτή την έννοια, θεωρώ απαράδεκτο, κύριε Πρόεδρε της Βουλής, ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας, κάθε φορά που συζητάμε εδώ, να επικαλείται μία απόφαση του 1992. Οι θέσεις των κομμάτων άλλαξαν.

Και είμαι σε θέση -δεν πρόκειται να πω κάτι παραπάνω, μόνο τα πρακτικά- να πω και πώς πάρθηκε αυτή η απόφαση. Και να σας πω μόνο μία κουβέντα. Όλοι όσοι υποστήριξαν την απόφαση να μην υπάρχει ο όρος «Μακεδονία», ταυτόχρονα αναγνώριζαν το ζήτημα της γεωγραφικότητας του όρου. Κάτω, όμως, από τα συλλαλητήρια, τα οποία είχαν προκαλέσει και που πήγαιναν όλοι οι επικεφαλής των κομμάτων, δεν μπορούσαμε να έχουμε μία άλλη απόφαση. Εν πάση περιπτώσει, ας δημοσιευθούν τα Πρακτικά. Δεν μπορεί να έρχεται ο καθένας και να λέει έγινε έτσι στη σύσκεψη. Αισθάνομαι κι άσχημα.

Τελειώνοντας να πω ότι είμαι κατά του πολιτικού κουτοσμπολιού. Γίνονται οι συσκέψεις και βγαίνει ο καθένας και λέει «μου είπε, σου είπα, του είπα». Το θέμα είναι τι λένε τα πρακτικά. Κι αυτά που λέω εγώ είναι για δοκιμασία με τη δημοσίευση των πρακτικών. Να σταματήσει, όμως, αυτό το βιολί της σύσκεψης του 1992 ή τι είπε ο ένας κι ο άλλος για το Σχέδιο Ανάν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστώ.

Ορίστε, κύριε Πρωθυπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Σε αντίθεση με ορισμένους που προσπάθησαν να πάνε τη συζήτηση σε άλλα ζητήματα ή να δημιουργήσουν μια αίσθηση έντονης αντιπαράθεσης, η δική μου η αίσθηση είναι ότι όσοι παρακολούθησαν -με προσοχή κι όχι απλά κάποιες ατάκες- τη σημερινή συζήτηση, θα διαπιστώσουν ότι πάνω στις βασικές κατευθυντήριες γραμμές της εξωτερικής μας πολιτικής σε ό,τι αφορά το Κυπριακό, διαμορφώνεται ένα έλεγα μια -δεν θα πω τη λέξη «συναίνεση»- σύμπτωση απόψεων.

Και, βεβαίως, θέλω να επισημάνω ότι η εξωτερική πολιτική γενικότερα αλλά και ειδικότερα, όταν βρισκόμαστε μπροστά σε κρίσιμες αποφάσεις ή σε κρίσιμες εξελίξεις δεν ενδείκνυται, δεν είναι το πεδίο για εντυπώσεις ή για μικροπολιτικά, μικροκομματικά οφέλη.

Πιστεύω, λοιπόν, ότι από τη σημερινή συζήτηση μπορούμε να βγάλουμε κάποια συμπεράσματα. Θα πω επιγραμματικά σε ό,τι αφορά το Κυπριακό και την πορεία από εδώ και στο εξής τέσσερα σημαντικά συμπεράσματα.

Πρώτον, υπάρχει ευρύτατη συναντίληψη των πολιτικών κομμάτων στην ανάγκη διαρκούς προσπάθειας για την εξεύρεση δίκαιης και βιώσιμης λύσης στο κυπριακό πρόβλημα χωρίς εγγυήσεις, χωρίς στρατό κατοχής στο νησί και βεβαίως χωρίς παρεμβατικά δικαιώματα τρίτων χωρών σε μια επανενωμένη, αυτόνομη, ανεξάρτητη Κύπρο, κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το δεύτερο συμπέρασμα, στο οποίο νομίζω ότι αβίαστα θα μπορούσαμε να καταλήξουμε, είναι ότι επίσης υπάρχει μια ευρύτατη μάλιστα συναντίληψη στην ανάγκη να στηριχθούν οι προσπάθειες της Κυπριακής Δημοκρατίας και της εκλεγμένης ηγεσίας της, του Προέδρου Αναστασιάδη, στην επιλογή του οποίου βεβαίως και προφανώς του πολιτικού συστήματος της Κύπρου -που έχει τις δομές συνεννόησης οι οποίες καμιά φορά είναι και πιο προωθημένες από τις δικές μας- εναπόκειται και το τελικό βάρος της λήψης των κρίσιμων αποφάσεων.

Εμείς κάνουμε ό,τι μπορούμε. Παρεμβαίνουμε πολύ ουσιαστικά στο θέμα που αφορά τη συζήτηση, όπου εμπλέκονται οι εγγυήτριες δυνάμεις, παρεμβαίνουμε πολύ ουσιαστικά στη διαμόρφωση ενός διεθνούς περιβάλλοντος ικανού να βοηθήσει τις προσπάθειες της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η τελική απόφαση, όμως, ανήκει στην Κυπριακή Δημοκρατία και την ηγεσία της.

Και άρχομαι στο τρίτο σημείο. Νομίζω ότι επίσης συμφωνούμε στην ανάγκη αξιοποίησης, αλλά και εμβάθυνσης των ερεισμάτων σε ό,τι αφορά το ρόλο της Κύπρου όχι μόνο ως ανεξάρτητο κρά-

τος-μέλος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, αλλά και ως κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, βεβαίως, η αξιοποίηση όλων των διεθνών και ευρωπαϊκών ερεισμάτων.

Διότι, ξέρετε, το Κυπριακό δεν είναι ένα ζήτημα ελληνοτουρκικής διαφοράς. Είναι ένα διεθνές, ένα ευρωπαϊκό πρόβλημα που ξεκίνησε με τη μορφή που έχει σήμερα, με τη μορφή ενός κορυφαίου ζητήματος που αφορά τη διεθνή συζήτηση, με την παράνομη εισβολή και κατοχή μέρους της βόρειας Κύπρου από κατοχικά τουρκικά στρατεύματα.

Το τέταρτο σημείο -που επίσης διαπιστώνω τουλάχιστον ότι υπάρχει μια ευρύτατη σύμπτωση- είναι η υποστήριξη από την πλευρά της Ελλάδας του αναφαίρετου δικαιώματος της Κυπριακής Δημοκρατίας να αξιοποιήσει κατά τη δική της επιλογή ως προς τον τρόπο και τον χρόνο, όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από το Διεθνές Δίκαιο και το Δίκαιο της Θάλασσας.

Να μείνουμε -νομίζω- σε αυτές τις τέσσερις αναφορές. Κάποιος μπορεί να βρει και περισσότερες. Πιστεύω, όμως, ότι αυτές είναι τέσσερις βασικές αναφορές στις οποίες η μεγάλη πλειονότητα των Βουλευτών θα μπορούσε να συγκλίνει και συγκλίνει.

Επιτρέψτε μου, ωστόσο, να επισημάνω ότι εν όψει της προφανούς αδυναμίας να αποτυπωθούν σοβαρές διαφωνίες στο κυπριακό ζήτημα και στους χειρισμούς της ελληνικής πλευράς, υπήρξε η προσπάθεια ορισμένων να συγκροτήσουν διαφωνίες σε άλλα ζητήματα.

Άλλοι τα έθεσαν με σοβαρό τρόπο, άλλοι με όχι τόσο σοβαρό τρόπο για μία συνεδρίαση της Εθνικής Αντιπροσωπείας εν όψει σημαντικών αποφάσεων ή και εξελίξεων στην ευρύτερη περιοχή. Δεν μπορεί, δηλαδή, ελαφρά τη καρδιά ακόμη και πολιτικοί Αρχηγοί μικρότερων κομμάτων να ανεβαίνουν σε αυτό το Βήμα και να μιλάνε για θερμά επεισόδια και για αδυναμία ανταπόκρισης της ελληνικής πλευράς. Αυτά τα θέματα δεν συζητούνται με αυτόν τον ευτελή τρόπο.

Και νομίζω ότι από τη δική μας πλευρά, και με όσες διαφωνίες μπορεί να έχουμε με τα κόμματα της Αντιπολίτευσης, την Αξιωματική Αντιπολίτευση και άλλα κόμματα, έχουμε κάνει ό,τι περνάει από το χέρι μας για να υπάρχει μια διαρκής ενημέρωση και ουσιαστική ανταλλαγή απόψεων στα κρίσιμα, επαναλαμβανώ, εθνικά θέματα.

Σε ό,τι αφορά, λοιπόν, το θέμα που έθεσε ο κ. Μητσοτάκης για το ονοματολογικό, θα ήθελα να διαβεβαιώσω το Σώμα ότι με την ίδια υπευθυνότητα που διαχειριστήκαμε ένα κρίσιμο θέμα, κρίσιμες φάσεις διαπραγμάτευσης για το Κυπριακό, με την ίδια υπευθυνότητα θα διαχειριστούμε -όταν έρθει η ώρα- και το ονοματολογικό. Έχει αλλάξει η κυβέρνηση στη γειτονική χώρα. Είναι προφανές ότι επίκειται να ξεκινήσει ένας νέος γύρος διαπραγμάτευσης. Όταν ξεκινήσει, θα υπάρχει πλήρης και ανοικτή ενημέρωση των κομμάτων.

Θα ήθελα να σας επισημάνω ότι όταν έρθει και αν έρθει εκείνη η ώρα να πάρουμε κρίσιμες αποφάσεις, να μην ανησυχείτε, διότι μέλημά μας δεν θα είναι απλά και μόνο να συγκροτήσουμε μια σύμπτωση εντός του κυβερνητικού συνασπισμού, αλλά μια ευρεία σύμπτωση απόψεων για τη θέση και τη στάση της χώρας, επαναλαμβανώ, σε ένα κρίσιμο εθνικό θέμα, μια ευρεία σύμπτωση, που θα αφορά όλες τις πτέρυγες του ελληνικού Κοινοβουλίου.

Επαναλαμβανώ ότι τα κρίσιμα αυτά θέματα, που δεν αφορούν το παρόν αλλά το μέλλον της χώρας, τη θέση και τον ρόλο της χώρας στο διεθνές στερέωμα, δεν ενδείκνυνται για τέτοιου είδους μικροκομματικές αντιπαραθέσεις που αφορούν το παρόν. Είναι θέματα που αφορούν το μέλλον και με τέτοια ενόραση πρέπει να τα αντιμετωπίζουμε.

Τέλος, επιτρέψτε μου δύο παρατηρήσεις.

Κύριε Μητσοτάκη, έχετε δίκιο ότι το 2008 αυτή ήταν η θέση του Υπουργείου Εξωτερικών και του κ. Κουμουτσάκου, που ήταν εκπρόσωπος τότε στο Υπουργείο Εξωτερικών. Όμως, θέλω να σας υπενθυμίσω...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ: Δεν ήταν προσωπική.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Είπα στο Υπουργείο Εξωτερικών, αλλά ως εκπρόσωπος τότε είχατε την ευθύνη να εκφράζετε την επίσημη θέση του Υπουργείου.

Όμως, θα ήθελα να υπενθυμίσω και σε εσάς και σε όλο το Σώμα ότι η ιστορία της διαπραγμάτευσης της χώρας μας για το Κυπριακό δεν ξεκινά το 2008. Και να σας θυμίσω ότι κάποτε είχαμε καταλήξει και σε ένα σχέδιο, το οποίο είχε έρθει, είχε εγκριθεί ως σχέδιο, εν πάση περιπτώσει, και είχε τεθεί σε ψηφοφορία στην Κύπρο και το είχε απορρίψει ο κυπριακός λαός.

Θέλω, λοιπόν, να υπενθυμίσω και σε εσάς, αλλά και στο Σώμα ότι το Σχέδιο Ανάν δεν προέβλεπε την άμεση κατάργηση της συνθήκης των εγγυήσεων και του παρεμβατικού δικαιώματος της Τουρκίας.

Και θέλω, επίσης, να σας υπενθυμίσω ότι το Σχέδιο Ανάν -άκουσα και την κ. Γεννηματά, που μάλλον δεν θα είναι καλά ενημερωμένη- προέβλεπε την κατάργηση των εγγυήσεων, όταν η Τουρκία θα έμπαινε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, δηλαδή του «αγίου ποτέ»! Εύχομαι να μην είναι του «αγίου ποτέ», εύχομαι να γίνει, γιατί ταυτίζεται η άποψή μας, κύριε Μητσοτάκη, στο ότι η Ελλάδα θα πρέπει ενεργά να στηρίζει την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας και ως μοχλό, αν θέλετε, πίεσης για τον εκδημοκρατισμό στη γειτόνα χώρα.

Όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και παρακαλώ για την προσοχή σας, γιατί λέω πράγματα που δεν χωρούν αμφιβολία, είναι γεγονός ότι με τόση έμφαση στον πυρήνα, στο κρίσιμο θέμα του κυπριακού προβλήματος τέθηκε επί τον τύπον των ήλων το ζήτημα για πρώτη φορά, σε αυτόν τον γύρο της διαπραγμάτευσης, σε αυτή την προσπάθεια που κάναμε και συνεχίζουμε να κάνουμε -γιατί θα συνεχίσουμε να κάνουμε- για να δοθεί μια βιώσιμη και ουσιαστική λύση στο κυπριακό πρόβλημα, χωρίς να υποτιμούμε τα ζητήματα της εσωτερικής πτυχής. Άλλωστε σε αυτά δεν εμπλεκόμαστε, παρά μονάχα ενθαρρύνουμε τις δύο πλευρές να είναι εποικοδομητικές.

Όμως, ο πυρήνας του κυπριακού προβλήματος, αν δεν υπόκειται στο γεγονός ότι η τουρκική πλευρά διαρκώς διεκδικεί, να έχει τη δυνατότητα παρέμβασης, επέμβασης, σε μια ανεξάρτητη χώρα και μάλιστα κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αν δεν είναι αυτός ο πυρήνας, τότε ποιος είναι; Ορθώς, λοιπόν, για πρώτη φορά σε εντατικές διαπραγματεύσεις και σε τελικό γύρο, η ελληνική πλευρά έθεσε επιτακτικά αυτό το ζήτημα.

Και θέλω για του λόγου το αληθές, κύριε Μητσοτάκη, κύριε Κουμουτσάκο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι -δεν θα το καταθέσω στα Πρακτικά, γιατί είναι εμπιστευτικά έγγραφα, αλλά στους Αρχηγούς των κομμάτων, βεβαίως και ο Υπουργός Εξωτερικών θα έχει δυνατότητα να σας τα δώσει να τα δείτε- να σταθώ στην αναφορά του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών στις 10 Ιουλίου, σε ό,τι αφορά το σχέδιο για την επικείμενη λύση, όπου κάνει σαφή αναφορά στην πρώτη Διάσκεψη της Γενεύης, τη Διάσκεψη του Γενάρη. Είναι έγγραφο το οποίο θα σας δώσουμε, για να έχετε τη δυνατότητα να το διαβάσετε αναλυτικά. Μιλώ για τωρινό έγγραφο, του 2017.

Κάνει, λοιπόν, σαφή αναφορά στην έκθεσή του για τα πεπραγμένα. Κάνει σαφή αναφορά σε ό,τι αφορά την πρώτη διαδικασία της Γενεύης, λέγοντας ότι σηματοδότησε ένα ιστορικό στάδιο κατά τις συνομιλίες, καθώς ήταν η πρώτη φορά στην ιστορία που οι δυο κοινότητες και οι τρεις εγγυήτριες δυνάμεις συναντήθηκαν προκειμένου να συζητήσουν το κεφάλαιο ασφάλειας και εγγυήσεων. Διότι στο Σχέδιο Ανάν, που δόθηκε προς έγκριση στον κυπριακό λαό, δεν υπήρχε ούτε καν συζήτηση για το κρίσιμο θέμα της ασφάλειας και των εγγυήσεων.

Άρα, λοιπόν, το Υπουργείο Εξωτερικών και η ελληνική Κυβέρνηση είχε μια συμπαγή στρατηγική και γραμμή υπεράσπισης των κρίσιμων εθνικών συμφερόντων επί της ουσίας και όχι τύποις κι αν ορισμένες φορές σε αυτό τυγχάνει να μη διαφωνούμε, δεν είναι κακό να το λέμε και δημόσια. Δεν χάνουμε από αυτό.

Τελειώνω, απαντώντας και προς την πλευρά του κ. Θεοδωράκη που έθεσε το ζήτημα, για το κατά πόσο αυτά τα οποία σήμερα μείζεις είπαμε, ενημερώνοντας το Κοινοβούλιο, θα είναι και οι διαπιστώσεις του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που -ειρήσθω εν παρόδω- να πω ότι επίσης για πρώτη φορά πετύχαμε η Ευρωπαϊκή Ένωση να είναι παρούσα στις διαπραγματεύσεις και να υπάρχει και ουσιαστική αναφορά στις αποφάσεις του Συμβουλίου Κορυφής για το Κυπριακό.

Κύριε Θεοδωράκη, δεν θα απαντούσα, αν δεν ήξερα ότι γίνεται μια προσπάθεια από ορισμένους κύκλους, για άλλη μια φορά, να διαμορφωθεί η εντύπωση ότι εντάξει δεν φταίει τόσο η Τουρκία, που ήταν εν τέλει στο διά ταύτα -όχι στις δηλώσεις στους διαδρόμους, αλλά στο διά ταύτα- αδιάλλακτη στο πιο κρίσιμο ζήτημα, στο παρεμβατικό δικαίωμα και στην παρουσία των στρατευμάτων, αλλά φταίει ισόποσα ή ενδεχομένως και περισσότερο, η ελληνοκυπριακή-ελληνική πλευρά.

Θα ήθελα να σας παραπέμψω στις επίσημες δηλώσεις αλλά φαντάζομαι ότι θα έχετε τη δυνατότητα -κι αν δεν την έχετε, φαντάζομαι ότι θα υπάρχει τρόπος- να διαπιστώσετε ότι και κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων αλλά και μετά, όλες οι πλευρές -αναφέρομαι στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στον ΟΗΕ- απέδωσαν τα εύσημα στην ελληνική πλευρά, για το πόσο εποικοδομητική και δημιουργική στάση κράτησε στις διαπραγματεύσεις. Διότι ήμασταν η μόνη πλευρά στο τραπέζι της διαπραγματεύσεως που καταθέσαμε προτάσεις, νέες ιδέες και μιλάγαμε επί της ουσίας, ασκώντας κριτική όχι σε ανεμόμυλους αλλά στις προτάσεις που είχαμε στη διάθεσή μας.

Θα το διαπιστώσετε, δεν θέλω να αντιδικήσω. Πράγματι θα ήταν μεγάλο πρόβλημα, εάν ίσχυε αυτό που λέτε αλλά δεν ισχύει. Βεβαίως, δυστυχώς, δεν έχουμε λύση και αυτό είναι το μεγάλο θέμα, όχι να παίρνουμε εύσημα αλλά να έχουμε λύση.

Πιστέψτε με, όμως, εάν δεν υπάρξει η ουσιαστική βούληση από την πλευρά της Τουρκίας για λύση στο Κυπριακό, δύσκολα θα βρεθεί λύση. Εμείς, όμως, πρέπει να επιμείνουμε, με τις συμμαχίες μας, με τις κρυστάλλινες θέσεις μας, αξιοποιώντας τον ευρωπαϊκό και τον διεθνή παράγοντα, για να υποχρεώσουμε σε μια πιο ευέλικτη στάση την τουρκική πλευρά.

Κλείνω με το θέμα του φακέλου. Να μην έχετε επιφυλάξεις, κύριε Μητσοτάκη, διότι εδώ δεν πρόκειται για μια προσπάθεια που ξεκίνησε χθες. Είναι μια προσπάθεια, που έχει ξεκινήσει εδώ και ενάμιση χρόνο, εάν δεν κάνω λάθος, από την πλευρά των δύο Εθνικών Αντιπροσωπειών. Είναι ένα ηθικό χρέος από την πλευρά μας η παράδοση του φακέλου της Κύπρου στην κυπριακή Βουλή και κατ' επέκταση στον κυπριακό λαό.

Να πω και κάτι άλλο. Ξέρετε, χωρίς να θέλω να αντιδικήσω στο επιχείρημά σας ότι έχετε επιφυλάξεις σε σχέση με τη χρονική συγκυρία, πάντοτε, όμως, όταν άνοιγε αυτή η συζήτηση να παραδοθεί ο φάκελος, αυτό δεν ήταν το επιχείρημα ότι δεν είναι καλή η χρονική συγκυρία; Πάντοτε αυτό ήταν το επιχείρημα και πάντοτε, ενδεχομένως πόσω δε μάλλον, όσο δεν λύνεται και το Κυπριακό, θα υπάρχουν ενστάσεις και επιφυλάξεις.

Πιστεύω ότι δεν έχουμε να φοβηθούμε τίποτα, μα τίποτα. Η Ελλάδα, η Ελληνική Δημοκρατία, η Κυπριακή Δημοκρατία δεν έχουν να φοβηθούν τίποτα από την αλήθεια. Η αλήθεια όσο και αν πολλές φορές είναι σκληρή, πάντοτε είναι λυτρωτική και πάντοτε μπορεί να ανοίξει δρόμους δημιουργικούς.

Να δοθεί, λοιπόν, φως στην αλήθεια. Μην ανησυχείτε, δεν πρόκειται αυτό να γίνει χωρίς συνεννόηση, δεν πρόκειται αυτό να γίνει με έναν τρόπο αποσπασματικό. Άλλωστε έχουν υπογραφεί τα σχετικά πρωτόκολλα, νομίζω με ομοφωνία της Συνόδου των Προέδρων, τα οποία πρωτόκολλα ανάμεσα στις δύο Εθνικές Αντιπροσωπείες προβλέπουν ότι θα γίνει μεν η παράδοση, το άνοιγμα όμως του φακέλου θα γίνει όταν και οι δύο πλευρές εκτιμήσουν -αυτό να είναι ένα ζήτημα, για το οποίο ο Πρόεδρος θα μας ενημερώσει- ότι είναι η κατάλληλη στιγμή. Νομίζω, όμως, ότι είναι ένα ηθικό χρέος από την πλευρά μας, να παραδοθεί ο φάκελος στην Κυπριακή Δημοκρατία και στον κυπριακό λαό.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ τον λόγο για ένα λεπτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κατά τον Κανονισμό, κύριε Πρόεδρε, δεν έχετε το δικαίωμα να τριτολογήσετε.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Ζητώ τον λόγο, επειδή αναφέρθηκε ο κ. Καμμένος σε εμένα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Θέλετε τον λόγο για ένα συγκεκριμένο θέμα που έθεσε ο κ. Καμμένος. Εάν χρειαστεί όμως και προκληθεί ανταπάντηση, είμαι υποχρεωμένος να δώσω

τον λόγο.

Κύριε Μητσοτάκη, έχετε τον λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Καταλαβαίνω απόλυτα την ανάγκη του κ. Καμμένου να διεκδικήσει ζωτικό πολιτικό και εκλογικό χώρο. Αυτό, όμως, κύριε Καμμένε, δεν αναιρεί το γεγονός ότι ως Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας το 2007 και ως Υφυπουργός της κυβέρνησης του Κώστα Καραμανλή, είχατε τότε συνταχθεί διά της ψήφου σας, με αυτό το οποίο είναι σήμερα η επίσημη θέση του Υπουργείου Εξωτερικών.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει η Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ**)

Διαβάζω από το site του Υπουργείου Εξωτερικών: «Η θέση μας είναι σαφής: Σύμφωνη ονομασία με γεωγραφικό προσδιορισμό πριν από την λέξη «Μακεδονία» που θα ισχύει έναντι όλων, erga omnes, για κάθε χρήση εσωτερική και διεθνή.».

Έχετε δικαίωμα, κύριε Καμμένε, να αλλάξετε γνώμη. Εγείρεται, όμως, εδώ ένα μείζον ζήτημα. Δεν γίνεται για ένα κορυφαίο ζήτημα εξωτερικής πολιτικής ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας -προσέξτε, δεν θέλω να υποτιμήσω κάποιο άλλο κυβερνητικό χαρτοφυλάκιο, αλλά δεν μιλούμε εδώ πέρα για τον Υπουργό Τουρισμού- ο Υπουργός Εξωτερικών και ο Πρωθυπουργός να έχουν διαφορετική άποψη. Εγείρεται μείζον ζήτημα αυτή τη στιγμή με την τοποθέτησή σας, κύριε Καμμένε!

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Εγείρεται μείζον ζήτημα και θα πρέπει να καταλάβετε ότι αυτή η ετερόκλητη συμμαχία την οποία έχετε οικοδομήσει, είναι μια συμμαχία που κατά την άποψή μας έχει έναν συνεκτικό παράγοντα και αυτός είναι η παραμονή στην εξουσία. Δεν μπορεί, όμως, να είναι μια συμμαχία αλά κάρτ, κύριε Πρωθυπουργέ!

Εδώ πέρα, λοιπόν, για ένα κορυφαίο ζήτημα εξωτερικής πολιτικής τίθεται επί της ουσίας, κυρία Πρόεδρε, ζήτημα δεδηλωμένης. Δεν γίνεται η Κυβέρνηση να μην εμφανίζεται...

(Θόρυβος διαμαρτυρίας από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

Μη γελάτε, κύριε Καμμένε. Μη γελάτε, γιατί είναι πολύ σοβαρό το ζήτημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Παρακαλώ, όχι να τα χαλάσουμε τώρα στο τέλος. Σας παρακαλώ!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Εδώ πέρα για ένα κορυφαίο ζήτημα εξωτερικής πολιτικής αναδεικνύεται μια βασική διαφορά μεταξύ των δύο κυβερνητικών εταίρων.

Κύριε Πρωθυπουργέ, οφείλτε εσείς -όχι ο κ. Καμμένος- να τοποθετηθείτε επ' αυτού του ζητήματος. Πώς είναι δυνατόν να έχετε Υπουργό Εθνικής Άμυνας έναν πολιτικό, ο οποίος αμφισβητεί την κεντρική γραμμή της Κυβέρνησης -αφήστε ποια είναι η δικιά μας θέση, η δικιά μας θέση είναι γνωστή, δεν έχουμε φοβηθεί να την πούμε- σε ένα κρίσιμο ζήτημα εξωτερικής πολιτικής.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας - Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Κυρία Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο παρακαλώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Τώρα θα ζητήσετε όλοι τον λόγο. Εντάξει.

Κύριε Καμμένε, έχετε τον λόγο και εσείς για δύο λεπτά. Προσπαθήστε να είστε συνοπτικός.

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας - Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Κυρία Πρόεδρε, πρώτη φορά ακούω ότι οι δηλώσεις του εκπροσώπου Τύπου του Υπουργείου Εξωτερικών είναι σχέδια νόμου. Ουδέποτε έχω ψηφίσει κάτι τέτοιο, γιατί ουδέποτε ήρθε για ψηφοφορία.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Δεν ψηφίσατε τις προγραμματικές θέσεις του 2007;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Κύριε Μητσοτάκη, σας παρακαλώ, μην κάνετε διάλογο.

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας - Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Δεν έχω ψηφίσει, κύριε Μητσοτάκη, ποτέ αλλαγή της θέσεως αυτής που είπατε το 2008.

Από το 2008 διαβάζατε.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Το 2007 την κάνατε.

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας – Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Το 2008 είπατε. Από το 2008, λοιπόν, διαβάσατε μια ανακοίνωση του εκπροσώπου του Υπουργείου Εξωτερικών. Δεν είναι νόμος.

Δεύτερον, κύριε Μητσοτάκη, πρόβλημα υπαρξιακό πρέπει να έχετε εσείς. Διότι όταν έριξε την κυβέρνηση σας ο Αντώνης Σαμαράς, σείοταν τότε το στάδιο και φώναζαν «Αλήτη, προδότη Σαμαρά». Εσείς έχετε συνοχή στο κόμμα σας; Εμείς θα τα βρούμε. Ο Υπουργός Εξωτερικών θα διαπραγματευτεί και η Κυβέρνηση αυτή θα βγει πάλι νικήτης, όπως βγήκε στο Κυπριακό.

Εμείς ούτε διαφωνίες είχαμε τύπου Ανάν, που η αδερφή σας έλεγε άλλα και ο Καραμανλής άλλα ούτε στο βέτο για το ΝΑΤΟ που ο Καραμανλής έλεγε άλλα και η αδερφή σας ήθελε να παραδώσει τη μισή Ελλάδα.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Μα τι λέτε; Δεν ντρέπεστε λίγο;

ΠΑΝΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας – Πρόεδρος των Ανεξαρτήτων Ελλήνων): Να είστε σίγουροι ότι η κυβερνητική πλειοψηφία θα τα βρει μια χαρά.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΤΖΙΑΣ (Υπουργός Εξωτερικών): Κυρία Πρόεδρε, μπορώ να έχω τον λόγο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Κύριε Κοτζιά, εσείς δεν αναφερθήκατε στο συγκεκριμένο σημείο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΤΖΙΑΣ (Υπουργός Εξωτερικών): Για ένα λεπτό, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Παρακαλώ, έχετε τον λόγο, κύριε Κοτζιά.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΤΖΙΑΣ (Υπουργός Εξωτερικών): Λοιπόν, εγώ κάνω μια έκκληση. Σήμερα θέλω να συζητήσουμε το Κυπριακό, να εκφράσουμε με όσο...

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Αν θυμάμαι, δεν έχω διακόψει κανέναν σε αυτή τη Βουλή ούτε έχω προκαλέσει κανέναν. Μιλώ με αυτόν τρόπο, επειδή είμαι Υπουργός Εξωτερικών. Στα αμφιθέατρα ξέρω και εγώ να απαντάω αλλά εδώ είναι Βουλή. Ξέρω, έχω μεγάλη πείρα από αυτά.

Λοιπόν, εμείς θέλαμε να κάνουμε μια συζήτηση για το Κυπριακό και να υπάρξει μια όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ομοφωνία, ώστε ο πρέσβης της Κυπριακής Δημοκρατίας να μπορεί να μεταφέρει αυτό το κλίμα της ελληνικής Βουλής. Διότι ξέρει καλά, όποιος έχει ασχοληθεί με την εξωτερική πολιτική ότι επί των δηλώσεων του 2008 έχω να απαντήσω πάρα πολλά αλλά δεν είναι της στιγμής άλλη ώρα.

Δεύτερον, όσον αφορά τα των Σκοπίων. Υπάρχει μια ανάρτηση -πράγματι έχει δίκιο ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης- στο Υπουργείο Εξωτερικών από το 2007. Έχω αποφασίσει να μην τη πειράξω, διότι από το 2007 θεωρείται ότι υπάρχει μια συνέχεια και εάν την πειράζα και την άλλαζα, θα εθεωρείτο ότι έχουμε μια καινούργια πολιτική γραμμή.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ: Έχετε κάνει και δηλώσεις, κύριε Υπουργέ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΤΖΙΑΣ (Υπουργός Εξωτερικών): Κύριε Κουμουτσάκο, γιατί δεν με αφήνετε μια φορά να μιλήσω, μέχρι τέλους; Είμαι τόσο ευγενής μαζί σας. Δεν σας αμφισβητώ για το 2008.

Λοιπόν, εγώ έχω κάνει μια έκκληση στα κόμματα, ώστε όποιο ήθελε, να μου δώσει τις απόψεις του για το ονοματολογικό. Τη θυμόσατε αυτή τη καυτή συζήτηση στη Βουλή με τα χαρτιά στο χέρι. Θα συζητήσουμε, όπως έχουμε πει, στον προγραμματισμό μας εν ησυχία το ζήτημα των Σκοπίων στο Εθνικό Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής, διότι δεν είναι αυτή η κατάλληλη στιγμή για μια συζήτηση στην Ολομέλεια.

Την εβδομάδα που έρχεται, θα δω τον κ. Νίμιτς ο οποίος ξαναέρχεται στην Ευρώπη για να συζητήσει τα θέματα, που έχουν να κάνουν με το ονοματολογικό. Ο κ. Νίμιτς ήταν πριν πέντε μέρες στα Σκόπια και ήταν αδύνατο να τον συναντήσω, γιατί ήμουν στη διαπραγμάτευση της Ελβετίας. Εντός του επόμενου Σαββατοκύριακου θα τον συναντήσω και θα συζητήσουμε, θα ακούσουμε τις προτάσεις του και τις εντυπώσεις του από τις συ-

ναντήσεις που είχε στα Σκόπια.

Η ελληνική διπλωματία -σας διαβεβαιώνω- πολύ μεθοδευμένα έχει εντοπίσει τα προβλήματα, τις αντιφάσεις, τις δυσκολίες αυτής της διαπραγμάτευσης κι έχει μελετήσει όλες τις διαπραγματεύσεις. Εγώ προσωπικά έχω δει όλα τα πρακτικά των τελευταίων δεκαπέντε ετών. Ξέρετε πώς δουλεύω. Με βάση αυτά έχουμε καταγράψει ποιες είναι οι ανάγκες της ελληνικής διπλωματίας και ήδη έχουμε πάρει πρακτικά μέτρα.

Αυτά τα πρακτικά μέτρα επειδή θα πάμε σε διαπραγμάτευση, δεν είναι ανακοινώσιμα αλλά σίγουρα -κι ευχαριστώ πολύ τον κύριο Πρωθυπουργό- με την ίδια προσοχή που αντιμετωπίσαμε το Κυπριακό, αντιμετωπίζουμε σειρά διαπραγματεύσεων που έχουμε ενώπιον μας τις επόμενες εβδομάδες, μία από τις οποίες είναι και το Σκοπιανό.

Αυτό ήθελα να διευκρινίσω.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)
ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμπαρατάξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ): Κυρία Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο επί προσωπικού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Τριτολογία δεν έχετε.

Έχετε τον λόγο επί προσωπικού.

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμπαρατάξης ΠΑΣΟΚ-ΔΗΜΑΡ): Το γνωρίζω πολύ καλά, κυρία Πρόεδρε και σας ευχαριστώ πολύ.

Απλώς αναφέρθηκε ότι δεν είμαστε ενήμεροι και κατατέθηκαν κι έγγραφα από τη μεριά του Υπουργού Εξωτερικών και θέλω να βάλω στη θέση τους δύο ζητήματα.

Είπα στην πρωτολογία και στη δευτερολογία μου ότι η Κύπρος είναι κράτος- μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ως εκ τούτου δεν έχει καμμία ανάγκη από εγγυήσεις. Από μόνη της η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να διασφαλίσει την ασφάλεια των πολιτών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Αυτό συνέβη, δηλαδή η Κύπρος έγινε κράτος- μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης την 1η Μαΐου 2004, μετά από επίμονες και συστηματικές προσπάθειες της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ. Ακριβώς, λοιπόν, αυτή η εξέλιξη δίνει σήμερα τη δυνατότητα να έχουμε πρόοδο σε σχέση με τις εγγυήσεις.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Όχι απλά, λοιπόν, δεν είμαστε ενήμεροι αλλά καλό θα είναι να αναγνωρίζονται όλες οι προσπάθειες των προηγούμενων κυβερνήσεων, διότι αυτό σημαίνει εθνική συνεννόηση. Εκτός εάν η σημερινή συζήτηση αφορούσε απλά την αλλαγή της ατζέντας.

Επειδή κατατέθηκαν στα Πρακτικά τα συμπεράσματα της Συνόδου Κορυφής, θέλω να επισημάνω ότι αυτά που κατατέθηκαν στα Πρακτικά είναι από τις 16 Δεκεμβρίου 2016 και όχι της τελευταίας Συνόδου. Το κείμενο είναι στη διάθεση και των κοινοβουλευτικών συντακτών, για να δούμε ότι δεν υπάρχει καμμία αναφορά στο Κυπριακό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Κύριοι συνάδελφοι, σας παρακαλώ να μη φύγετε, γιατί θα ψηφίσουμε διά εγέρσεως μετά το δεύτερο μέρος. Για τον λόγο αυτό, σας παρακαλώ, να συντομεύσουμε τη διαδικασία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ολοκληρώθηκε η ειδική ημερήσια διάταξη ως προς το πρώτο μέρος σύμφωνα με το άρθρο 142Α του Κανονισμού της Βουλής με αντικείμενο την ενημέρωση του Σώματος από τον Πρωθυπουργό κ. Αλέξη Τσίπρα, σχετικά με τις εξελίξεις στη διαπραγμάτευση για το κυπριακό ζήτημα.

Εισερχόμαστε τώρα στο δεύτερο μέρος, που αφορά στην ανακοίνωση του Προέδρου της Βουλής, σύμφωνα με το άρθρο 51 παράγραφος 4 του Κανονισμού της Βουλής, σχετικά με το Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ της Βουλής των Ελλήνων και της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας για την πρόσβαση στο υλικό του Φακέλου της Κύπρου και λήψη σχετικής απόφασης.

Παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε, έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αισθάνομαι ιδιαίτερη ευθύνη που είμαι ενώπιόν σας για αυτό το θέμα. Ιδιαίτερα, όμως, αισθάνομαι συγκίνηση -και το λέω ειλικρινά- διότι σαράντα τρία χρόνια δεν είναι απλά πολλά, είναι υπερβολικά πολλά και έχουν διαμορφώσει ένα

ιστορικό ρήγμα μνήμης κι ευθύνης.

Με αυτή την έννοια είναι θέμα ιστορικού χρέους με ηθικές, πολιτικές και άλλες διαστάσεις, το ζήτημα για το οποίο αναφέρθηκε προηγούμενα και ο Πρωθυπουργός.

Στη δικιά μου γενιά τότε, πάρα πολύ παλιά, κολλάγαμε κάτι αυτοκόλλητα, που έλεγαν «Δεν ξεχνώ», για την Κύπρο. Πέρασαν σαράντα τρία χρόνια και εκείνο το «Δεν ξεχνώ», ενδεχομένως υπήρξε ένα άλλοθι συλλογικό για τη λήθη, ηθελημένη ή αθέλητη μιας ολόκληρης κοινωνίας, μιας ολόκληρης χώρας. Είμαστε υποχρεωμένοι να τοποθετηθούμε επί της ουσίας.

Αισθάνομαι ιδιαίτερη συγκίνηση διότι με τον Υπουργό Εθνικής Αμύνης αλλά και με εκπροσώπους όλων των κομμάτων της Βουλής, τους τελευταίους μήνες υποδεχθήκαμε δυο φορές στην Τανάγρα από δεκαέξι φέρετρα παιδιών-στρατιωτών. Προφανώς συνομήλικοί μας θα ήταν τώρα, αλλά δεν πρόλαβαν να ζήσουν. Τότε ήμασταν και εμείς στα χρόνια τους. Τώρα μόλις έχει ξεκινηθεί η διαδικασία –τα τελευταία χρόνια εννοώ- και λόγω της τεχνολογίας DNA κ.λπ., να προσπαθούν να τακτοποιήσουν τους λογαριασμούς τους με τους συγγενείς τους.

Είναι μια απίστευτη, μια θλιβερή ιστορία, που αφορά σε έναν πόλεμο –επιτρέψτε μου- ο οποίος δεν κηρύχθηκε ποτέ. Είναι θύματα πολεμικών συγκρούσεων, οι οποίες δεν αναφέρονται που-

θενά σαν τέτοιες, διότι δεν υπήρξε καμμία κήρυξη πολέμου από καμμία πλευρά. Γι' αυτό όταν υποδεχόμαστε τα θύματα ενώπιον των γονέων τους, των αδελφών τους μέσα σε τραγικές και δραματικές όπως αντιλαμβάνεστε καταστάσεις, δεν μπορεί η ελληνική πολιτεία σήμερα να αποδώσει μια πραγματική τιμή, ένα παράσημο, μια αναφορά. Απλώς βγαίνουν κάποιοι λόγοι και αποδίδονται κάποια γραπτά.

Είναι, πραγματικά, μια δραματική υπόθεση, διότι πίσω της έχει και χιλιάδες άλλα θύματα αλλά και χιλιάδες αγνοούμενους. Είναι πράγματα τα οποία γνωρίζουμε πολύ καλά, για τα οποία, όμως, δεν έγινε δυνατόν μέχρι του παρόντος να προχωρήσουν οι έρευνες και να αποδοθούν ευθύνες.

Με αυτή την έννοια επαναλαμβάνω ότι από την πλευρά μου θα σας δώσω και θα καταθέσω όλα τα στοιχεία, έτσι ώστε μετά γνώσεως να ληφθεί η σχετική απόφαση, για την οποία ακούσαμε προηγούμενα και από τον Πρωθυπουργό.

Θέλω να καταθέσω τα πρακτικά της χθεσινής συνεδρίασης της Διάσκεψης των Προέδρων, όπου ετέθη αυτό το ζήτημα.

(Ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων κ. Νικόλαος Βούτσης καταθέτει τα προαναφερθέντα πρακτικά, τα οποία έχουν ως εξής:

ΜΗ ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΖ΄

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΠΡΟΕΔΡΩΝ

Δευτέρα 10 Ιουλίου 2017

Στην Αθήνα σήμερα, 10 Ιουλίου 2017, ημέρα Δευτέρα και ώρα 14.06΄, συνήλθε στην Αίθουσα «Προέδρου Δημητρίου Γεωργ. Παπασπύρου» (150) του Μεγάλου της Βουλής η Διάσκεψη των Προέδρων, για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Προέδρου της Βουλής κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΟΥΤΣΗ.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν:

1. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ	(Πρόεδρος της Βουλής)	
2. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ-ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ	(π. Πρόεδρος της Βουλής)	Μέλος
3. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ (ΤΑΣΙΑ) ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ	(Γ΄ Αντιπρόεδρος της Βουλής)	Μέλος
4. ΝΙΚΗΤΑΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ	(Δ΄ Αντιπρόεδρος της Βουλής)	Μέλος
5. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΡΕΜΑΣΤΙΝΟΣ	(Ε΄ Αντιπρόεδρος της Βουλής)	Μέλος
6. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ	(ΣΤ΄ Αντιπρόεδρος της Βουλής)	Μέλος
7. ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΛΥΚΟΥΔΗΣ	(Ζ΄ Αντιπρόεδρος της Βουλής)	Μέλος
8. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ	(Η΄ Αντιπρόεδρος της Βουλής)	Μέλος
9. ΜΑΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ	(Θ΄ Αντιπρόεδρος της Βουλής)	Μέλος
10. ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΝΤΑΣ	(Κ.Ε. ΣΥΡΙΖΑ)	Μέλος
11. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ	(Γραμμ. Κ. Ο. ΝΔ)	Μέλος
12. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΓΚΕΡΟΓΛΟΥ	(Γραμμ. Κ. Ο. ΔΗΜ. ΣΥΜΠ.)	Μέλος
13. ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ	(Κ. Ε. ΧΡΥΣΗΣ ΑΥΓΗΣ)	Μέλος
14. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΦΙΛΗΣ	(Κ. Ε. ΚΚΕ)	Μέλος
15. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ	(Κ. Ε. ΑΝΕΛ)	Μέλος
16. ΘΕΟΧΑΡΗΣ (ΧΑΡΗΣ) ΘΕΟΧΑΡΗΣ	(Εκπρ. Ανεξ. Βουλευτών)	Μέλος
17. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΕΒΑΣΤΑΚΗΣ	(Πρ. Διαρκούς Επιτροπής)	Μέλος
18. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΟΥΖΙΝΑΣ	(Πρ. Διαρκούς Επιτροπής)	Μέλος
19. ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΛΑΡΗΣ	(Σε αντικατ. Πρ. Διαρκούς Επιτροπής)	Μέλος
20. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΝΙΟΣ	(Πρ. Διαρκούς Επιτροπής)	Μέλος

21. ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΥΡΙΓΟΣ	(Πρ. Διαρκούς Επιτροπής) Μέλος
22. ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ (ΕΥΗ) ΚΑΡΑΚΩΣΤΑ	(Σε αντικατ. Πρ. Διαρκούς Επιτροπής) Μέλος
23. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	(Πρόεδρος Επιτρ. Οικονομ. της Βουλής) Μέλος
24. ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ	(Αντιπρ. Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής) Μέλος

Παρέστησαν, επίσης, ο Γενικός Γραμματέας της Βουλής κ. Κωνσταντίνος Αθανασίου, ο Ειδικός Γραμματέας της Βουλής κ. Κωνσταντίνος Βασιλάκης, η κ. Ελένη Τζίνη, Προϊσταμένη της Γενικής Διεύθυνσης Κοινοβουλευτικού Έργου, ως Γραμματέας, η κ. Αντιγόνη Περιφάνου, Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Νομοθετικού Έργου, η κ. Ευσταθία Αγγελοπούλου, Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου, ο κ. Χαράλαμπος Παπανικολάου, Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών, ο κ. Κωνσταντίνος Χριστόπουλος, Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Διαρκών Επιτροπών, η κ. Πηνελόπη Νόση, Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ειδικών Μόνιμων Επιτροπών και ο κ. Δημήτριος Κανελλόπουλος, μέλος της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής.

Τα Πρακτικά της Διάσκεψης των Προέδρων τηρήθηκαν από την κ. Παναγιώτα Χόνδρου, υπάλληλο με βαθμό Α' και την κ. Τατιανή Φλούδα, υπάλληλο με βαθμό Γ' της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής.

Μετά τη διαπίστωση απαρτίας, ο Πρόεδρος της Βουλής κ. Νικόλαος Βούτσης κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης της Διάσκεψης των Προέδρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Κατ' αρχάς θα ήθελα να καλωσορίσουμε στη Διάσκεψη των Προέδρων τον κ. Δημήτρη Καμμένο με την ιδιότητα του Η' Αντιπροέδρου και τον κ. Μάριο Γεωργιάδη με την ιδιότητα πλέον του Θ' Αντιπροέδρου. Να είστε καλά και να βοηθάτε τη διαδικασία, όπως προσπαθούμε όλοι μας.

Ως προς το κοινοβουλευτικό έργο της τρέχουσας εβδομάδας θα αρχίσω την ενημέρωσή σας με τον προγραμματισμό της νομοθετικής εργασίας.

Σχετικά με το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού: «Συλλογική διαχείριση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων, χορήγηση πολυεδαφικών αδειών για επιγραμμικές χρήσεις μουσικών έργων και άλλα θέματα αρμοδιότητας Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού», που κατατέθηκε την Πέμπτη 6 Ιουλίου 2017 με τον χαρακτηρισμό του επείγοντος από την Κυβέρνηση, έχω να σας ενημερώσω για τα εξής:

Το σχέδιο νόμου θα εισαχθεί σε πρώτη συνεδρίαση στη Διαρκή Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων αύριο Τρίτη 11 Ιουλίου και ώρα 15.00'. Εφόσον η Επιτροπή αποδεχτεί τον χαρακτηρισμό του επείγοντος, θα προσδιοριστούν και οι επόμενες συνεδριάσεις

από τα μέλη της. Η Έκθεση του άρθρου 91 παρ. 6 θα πρέπει να υποβληθεί μέχρι την Τετάρτη 12 Ιουλίου και ώρα 20.00'.

Στην Ολομέλεια προτείνω να εισαχθεί για συζήτηση και ψήφιση την Πέμπτη 13 Ιουλίου 2017, μετά τη συζήτηση των επικαίρων ερωτήσεων, σε μία (1) συνεδρίαση, με ενιαία συζήτηση επί της αρχής και επί των άρθρων. Βεβαίως, εφόσον χρειαστεί, θα προγραμματίσουμε και δεύτερη συνεδρίαση την Παρασκευή το πρωί. Δηλαδή μέχρι τη λήξη αυτής της εβδομάδας θα τελειώσουμε και με αυτό το νομοσχέδιο.

Ήμασταν σε μια συνεννόηση την προηγούμενη εβδομάδα μήπως θα μπορούσε και σήμερα να ξεκινήσουν οι Επιτροπές. Τελικά, από κοινού αποφασίστηκε να ξεκινήσουν αύριο και εντός τετραήμερου να διεπεξελθούμε αυτό το νομοσχέδιο.

Συμφωνείτε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι;

(Στο σημείο αυτό τα μέλη της Διάσκεψης των Προέδρων ενέκριναν κατά πλειοψηφία την πρόταση του Προέδρου της Βουλής)

Ως προς τον Κοινοβουλευτικό Έλεγχο θα συζητηθούν επίκαιρες ερωτήσεις σήμερα το απόγευμα, την Πέμπτη 13/7 και την Παρασκευή 14/7.

Επίσης, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κατόπιν αιτήματος του Πρωθυπουργού κ. Αλέξη Τσίπρα θα διεξαχθεί συζήτηση, σύμφωνα με το άρθρο 142^Α του Κανονισμού της Βουλής, αύριο Τρίτη 11 Ιουλίου 2017 και ώρα 11.00' π.μ. για τις εξελίξεις στη διαπραγμάτευση για το Κυπριακό ζήτημα.

Θα ήθελα να γνωρίζετε ότι έχω ήδη ενημερώσει τους Προέδρους των Κοινοβουλευτικών Ομάδων με επιστολές, όπως προβλέπει το σχετικό άρθρο του Κανονισμού, από την προηγούμενη Παρασκευή, αν δεν κάνω λάθος.

Σας υπενθυμίζω ακόμα ότι οι χρόνοι του άρθρου 142^Α, όπως ορίζονται στις παραγράφους 3-6, είναι δέκα (10') λεπτά της ώρας για τον Πρωθυπουργό, πέντε (5') λεπτά για τους Προέδρους των Κοινοβουλευτικών Ομάδων και πέντε (5') λεπτά για την απάντηση του Πρωθυπουργού (δευτερολογία). Η δευτερολογία των Προέδρων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων της Αντιπολίτευσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία (3') λεπτά. Τέλος, ο Πρωθυπουργός ομιλεί τελευταίος για πέντε (5') λεπτά της ώρας.

Υπολογίζουμε ότι θα χρειαστούν τρεις ώρες για αυτήν τη διαδικασία ή και λίγο παραπάνω.

Είναι ενδεχόμενο να μιλήσει και ο Υπουργός Εξωτερικών, που προϊστάτο της διαπραγμάτευσης, ο κ. Κοτζιάς. Δεν το βλέπω εδώ να αναγράφεται.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ: Το προβλέπει το άρθρο 142 αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Το προβλέπει μεν, αλλά να το έχουμε υπ' όψιν μας.

Κατόπιν της διαδικασίας που θα εξελιχθεί μετά την ενημέρωση του Πρωθυπουργού για τη διαπραγμάτευση του Κυπριακού, δηλαδή αύριο Τρίτη 11/7, προτείνω να εγγραφεί σε

Ειδική Ημερήσια Διάταξη μετά από απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων και κατ' εφαρμογήν του άρθρου 51 παρ. 4 του Κανονισμού, Ανακοίνωση για τον «Φάκελο της Κύπρου», η οποία θα γίνει από μένα.

Όπως γνωρίζετε, την 21η Ιανουαρίου 2016 η Βουλή των Ελλήνων και η Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας υπέγραψαν πρωτόκολλο συνεργασίας για την πρόσβαση της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας στο υλικό του «Φακέλου της Κύπρου». Η Επιτροπή που είχε συσταθεί για την καταγραφή, αρχειοθέτηση και καταλογογράφηση ολοκλήρωσε το έργο της και μου παρέδωσε τη σχετική επιστολή.

Επ' αυτού, λοιπόν, θα κάνω αύριο μία ανακοίνωση. Είχε μαζευτεί υλικό το '86-'88 από την Εξεταστική Επιτροπή που είχε συσταθεί για τον «Φάκελο της Κύπρου» και υπήρξε πόρισμα τον Οκτώβριο του '88. Αυτό το υλικό υπάρχει στη Βουλή. Είχε μείνει από τότε. Δεν είχε τύχει οποιασδήποτε περαιτέρω επεξεργασίας ή και πολιτικής αξιοποίησης.

Αυτό το υλικό, λοιπόν, θα αποσταλεί σε αντίγραφα με συνοδεία, βέβαια στην Κύπρο - θα πάω και ο ίδιος, όπως και η Επιτροπή των επιστημόνων, που με την αντίστοιχη επιτροπή των Κυπρίων επί ενάμισι χρόνο το δούλευαν- και την Παρασκευή στις 11.00', εξ όσων έχω ενημερωθεί από τον νυν Πρόεδρο της κυπριακής Βουλής -διότι το πρωτόκολλο είχε υπογραφεί με τον κ. Γιαννάκη Ομήρου που ήταν προηγούμενα Πρόεδρος της Βουλής, τώρα είναι ο κ. Συλλούρης-, θα γίνει μια αντίστοιχη ανακοίνωση στην Επιτροπή των Αντιπροσώπων ότι αυτό το υλικό όλο, επαναλαμβάνω σε αντίγραφα -το οποίο θα σταλεί από την Πέμπτη το απόγευμα, είναι αρκετές κούτες, καταλογογραφημένα κ.λπ.- θα πάει προς φύλαξη και αξιοποίηση, κατά το πρωτόκολλο, στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Δεν θα δοθεί στη δημοσιότητα. Δεν πρόκειται περί αυτού, για να είμαστε σαφείς. Οποιαδήποτε δημοσιότητα, πόσω μάλλον κάποιων εγγράφων τα οποία είναι πέραν της συζήτησης που είχε απασχολήσει τότε την Εξεταστική Επιτροπή και που είχαν και ενδείξεις «απορρήτου», «άκρως απορρήτου» κ.λπ., θα δοθεί μόνο κατόπιν γραπτής αδειάς και συνεννόησης -αν υπάρξει τέτοιο ενδεχόμενο-, ανάμεσα στις δύο Βουλές στο μέλλον.

Το υπόλοιπο υλικό, είτε έτσι είτε αλλιώς, σε ό,τι αφορά εβδομήντα περίπου συνεντεύξεις που είχαν δοθεί στην Εξεταστική Επιτροπή από συμμετέχοντες, από πρωταίτιους κ.λπ., ήταν σε γνώση της Βουλής και έγινε αντικείμενο μιας πενήνταμερης, αν δεν κάνω λάθος, τετραήμερης συζήτησης και στη Βουλή πριν είκοσι εννέα χρόνια. Είναι υλικό, το οποίο με έναν τρόπο, αλλά μετά από παρέλευση κάποιων μηνών και από κοινού, θα μπορούσε να δοθεί και στη δημοσιότητα.

Αυτήν τη δέσμευση είχαμε πάρει στη Βουλή, αν θυμάστε. Είχε έρθει ο κ. Ομήρου, μίλησε, το είχε αναγγείλει και υπογράψαμε ύστερα το σχετικό πρωτόκολλο, το οποίο είναι στη διάθεσή σας. Ήταν από τότε στη διάθεσή σας, από τις 16 Ιανουαρίου του 2016 και είναι ιδιαίτερα αυστηρό. Επί ενάμιση χρόνο δεν υπήρξε κανενός είδους διαρροή, δημοσίευση ή πρόσβαση. Έτσι έγινε μια πολύ καλή δουλειά πάνω σε ένα υλικό το οποίο εγκυμονούσε

κινδύνους, ακόμα και κατάρρευσής ή διάλυσής του ή καθ' οιονδήποτε τρόπο στο μέλλον διαχείρισής του με τρόπο ανεξέλεγκτο. Πλέον, αυτό το υλικό, κατ' επιταγή και του ελάχιστου ηθικού, ιστορικού και καθ' οιονδήποτε τρόπο ενδιαφέροντος και ευθύνης που έχουμε ως ελληνική Βουλή, μετά από σαράντα τρία χρόνια θα υπάρχει και στην Κύπρο.

Και οι Κύπριοι, να ξέρετε, έχουν κάνει στο διάστημα 2008 με 2010 ή 2012 -κύριε Μεϊμαράκη, αν θυμάστε καλά-, την αντίστοιχη διαδικασία για υλικά, στα οποία επίσης από την πλευρά μας έχουμε δυνατότητα πρόσβασης. Εννοώ πάντοτε για τις δύο επιτροπές των πανεπιστημιακών και των εμπειρογνομόνων...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ: Στην Κύπρο δεν είχε γίνει εξεταστική. Έκαναν απλά μια επιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Έκαναν τεκμηρίωση όλου του φακέλου με επιτροπή. Έχουν χωρίσει και αυτοί τα απόρρητά τους από τα μη απόρρητα και τα έχουν ψηφιοποιήσει κιόλας κ.λπ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ-ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ: Το Υπουργείο Εξωτερικών έχει συμφωνήσει, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Το Υπουργείο Εξωτερικών έχει τα δικά του αρχεία...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ-ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ: Όχι, ρωτάω αν έχει συμφωνήσει σε αυτή τη διαδικασία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Έχει συμφωνήσει η ελληνική Κυβέρνηση διά του Πρωθυπουργού. Το Υπουργείο Εξωτερικών, όπως και το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης, έχουν τα δικά τους αρχεία, το μεν για τις διασκέψεις που προφανώς υπάρχουν από το '74 κιόλας για αυτό, το δε Υπουργείο Εθνικής Αμύνης για συγκεκριμένες επιχειρήσεις που είχαν διεξαχθεί.

Το υλικό που αφορά στη Βουλή και το οποίο έχει έρθει στη Βουλή από το '86, είναι το συγκεκριμένο υλικό, το οποίο θα μεταφερθεί. Πιστεύω πως όλους μας και ομοφώνως μάς εκφράζει η υλοποίηση αυτής της υπόσχεσης και της δέσμευσης που είχαμε πάρει, είτε έτσι είτε αλλιώς.

Κύριε Τραγάκη, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ: Όταν είχε γίνει η Εξεταστική Επιτροπή, κύριε Πρόεδρε, τότε το '86-'88, είχε γίνει μεγάλη συζήτηση. Είχαν κατατεθεί και άκρως απόρρητα έγγραφα, για τα οποία δεν είχαν λάβει γνώση ούτε τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής. Αυτά τα έγγραφα θα μεταβιβαστούν και στην Κύπρο, τα άκρως απόρρητα; Δεν λέω για το πόρισμα της Εξεταστικής, δεν λέω για τα έγγραφα που κατατέθηκαν στην Εξεταστική Επιτροπή. Υπήρξαν, όμως και άλλα έγγραφα, τα οποία μάλιστα βρίσκονταν στο χρηματοκιβώτιο που έχουμε στη Βουλή και μάλιστα είχαν σφραγιστεί. Θα μεταφερθούν και αυτά;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ακούστε επ' αυτών, διότι έχει ενδιαφέρον και πρέπει να τα ξέρουμε όλοι όλα.

Έχει υπάρξει παράρτημα του πρωτοκόλλου συνεργασίας, το οποίο υπεγράφη στις 15 Φεβρουαρίου του 2017 για αυτά τα έγγραφα, στα οποία επισημαίνεται ότι για οποιαδήποτε χρήση οποιουδήποτε απορρήτου ή άκρως απορρήτου εγγράφου απαιτείται κοινή έγγραφη άδεια ή οδηγία των δύο Προέδρων των Κοινοβουλίων Ελλάδας και Κύπρου. Δηλαδή, εφόσον πάνε και αυτά τα έγγραφα, στα οποία είχαν πρόσβαση τότε Βουλευτές -όπως ο κ. Λιβανός, παραδείγματος χάριν, που είχε κάνει μια έκθεση, πέραν αυτών των εβδομήντα που είχε εξετάσει η Εξεταστική Επιτροπή, στην οποία εμπεριείχε και τη γνώση τέτοιων εγγράφων, που ήταν στα επιπλέον έγγραφα, για τα οποία πολύ σωστά λέτε-, οποιαδήποτε πρόσβαση ή διαχείριση θα μπορεί να γίνει μόνο μετά από έγγραφη άδεια των δύο Προέδρων των Κοινοβουλίων Ελλάδας και Κύπρου. Περί αυτού πρόκειται. Βεβαίως, πριν από σαράντα τρία χρόνια ίσως τα περισσότερα απ' αυτά, γενικότερα εννοώ τα υλικά, να ήταν απόρρητα, κάποια και άκρως απόρρητα. Τώρα έχει περάσει ο χρόνος, αλλά σε καμία περίπτωση δεν θα τα δώσουμε στη δημοσιότητα καθ' οιονδήποτε τρόπο. Θα μεταφερθούν, εν αντιγράφω πάντοτε μιλάμε, διότι και αυτά είναι μέρος του υλικού το οποίο είχε έρθει στη Βουλή από το '86.

Πρέπει να σας πω ότι μετά τον Οκτώβριο του '88, που βγήκε το σχετικό πόρισμα, όπως κατατέθηκαν και τα επιμέρους πορίσματα από τον κ. Βαρβιτσιώτη εκ μέρους σας και από τον κ. Κάππο από την Αριστερά, για λόγους προφανώς που έχουν σχέση με τα πολιτικά γεγονότα του '88, '89, '90, '91, δεν υπήρξε ενασχόληση με αυτό το υλικό καθ' οιονδήποτε τρόπο, είτε από τη Βουλή είτε από την εκτελεστική εξουσία. Δηλαδή, για το '74-'75 έχουμε την πλήρη γνώση του τι συνέβη με την απόφαση τότε του Υπουργικού Συμβουλίου, με την οποία εντέλετο ο Υπουργός Αμύνης -τότε ήταν ο Αβέρωφ- να εκδώσει υπουργική απόφαση. Τα έχουμε όλα αυτά τα έγγραφα, με βάση τα οποία δόθηκε όχι ατιμωρησία ούτε ασυλία, αλλά δεν υπήρξε τότε δίωξη για όλους τους πρωταίτιους, τους αρχηγούς των τριών όπλων, επιτελείων κ.λπ.

Για εκείνη την περίοδο, λοιπόν, έχουμε όλη τη σειρά των διαδικασιών, πώς έγινε, πώς ύστερα έξι φορές μπήκε ως πρόταση συζήτησης είτε επί Νέας Δημοκρατίας είτε στη δεκαετία του '80 επί ΠΑΣΟΚ, και για λόγους συγκεκριμένους, που αναφέροντο κάθε φορά μέσα στη Βουλή, δεν άνοιγε αυτή η διαδικασία. Το '86 άνοιξε, μαζεύτηκαν όλα τα ντοκουμέντα εδώ, έγινε η Επιτροπή, στην οποία δόθηκαν δύο παρατάξεις και κατέληξε σε αυτές τις πορισματικές διαδικασίες, σε αυτά τα πορίσματα. Από εκεί και μετά, δηλαδή μετά το '88, δεν μπορεί κανείς να παρακολουθήσει μία τέτοια εξέλιξη. Οποτεδήποτε έγινε συζήτηση για το Κυπριακό στη Βουλή, ήταν απλώς στο πλαίσιο Προ Ημερησίας Διατάξεως συζήτησης των Αρχηγών των κομμάτων επί του συνόλου της εξωτερικής πολιτικής. Ουδέποτε υπήρξε ενασχόληση, από εκεί και πέρα, του πολιτικού συστήματος με την τύχη αυτών.

Από πλευράς των Κυπρίων, επανειλημμένα είχε τεθεί στο διαρρέυσαν διάστημα το αίτημα προς την ελληνική Κυβέρνηση να υπάρξει μια πρόσβαση σε αυτό το υλικό.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ-ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ: Όχι των Κυπρίων, της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Της Βουλής ναι, προς την ελληνική Βουλή.

Υπήρξε αυτή η διαδικασία την τελευταία διετία, με βάση την οποία πλέον ερχόμαστε ως αρωγοί. Νομίζω πως είναι ένα θέμα, επαναλαμβάνω, ελάχιστης απόδοσης, με πολύ μεγάλη καθυστέρηση, αυτού του δικαιώματος. Να ξέρετε ότι λόγω της προόδου της τεχνολογίας, δυστυχώς τώρα υποδεχόμαστε φέρετρα. Εγώ έχω παραστεί δύο φορές εκ μέρους της ελληνικής Βουλής. Έχουν έρθει μία φορά δεκαέξι και μετά άλλα δεκαέξι φέρετρα, λόγω του DNA που ανήκε είτε σε Ελλαδίτες, όπως τους λένε, σε νέα παιδιά που είχαν χάσει τη ζωή τους τότε εκεί, είτε άλλων και είναι οι συγγενείς εκεί. Τώρα, όμως, έχει μπει μια διαδικασία τακτοποίησης ιστορικής εκείνης της περιόδου.

Να τονίσω, επειδή κρατιούνται πρακτικά, διότι ίσως να μην είναι γνωστό στους νεότερους συναδέλφους που δεν έχουν ασχοληθεί ιδιαίτερα με αυτήν την ιστορία, ότι είναι ένας ακήρυκτος πόλεμος αυτός.

Δεν έχει κηρυχθεί ποτέ πόλεμος. Δηλαδή και αυτούς που υποδεχόμαστε μαζί με τους συγγενείς τους, η ελληνική πολιτεία δεν έχει δικαίωμα να τους παρασημοφορήσει. Αποδίδεται μια τιμή, ένα δίπλωμα, ακριβώς διότι ποτέ δεν έχει κηρυχθεί πόλεμος. Είναι συγκρούσεις, οι οποίες έγιναν γενικώς και στις οποίες γενικώς έχασαν τη ζωή τους άνθρωποι ένθεν και ένθεν κ.λπ..

Είναι, δηλαδή, μια εντελώς ιδιόρρυθμη περίπτωση, που αφορά και τις διεθνείς σχέσεις, αλλά και τον ελληνισμό γενικότερα κ.λπ.. Και είναι καιρός να αρχίσουμε να το βλέπουμε κατάματα και σαν ιστορία και σαν αποκατάσταση, κατ' ελάχιστον, της οφειλόμενης τιμής.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ορίστε, κύριε Παππά, έχετε τον λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Θα μου επιτρέψετε, κύριε Πρόεδρε, να πιάσω την τελευταία σας κουβέντα, την τελευταία σας λέξη και να πω ότι κατ' ουσίαν δεν το βλέπουμε κατάματα. Και θέλω να σας εκφράσω κάποιες σκέψεις μου και μια ερώτηση.

Ας ξεκινήσω από την ερώτηση. Γιατί τώρα, αυτή τη χρονική στιγμή, αυτή η εξέλιξη σχετικά με το μέρος της αληθείας που περιέχει ο «περίφημος» Φάκελος της Κύπρου, που βρίσκεται στα απόρρητα και στα χρηματοκιβώτια της Βουλής; Δηλαδή, τις ωφελείται από αυτό;

Και δεύτερον, να πω ότι σύμφωνα με τα διεθνή ειωθότα, έχουν περάσει σαράντα τρία χρόνια. Δεν υπάρχουν πλέον άκρως απόρρητα ή οτιδήποτε άλλο.

Η Χρυσή Αυγή, όπως γνωρίζετε, -και αν δεν γνωρίζετε, να σας ενημερώσω εγώ- από τον Ιούνιο του 2012 που λειτούργησε η Σύνοδος εκείνης της Βουλής, εκείνων των εκλογών, με συνεχή έγγραφά της προς τους εκάστοτε Προέδρους της Βουλής είχε ζητήσει να έχει πρόσβαση και να ανοιχτεί ο Φάκελος της Κύπρου, γιατί όπως πολύ σωστά είπατε, πόλεμος δεν εκηρύχθη. Υπήρχε η εμπλοκή του όχι κυρίου, αλλά συγχωρεμένου Αβέρωφ και του Κωνσταντίνου Καραμανλή, για να μην γίνει δίωξη κατά στρατιωτικών για την προδοσία της Κύπρου. Ενδεχομένως βόλεψε αυτό, γιατί ήσαν οι ίδιοι οι στρατιωτικοί που κάλεσαν τον Καραμανλή...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Να μην μπούμε στην ουσία, αν θέλετε.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Θέλω να πω, λοιπόν, γιατί να έχει πρόσβαση ο πρώτος των Βουλευτών, ο Πρόεδρος της Βουλής, και να μην έχουν πρόσβαση και οι υπόλοιποι Βουλευτές; Δεν κατάλαβα. Πολύ ρατσιστικό το βλέπω αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Άρα, είναι δύο τα ερωτήματα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Επίσης, ποιος κρίνει ποια είναι αξιοποιήσιμα στοιχεία, τι αξιοποιείται; Ο Πρόεδρος της Βουλής;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ωραία. Είναι δύο ερωτήματα τα οποία πρέπει να απαντηθούν, για να είμαστε σαφείς.

Η δέσμευση την οποία είχαμε πάρει στις 16 Ιανουαρίου του 2016, υλοποιήθηκε. Κάναμε ειδικό χώρο μέσα στη Βουλή, ήρθαν όλα αυτά και με επιστημονικούς τρόπους τεκμηριώθηκαν, καταλογογραφήθηκαν, καθαρογράφηκαν κ.λπ. και φυλάσσονται τώρα σε ειδικές συνθήκες και όχι όπως ήταν προηγουμένως. Η δέσμευση ήταν ακριβώς όταν τελειώσει αυτή η διαδικασία -και αυτή η διαδικασία έχει τελειώσει περίπου εδώ και ένα, ενάμιση μήνα- να είμαστε σε θέση, μετά από συνεννόηση από τις δύο Βουλές, να αποδοθούν.

Αυτά λένε και τα δύο Πρωτόκολλα, τα οποία είναι σε γνώση σας -επαναλαμβάνω- διότι είχαν μοιραστεί. Το μεν ένα το είχαμε υπογράψει με τον κ. Ομήρου, το δε άλλο με τον κ. Συλλούρη και είχαν ανακοινωθεί στην Ολομέλεια της Βουλής από την ομιλία του κ. Γιαννάκη Ομήρου, σε συγκεκριμένη ημερομηνία. Είναι στα Πρακτικά αυτά.

Η ίδια η Ολομέλεια της Βουλής, λοιπόν, επικύρωσε -και αυτό θα καλέσω και αύριο να κάνει, έστω δι' εγέρσεως, δηλαδή, είναι μια τυπική διαδικασία- ότι ως Βουλή έγινε αυτή η διαδικασία, για την οποία υπήρχαν δεσμεύσεις κ.λπ. και έγινε μέσα σε αυτό το πλαίσιο. Και, πράγματι, δεν τραυματίστηκε καθόλου αυτή η διαδικασία.

Από τότε είχαμε πει ότι θα είναι μόνο δύο επιτροπές, μία από εμάς και μία από την Κυπριακή Βουλή, με τη συγκεκριμένη, μάλιστα, σύνθεση. Της μίας, από την ελληνική πλευρά, προϊστάτο ο Γενικός Γραμματέας της Βουλής, ο κ. Αθανασίου, δύο επιστήμονες εγνωσμένου κύρους, καθώς και άλλοι διοικητικοί υπάλληλοι της Βουλής και αντίστοιχα, από την κυπριακή πλευρά, ήταν η Γενική Γραμματέας της Κυπριακής Βουλής, δύο επιστήμονες από το πανεπιστήμιο κ.λπ.. Δηλαδή, δεν ήταν μια διακομματική επιτροπή, ούτε έχουν υπεισέλθει τα κόμματα ως κόμματα σε αυτή τη διαδικασία ούτε κανείς άλλος, πέραν της Χρυσής Αυγής. Θέλω να είμαι πάρα πολύ σαφής. Δηλαδή, όλοι γνωρίζαμε ότι θα γίνει με αυτή τη διαδικασία η προσέγγιση αυτού του θέματος. Η Χρυσή Αυγή πράγματι είχε ζητήσει τουλάχιστον δύο φορές να έχει πρόσβαση, ως Κόμμα, για να δει το υλικό. Όλοι οι άλλοι -και το πρωτόκολλο- λένε περί επιτροπών, που η ίδια η Βουλή, με τον τρόπο που σας είπα και με τις συμμετοχές που σας είπα, θα προσέγγιζαν αυτό το ζήτημα.

Αυτό αποφασίστηκε για να αποφευχθεί προφανώς -διότι περί αυτού πρόκειται και αυτό θα πρέπει τώρα και η Κυπριακή Βουλή απολύτως να διασφαλίσει και το έχουν πλήρως

συνομολογήσει και δια των δύο Προέδρων- να γίνουν αντικείμενο είτε διακομματικών είτε υπερκομματικών είτε προεκλογικών αξιοποιήσεων και συζητήσεων. Είμαι πάρα πολύ σαφής.

Η συζήτηση στην Ελληνική Βουλή επί της ουσίας έχει εξελιχθεί και έχει κλείσει. Έκλεισε τον Οκτώβριο του 1988. Εάν ξανανοίξει στο μέλλον από νομοθετική πρωτοβουλία που θα πάρει η εκτελεστική εξουσία -έτσι γίνονται οι συζητήσεις στη Βουλή, δεν ανοίγουν συζητήσεις από όποιον θέλει ή από όποιον αισθανθεί την ανάγκη- είναι κάτι άλλο. Τώρα δεν πρόκειται περί αυτού. Υπάρχουν τα Πρακτικά. Είναι αναλυτικά. Έχουν κατατεθεί τρία αναλυτικά πορίσματα που πιάνουν από το Πραξικόπημα κατά του Μακαρίου και προχωράνε στις δύο επεμβάσεις, ας πούμε, από της πλευράς της Τουρκίας.

Η συζήτηση, λοιπόν, έχει εξελιχθεί και έχει κλείσει σε ό,τι αφορά την Ελληνική Βουλή. Ούτε επανερχόμαστε επ' αυτής και μάλιστα είκοσι εννέα χρόνια μετά από τον Οκτώβριο του 1988, ούτε υπάρχει και κάποια διάθεση σε ό,τι αφορά την Ελλάδα -και είμαι σίγουρος ότι και οι Κύπριοι με την ίδια υπευθυνότητα προσεγγίζουν το ζήτημα- αυτά τα θέματα, πέραν της ανθρωπιστικής, ιστορικής και επιστημονικής τους διάστασης, να γίνουν αντικείμενο πολιτικών και κομματικών αντιπαραθέσεων.

Απάντησα επί της ουσίας, κύριε Παππά, στα θέματα που θέσατε για τα Πρακτικά.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Ναι, και ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Πρόεδρε. Ήσασταν αναλυτικός. Όμως, παρόλο που ολοκληρώσατε την απάντησή σας, εγώ θα παραμείνω με δύο απορίες.

Πρώτον, ποιον φοβίζει σαράντα τρία χρόνια μετά η αλήθεια για την προδοσία της Κύπρου; Και δεύτερον -στο οποίο δεν μου απαντήσατε και δεν ξέρω εάν θέλετε να απαντήσετε ή δεν θα απαντήσετε- ποιος ωφελείται στην παρούσα χρονική συγκυρία, όπου οι διαπραγματεύσεις εναυάγησαν; Δηλαδή, ποιο είναι το πολιτικό και εθνικό όφελος να ξεκινήσει αυτή η ιστορία με τη μεταφορά των αντιγράφων του Φακέλου της Κύπρου στην Κυπριακή Βουλή; Αυτές οι δύο απορίες παραμένουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Για τη δεύτερη απορία...

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Η πρώτη είναι η εξής: Ποιος φοβάται την αλήθεια. Ας λάμψει επιτέλους η αλήθεια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κύριε Παππά, για τη δεύτερη θα σας απαντήσω ευθύτατα. Ωφελείται η αλήθεια, η ιστορική μνήμη, η λαϊκή απαίτηση των Κυπρίων για ανθρώπους τους και για πράξεις...

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Είναι κρυφά;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): ...που έγιναν πάνω στο έδαφος τους με πολύ μεγάλη καθυστέρηση. Και αυτή την ωφέλεια...

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: ... (Δεν ακούστηκε)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Με συγχωρείτε. Όπως γνωρίζετε, στη Βουλή και της Ελλάδας και της Κύπρου είναι εκπρόσωποι οι οποίοι ψηφίζονται από τον ελληνικό και από

τον κυπριακό λαό. Κάθε Βουλή βρίσκει τον τρόπο να προσεγγίζει αυτά τα ζητήματα. Σας είπα για την Ελληνική Βουλή. Σας είπα ότι έγινε συζήτηση. Μπορείτε να έχετε πρόσβαση στα Πρακτικά αυτής της συζήτησης και στα πορίσματα, όποτε το ζητήσετε. Αυτή η συζήτηση εξαντλήθηκε με τον τρόπο που εξαντλήθηκε και παρέμενε να υλοποιήσουμε και το άλλο βήμα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Για το περιεχόμενο μιλάμε, όχι για το πόρισμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Για την Κυπριακή Βουλή με ποιον τρόπο θα δει τα ζητήματα κ.λπ. επίσης, υπεύθυνα θα το προσεγγίσουμε. Μπορεί, παραδείγματος χάριν, σε δύο ή τρεις μήνες από τώρα να γίνει μια δημοσιοποίηση -το λέω ευθύτατα- από κοινού, από τις δύο Βουλές, του υλικού που αφορά ήδη στις ακροάσεις που έχουν γίνει στην Εξεταστική Επιτροπή του 1986-1988, το οποίο -επαναλαμβάνω- δεν είναι απόρρητο. Και, να ξέρετε, είναι εβδομήντα τέτοιες ακροάσεις.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ: Είχαν δημοσιοποιηθεί, κύριε Πρόεδρε, από τότε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κύριε Τραγάκη, το λέω, διότι εσείς είστε πολύ παλαιός και εγώ πολύ παλαιός -είμαστε συνομήλικοι- αλλά δεν είναι γνωστό σε όλους πώς έχει γίνει.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ: Το 1988 έγινε τετραήμερη συζήτηση στη Βουλή...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Τα είπα, κύριε Πρόεδρε. Σας παρακαλώ. Τα είπα και τα είπα αναλυτικά, για να είναι γραμμένα στα Πρακτικά της Βουλής.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ: Για να μην μένουν ερωτήματα. Δεν απαντώ σε εσάς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Εν πάση περιπτώσει, σας επαναλαμβάνω και πάλι ότι αυτό το υλικό -οι μπομπίνες, που τις έχουμε όλες, οι μεταγραφές τους και άλλα πράγματα- δεν είναι απόρρητο υλικό. Μπορούν με μια κοινή έκδοση των δύο Βουλών σε δύο, σε τρεις μήνες να δοθούν και στη δημοσιότητα, δηλαδή, να αποτελέσουν αντικείμενο μελέτης από επιστήμονες κ.λπ.. Δεν πρόκειται περί επτασφράγιστου μυστικού. Όμως, θα γίνει με πλήρη υπευθυνότητα, χωρίς διαρροές -όπως δεν έγινε και επί ενάμισι χρόνο στην Ελληνική Βουλή- επιλεκτικές ή σε επιλεκτικούς ή για πολιτική και κομματική χρήση. Περί αυτού πρόκειται. Τι περισσότερο να εξηγήσω πια;

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, για να μην ξαναμιλήσω, θα ήθελα τον λόγο, όχι επ' αυτού, αλλά για άλλο θέμα, τελείως διαφορετικό τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Για άλλο θέμα λέτε τώρα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Ναι, για να ξεμπερδεύετε μαζί μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ως προς το προηγούμενο δεν ξεμπερδεύα. Γιατί αν αρχίσουμε να μιλάμε, τώρα τι να σας πω;

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Θέλω να σας ρωτήσω κάτι. Για αυτή την περίοδο έχει καταθέσει το Κόμμα μου την πρώτη και μοναδική ως αυτή τη στιγμή επερώτηση. Είναι η με αριθμό πρωτοκόλλου 3222/23.6.2017 -αν το λέω καλά- επερώτηση. Για τις Υπηρεσίες το λέω. Τι προγραμματισμός υπάρχει και ποια Παρασκευή θα έρθει αυτή η επερώτηση προς συζήτηση;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Δεν ξέρουμε.

ΕΛΕΝΗ ΤΖΙΝΗ: Να απαντήσω;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ναι, κυρία Τζίνη, βεβαίως. Δεν το ξέρω εγώ.

ΕΛΕΝΗ ΤΖΙΝΗ: Πράγματι, ενημερώθηκε το Υπουργείο. Ενημερώσαμε το Γραφείο του κ. Τόσκα και περιμένουμε απάντηση για τον προγραμματισμό. Εμείς τη δώσαμε αμέσως, την κοινοποιήσαμε και περιμένουμε για το πότε θα την κάνουμε ημερήσια. Σας λέω υπηρεσιακά τι κάναμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Τώρα, σχετικά με την πρόταση για σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής της Νέας Δημοκρατίας...

ΝΙΚΗΤΑΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ (Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Κύριε Πρόεδρε, μπορώ να έχω τον λόγο;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κύριε Κακλαμάνη, για το προηγούμενο θέμα θέλετε κάτι;

ΝΙΚΗΤΑΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ (Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Βεβαίως, το Κόμμα μου θα τοποθετηθεί δια του Προέδρου του αύριο στη συζήτηση σε επίπεδο Αρχηγών, όπως φαντάζομαι και για το θέμα που θίξατε, για τον Φάκελο της Κύπρου. Όμως, χάριν των Πρακτικών εγώ θέλω να σημειώσω δύο πράγματα.

Πρώτον, όταν είχατε την ευγένεια να καλέσετε το σύνολο του Προεδρείου πριν υπογράψετε το Πρωτόκολλο με την Κυπριακή Βουλή -διότι δεν υποχρεούστε εκ του Κανονισμού- θέλω να υπενθυμίσω ότι εγώ εκράτησα επιφυλάξεις και απείχα της ψηφοφορίας.

Με το ίδιο σκεπτικό που έκανα εκείνη την ημέρα, έχω πολλές επιφυλάξεις για τον χρόνο που επέλεξε η Κυπριακή Βουλή -γιατί δεν το επιλέξατε εσείς- να γίνει αυτή η τελετή την Παρασκευή. Εκτιμώ ότι είναι πολύ κρίσιμη περίοδος για το Κυπριακό και φοβούμαι ότι δεν είναι η κατάλληλη στιγμή για τέτοιου είδους πράγματα. Βεβαίως, ξέρω τον αντίλογο. Έχουν περάσει σαράντα τρία χρόνια. Όμως, αυτή τη στιγμή είναι σε οξεία φάση το θέμα επίλυσης ή μη επίλυσης του Κυπριακού.

Και μια διευκρίνιση, εάν το κατάλαβα καλά. Την Παρασκευή γίνεται αυτή η τελετή στην Κυπριακή Βουλή, δεν δίνεται τίποτα στη δημοσιότητα, το χειρίζεται όπως νομίζει η Κυπριακή Βουλή σε συζήτηση που δεν θα είναι δημόσια και αν κάποια στιγμή επιλεγεί να δοθεί κάτι στη δημοσιότητα, θα πρέπει να έχει και τη σύμφωνη γνώμη της Ελληνικής Βουλής. Ορθώς το κατάλαβα;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Απολύτως. Είναι μέρος των παραρτημάτων. Αν δείτε το Πρωτόκολλο και τα παραρτήματα, αναφέρονται αυτά με πολύ μεγάλη σαφήνεια. Είναι λεπτές πλευρές αυτές, για τις οποίες υπάρχει δέσμευση.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ-ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κύριε Πρόεδρε, κύριε Μείμαράκη, έχετε τον λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ-ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ: Αφορμής δοθείσης από τον κ. Κακλαμάνη, θέλω και εγώ να προσθέσω το εξής: Το Κόμμα μας, βεβαίως, θα τοποθετηθεί επισημώς αύριο και ό,τι πει ο Πρόεδρος, μας εκφράζει όλους. Όμως, θέλω να σας πω τις επιφυλάξεις μου, οι οποίες, όμως, αίρονται εφόσον η Κυβέρνηση η δική μας και η Προεδρία της Δημοκρατίας της Κύπρου έχουν συμφωνήσει στην κίνηση αυτή.

Με διαβεβαιώσατε ότι ο Έλληνας Πρωθυπουργός συμφώνησε. Αυτοί οι δύο γνωρίζουν τις λεπτομέρειες, έχουν όλο το παζλ μπροστά τους, ξέρουν αν τώρα είναι ο κατάλληλος χρόνος ή όχι, αν βοηθάει ή δεν βοηθάει. Εάν συμφωνούν και η Κυπριακή Δημοκρατία με την Ελληνική Δημοκρατία, τότε οι επιφυλάξεις μας νομίζω ότι μειώνονται πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστώ για την αποσαφήνιση.

Πάμε στο θέμα της Εξεταστικής. Θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι στις 6 Ιουλίου 2017 ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Δημοκρατίας κ. Κυριάκος Μητσοτάκης και όλοι οι Βουλευτές του Κόμματός του, υπέβαλαν πρόταση για σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής, κατά το άρθρο 68 του Συντάγματος και 144 και επόμενα του Κανονισμού της Βουλής των Ελλήνων «για τη διερεύνηση της εμπλοκής του Υπουργού Εθνικής Άμυνας κ. Πάνου Καμμένου και άλλων στελεχών και λειτουργών σε εκκρεμή δικαστική υπόθεση.».

Αυτό το θέμα θα έρθει στην Ολομέλεια της Βουλής την τελευταία εβδομάδα του Ιουλίου, στις 25, 26, 27 Ιουλίου κάπου εκεί. Θα το ξέρουμε ίσως και σήμερα ή αύριο. Πρέπει να δουν τον προγραμματισμό τους οι Πρόεδροι κ.λπ.. Θα έρθει, όμως, για συζήτηση στην Ολομέλεια πριν κλείσει ο Ιούλιος.

Τώρα, όσον αφορά στη διακοπή των κοινοβουλευτικών εργασιών, θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι, δεδομένου ότι δεν θα λειτουργήσει η Βουλή φέτος σε Θερινά Τμήματα, οι κοινοβουλευτικές εργασίες θα διακοπούν από τη Δευτέρα 7 Αυγούστου έως την Παρασκευή 25 Αυγούστου, που σημαίνει ότι θα επανέλθουμε τη Δευτέρα 28 Αυγούστου με κοινοβουλευτικό έλεγχο. Δηλαδή, εν τοις πράγμασι αντιληφθήκατε ότι λέμε πως από Παρασκευή 4 Αυγούστου μέχρι Κυριακή 27 Αυγούστου, αυτό το διάστημα δεν θα λειτουργήσει η Βουλή, όπως κάναμε και πέρυσι νομίζω, που ήταν τρεις βδομάδες.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ (ΣΤ' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ορίστε, κύριε Λαμπρούλη, έχετε τον λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ (ΣΤ' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Πρόεδρε, για μισό λεπτό, για να καταγραφεί κιόλας η θέση μας σε ό,τι αφορά τα πρώτα που ειπώθηκαν, για τον χαρακτήρα του επείγοντος για το νομοσχέδιο του Υπουργείου Πολιτισμού. Εμείς είμαστε αντίθετοι σε αυτό. Είναι γνωστή η θέση μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ναι, πάντοτε καταγράφεται πως είναι κατά πλειοψηφία οι σχετικές αποφάσεις για τα επείγοντα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ (ΣΤ' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Καλώς.

Σε ό,τι αφορά το δεύτερο θέμα που βάλατε, για τον Φάκελο της Κύπρου κ.λπ., θα υπάρξει τοποθέτηση αύριο από τον Δημήτρη τον Κουτσούμπα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Βεβαίως.

Θέλω να σας ενημερώσω και για το εξής, που είναι εκτός κειμένου. Θα υπάρξει ίσως αρκετή νομοθετική δουλειά, την οποία θα οριοθετήσουμε εκτός κατεπείγοντος -δεσμεύομαι επ' αυτού- το προσεχές διάστημα. Δηλαδή, μπορεί από τέσσερα ή πέντε Υπουργεία μέχρι τις 4 Αυγούστου να υπάρχει νομοθετική δουλειά. Δεν είναι, δηλαδή, μια χαλαρή περίοδος. Για κάποια θα ξεκινήσουν Επιτροπές και θα συνεχίσουν τέλος Αυγούστου, αρχές Σεπτέμβρη. Άλλα πιθανόν να κλείσουν κιόλας. Το πολύ-πολύ μέχρι επείγον, δηλαδή τετραήμερο, πενθήμερο και όχι κατεπείγον. Όμως, μπορεί να χρειαστεί για ένα, δύο από αυτά. Σας το λέω από τώρα, για τον σχεδιασμό σας, ως υπεύθυνοι των Κοινοβουλευτικών Ομάδων. Σας ευχαριστώ πολύ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αν δεν υπάρχει άλλο θέμα προς συζήτηση, λύεται η συνεδρίαση.

(Στο σημείο αυτό, μη υπάρχοντος άλλου θέματος προς συζήτηση και περί ώρα 14:43', λύθηκε η συνεδρίαση της Διάσκεψης των Προέδρων)

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΔΙΑΣΚΕΨΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΕΔΡΩΝ**

**ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ**

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΛΕΝΗ Γ. ΤΖΙΝΗ
Προϊσταμένη της Γενικής Διεύθυνσης
Κοινοβουλευτικού Έργου

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Θέλω να καταθέσω το Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ της Βουλής των Ελλήνων και της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας για την πρόσβαση στο υλικό του «Φακέλου της Κύ-

πρου», το οποίο υπεγράφη στις 21 Γενάρη 2016.

(Ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων κ. Νικόλαος Βούτσης καταθέτει το προαναφερθέν πρωτόκολλο, το οποίο έχει ως εξής:

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΣΧΛΗΡΩΣΗ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

**ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ
ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ
ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ «ΦΑΚΕΛΟΥ
ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ»**

Η Βουλή των Ελλήνων και η Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας, στο πλαίσιο της περαιτέρω εμβάθυνσης των στενών δεσμών μεταξύ των δύο κοινοβουλίων και της εφαρμογής του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας που υπεγράφη στις 10 Νοεμβρίου 2004, **συμφωνούν τα ακόλουθα:**

1. Την πρόσβαση της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας, σε υλοποίηση του αιτήματός της, στο υλικό που συγκεντρώθηκε ή και χρησιμοποιήθηκε από την Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής των Ελλήνων για τον «Φάκελο της Κύπρου» και βρίσκεται κατατεθειμένο στα αρχεία της Βουλής των Ελλήνων.

2. Τη συγκρότηση δύο επιτροπών εμπειρογνομόνων και υπηρεσιακών παραγόντων από τα δύο κοινοβούλια, των οποίων θα προΐστανται αντίστοιχα ο Γενικός Γραμματέας της Βουλής των Ελλήνων και η Γενική Διευθύντρια της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Οι Επιτροπές θα συνεργαστούν με στόχο την καταγραφή, ταξινόμηση και ψηφιοποίηση του εν λόγω υλικού στη βάση επιστημονικών κανόνων, ώστε να καταστεί δυνατή η πρόσβαση της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας σε αυτό.

3. Το υλικό στο οποίο θα δοθεί πρόσβαση στη Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας θα χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για κοινοβουλευτικούς ή επιστημονικούς/ιστορικούς σκοπούς, με την έγκριση των εκάστοτε προέδρων των δύο κοινοβουλίων.

Με συναίσθηση της δέουσας ιστορικής ευθύνης υπογράφεται το παρόν Πρωτόκολλο Συνεργασίας που τερματίζει μια ιστορική εκκρεμότητα σαράντα δύο χρόνων από το πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή του 1974.

Υπεγράφη σήμερα, 21 Ιανουαρίου 2016, στην Αθήνα σε δύο πρωτότυπα.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ Α. ΟΜΗΡΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Επίσης καταθέτω και το συμπληρωματικό παράρτημα πρωτοκόλλου συνεργασίας για την πρόσβαση στο υλικό του «Φακέλου της Κύπρου»

που υπεγράφη στις 15 Φεβρουαρίου 2017.

(Ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων κ. Νικόλαος Βούτσης καταθέτει το προαναφερθέν πρωτόκολλο, το οποίο έχει ως εξής:

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΒΟΥΛΗΣ
ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ
Αριθμ. Πρωτ.: 88α
Ημερομ.: 15/2/17

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ

ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ «ΦΑΚΕΛΟΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ»

Αθήνα 15 Φεβρουαρίου 2017

Κατά κοινή ερμηνεία του σχετικού πρωτοκόλλου, που υπογράφηκε από τον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων και τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας στις 21/1/2016, σχετικά με το υλικό της Εξεταστικής Επιτροπής για τον «Φάκελο της Κύπρου» που υπάρχει στη Βουλή των Ελλήνων, θεωρούμε ότι το διαβαθμισμένο ως απόρρητο ή άκρως απόρρητο υλικό, το οποίο έχει εντοπιστεί στα αρχεία του «Φακέλου της Κύπρου» και έχει αποσταλεί στη Βουλή των Ελλήνων από άλλους φορείς, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του υλικού του φακέλου αυτού.

Ωστόσο για οποιαδήποτε χρήση του απόρρητου ή άκρως απόρρητου υλικού απαιτείται κοινή έγγραφη άδεια ή οδηγία των δύο Προέδρων των Κοινοβουλίων Ελλάδας και Κύπρου.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Σε αυτά αναφέρθηκε ο Πρόεδρος της κυπριακής Βουλής κ. Γιαννάκης Ομήρου στην ομιλία που έκανε εδώ στην Ολομέλεια της Βουλής. Καταθέτω και αυτά τα Πρακτικά με τις δεσμεύσεις που υπήρχαν και με μια πάρα πολύ σοβαρή εργασία που έγινε αυτό τον ενά-

μιση χρόνο.

(Ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων κ. Νικόλαος Βούτσης καταθέτει τα προαναφερθέντα Πρακτικά, τα οποία έχουν ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ
ΙΖ΄ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ Ξ΄

Πέμπτη 21 Ιανουαρίου 2016

Απόσπασμα Πρακτικών:

«**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Βαρεμένος):** Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ολοκληρώθηκε η συζήτηση των επίκαιρων ερωτήσεων.

Στο σημείο αυτό διακόπτουμε τη συνεδρίαση μέχρι τις 13.00΄. Θα αρχίσουμε με την ομιλία του Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Γιαννάκη Ομήρου και θα συνεχίσουμε με τη συζήτηση και λήψη απόφασης για τις αιτήσεις άρσης της ασυλίας των Βουλευτών κυρίων Δημητρίου Εμμανουηλίδη και Ηλία Παναγιώταρου.

(ΔΙΑΚΟΠΗ)

(ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΙΑΚΟΠΗ)

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α΄ Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΟΥΡΑΚΗΣ**)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Συνεχίζεται η συνεδρίαση.

Σας παρακαλώ, συνάδελφοι, αν έχετε την καλοσύνη, καθίστε για να αρχίσουμε.

Σε πολύ λίγα δευτερόλεπτα θα έρθει στην Αίθουσα για να απευθυνθεί προς το Σώμα ο Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Γιαννάκης Ομήρου.

(Στο σημείο αυτό εισέρχεται στην Αίθουσα συνοδευόμενος από τον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, ο Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Γιαννάκης Ομήρου)

(Όρθιοι οι Βουλευτές χειροκροτούν ζωηρά και παρατεταμένα)

(ΑΛΛΑΓΗ ΣΕΛΙΔΑΣ ΛΟΓΩ ΑΛΛΑΓΗΣ ΘΕΜΑΤΟΣ)

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. **ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ**)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

1) Ομιλία του Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Γιαννάκη Ομήρου.

2) Συζήτηση και λήψη απόφασης, σύμφωνα με το άρθρο 62 του Συντάγματος και 83 του Κανονισμού της Βουλής για τις αιτήσεις άρσης της ασυλίας των Βουλευτών κυρίων Δημητρίου Εμμανουηλίδη και Ηλία Παναγιώταρου.

Θέλω να σας ενημερώσω ότι στη σημερινή συνεδρίαση θα παραστεί και θα απευθυνθεί προς το Σώμα ο Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Γιαννάκης Ομήρου.

Πριν από λίγο καιρό μάς είχε κάνει την τιμή η Βουλή των Αντιπροσώπων της Κύπρου, να απευθυνθώ εκ μέρους σας στη Βουλή και εις ανταπόδοση -και όχι μόνο- αυτής της άμεσης επαφής με την κυπριακή Βουλή, έχουμε την μεγάλη τιμή και ευχαρίστηση να έχουμε υποδεχθεί αυτές τις ημέρες την αντιπροσωπεία της κυπριακής Βουλής, όπως επίσης και αντιπροσωπεία από την Επιτροπή Άμυνας της Κυπριακής Βουλής. Επίσης, ήταν εδώ ο Υπουργός Άμυνας, έγιναν συζητήσεις με τον Υπουργό Εξωτερικών και βέβαια με την πολιτειακή ηγεσία, σε μια πολύ κρίσιμη φάση και των συζητήσεων για το Κυπριακό.

Σαράντα δύο χρόνια, λοιπόν, μετά το χουντικό πραξικόπημα και ιδιαίτερα την εισβολή στην Κύπρο και μεσούσης της περιόδου αυτών των συζητήσεων, έχει πάρα πολύ μεγάλη σημασία να ακούσουμε διά ζώσης τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας και να εκφράσουμε την αλληλέγγυα στάση μας από όλες τις πτέρυγες της Βουλής.

Κύριε Ομήρου, έχετε τον λόγο.

(Ζωηρά και παρατεταμένα χειροκροτήματα)

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΟΜΗΡΟΥ (Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας): Κύριε Πρόεδρε της Βουλής των Ελλήνων, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, αποτελεί για εμένα ιδιαίτερη τιμή και ξεχωριστό προνόμιο, να απευθύνομαι στη Βουλή των Ελλήνων. Σας απευθύνω θερμό χαιρετισμό αγάπης, τιμής και βαθιάς εκτίμησης. Η παρουσία μου εδώ, ανταποδοτική της δικής σας, κύριε Πρόεδρε, ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων, αποτελεί συνέχεια μια μακράς παράδοσης αρραγούς και αगाστής συνεργασίας στο ανώτατο πολιτειακό επίπεδο, περιλαμβανομένου του κοινοβουλευτικού.

Κύριε Πρόεδρε, η παρουσία μου εδώ στον ναό της δημοκρατίας, στη Βουλή των Ελλήνων, σε καιρούς δοκιμασίας για τον Ελληνισμό, έχει πολλές διαστάσεις και περισσότερους συμβολισμούς.

Έρχομαι από την Κύπρο τη θαλασσοφιλήτη, της Αφροδίτης και του χαλκού, τη δεύτερη και οριστική πατρίδα, ύστερα από τον Τρωικό πόλεμο, για τον Τεύκρο από τη Σαλαμίνα, τον Αγαπήνορα από την Τεγέα και τον Πράξανδρο από την Σπάρτη, τους οικιστές της κυπριακής Σαλαμίνας, της Πάφου και της Λαπήθου.

Τη γενέτειρα του Ευαγόρα, του Ονήσιλου και του στωικού φιλόσοφου Ζήνωνα του Κιτιέα. Την Κύπρο του Αποστόλου Ανδρέα, της Παναγίας του Κύκκου και των βυζαντινών ακριτών. Την Κύπρο με τις μεσαιωνικές «υπέρογκες αρχιτεκτονικές» των Ευρωπαίων κατακτητών, το σταυροδρόμι όπου συναντιούνται εδώ και αιώνες φυλές, πολιτισμοί, θρησκείες και ιδέες. Τη «μεγαλόνησο» του νεοελληνικού αλυτρωτισμού, τον τόπο όπου έγινε η τελευταία επανάσταση της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας, ο αγώνας της ΕΟΚΑ, με ήρωες όπως ο Γρηγόρης Αυξεντίου, ο Κυριάκος Μάτσης και ο Μιχαήλ Καραολής. Ένας άνισος αγώνας το 1955-1959, απέναντι σε μια αποικιακή αυτοκρατορία, που κατάφερε να συνενώσει για πρώτη φορά, ύστερα από την τραυματική δεκαετία του 1940 και τον εμφύλιο πόλεμο, όλους τους Έλληνες της μητροπολιτικής Ελλάδας στην πανεθνική και παλλαϊκή συμπάρασταση προς την Κύπρο. Ένας απελευθερωτικός αγώνας, που μπορεί να μην πέτυχε τον σκοπό του, την ένωση με την Ελλάδα, όμως οδήγησε στη δημιουργία της Κυπριακής Δημοκρατίας, σηματοδοτώντας το τέλος μακρών αιώνων δουλείας.

Η συγκίνηση που με διακατέχει, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, είναι μεγάλη, καθώς σας απευθύνω αυτή την ομιλία από μια Αίθουσα και ένα Βήμα το οποίο αποτέλεσε για τις προηγούμενες γενεές των Ελλήνων της Κύπρου, το κύριο εθνικό ιδανικό και το γλυκύτερο όνειρο. Ένα κοινοβούλιο και μια δημοκρατική Ελλάδα, που ανάμεσα στους σκαπανείς και θεμελιωτές τους, τον 19° αιώνα, περιλαμβάνεται και ένας Κύπριος από τη Λάρνακα, ο Νικόλαος Σαρίπολος, εκ των κορυφαίων Ελλήνων συνταγματολόγων, ο κύριος εισηγητής του ελληνικού Συντάγματος του 1864. Σε μια Ελλάδα, για την ανεξαρτησία της οποίας και τη χάραξη των εθνικών της συνόρων πολέμησαν και χιλιάδες Κύπριοι, από την εποχή της Επανάστασης του 1821 μέχρι την αντίσταση στην

τριπλή φασιστική κατοχή, κατά το 1941-1944, και ανάμεσά τους ο Δήμαρχος Λεμεσού και Βουλευτής στο Νομοθετικό Συμβούλιο της Κύπρου Χριστόδουλος Σώζος, που έπεσε στο Μπιζάνι το 1912, πολεμώντας ως απλός στρατιώτης, για την απελευθέρωση της Ηπείρου.

Στην τελευταία ελληνική δοκιμασία και στην αντίσταση κατά της επτάχρονης χουντικής δικτατορίας, η Κύπρος υπερηφανεύεται ότι έδωσε τον πρώτο εν δράσει νεκρό, τον φοιτητή Γεώργιο Ξάνθο Τσικουρή, που σκοτώθηκε στην Αθήνα έξω από την Αμερικάνικη Πρεσβεία τον Σεπτέμβριο του 1970, μαζί με την Ιταλίδα συναγωνίστριά του Μαρία-Ελένη Αντζελόνι.

Είμαι εδώ για να μεταφέρω το μήνυμα, πως η Κύπρος που αγάπησαν ο Καζαντζάκης, ο Σεφέρης, ο Ρίτσος και ο Ελύτης και μαζί τους ολόκληρος ο ελληνικός λαός, συνεχίζει μέσα στη δίνη και τις θύελλες τον αγώνα της πολιτικής και εθνικής επιβίωσης. Θέλω να διαβεβαιώσω την Εθνική Αντιπροσωπεία, ότι στην Κύπρο θα συνεχίσει να ακούγεται «βαριά η φωνή σαν το περπάτημα καματερού, εκεί στις φλέβες τ' ουρανού, στο κύλισμα της θάλασσας» μαζί με τη φωνή του Σεφέρη και του Μακρυγιάννη: «Η γης δεν έχει κρικέλια για να την πάρουν στον ώμο και να φύγουν μήτε μπορούν, όσο κι αν είναι διψασμένοι, να γλυκάνουν το πέλαγο με νερό μισό δράμι».

Αυτοί που καταπατούν εδώ και σαράντα δύο χρόνια τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Κύπρο και παραβιάζουν τα ψηφίσματα του ΟΗΕ και το Διεθνές Δίκαιο, πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι από τα χρόνια του Αισχύλου «ο μαντατοφόρος τρέχει κι όσο μακρύς και αν είναι ο δρόμος του, θα φέρει σ' αυτούς που γύρευαν ν' αλυσοδέσουν τον Ελλήσποντο το φοβερό μήνυμα της Σαλαμίνας Νήσος τις εστι».

Από τον μακρύ κατάλογο των Κυπρίων δημιουργών, πνευματικών ανθρώπων, καλλιτεχνών, αθλητών, πολιτικών και στρατιωτικών που ξεχώρισαν στην Ελλάδα τους τελευταίους δύο αιώνες, ως μια μικρή αντιδωρεά προς τη μητροπολιτική Ελλάδα για όσα πρόσφερε και προσφέρει στην Κύπρο, ας μου επιτρέψετε να αναφερθώ σε δύο μόνο προσωπικότητες στη σημερινή μου ομιλία.

Στον Λουκή Ακρίτα, ο οποίος θήτευσε στη Βουλή των Ελλήνων και στην ελληνική πολιτική και διετέλεσε Υφυπουργός Παιδείας στην κυβέρνηση Γεωργίου Παπανδρέου, του οποίου η γενέτειρα, η Μόρφου, βρίσκεται υπό τουρκική κατοχή.

Και στον Γιάννο Κρανιδιώτη, με καταγωγή από την κατεχόμενη Κερύνεια, που διέπρεψε στον χώρο της πολιτικής την τελευταία δεκαεπταετία του 20^{ου} αιώνα, Ευρωβουλευτή και Αναπληρωτή Υπουργό Εξωτερικών, οραματιστή της ευρωπαϊκής πορείας και αρχιτέκτονα για την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Εδώ, στον πρόποντα χώρο, αποτίω ακόμη καθήκοντως φόρο τιμής στους Ελλαδίτες που αγωνίστηκαν και έπεσαν για την Κύπρο ή στην Κύπρο, στους νεκρούς των διαδηλώσεων στην Αθήνα κατά τη διάρκεια του κυπριακού απελευθερωτικού αγώνα και σ' εκείνους που έπεσαν στην Κύπρο το 1964, στην Τηλλυρία, και το 1974 πολεμώντας ή που παραμένουν αγνοούμενοι στον Πενταδάκτυλο, στην Κερύνεια και στις μάχες της ΕΛΔΥΚ στην άνιση και προδομένη μάχη με τον ξένο εισβολέα.

Είναι συγκλονιστικό, και φαινόμενο στην παγκόσμια ιστορία ότι σαράντα δύο χρόνια μετά την εισβολή, κηδεύουμε ακόμη νεκρούς, αγνοούμενους, που τα οστά τους ταυτοποιούνται, θύματα μιας βάρβαρης συμπεριφοράς, αφού πρόκειται για ομήρους και αιχμαλώτους που δολοφονήθηκαν εν ψυχρώ από τον τουρκικό στρατό ή παραδόθηκαν σε ατάκτους, που ενήργησαν ως εντεταλμένοι θύτες.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ομοψυχία κυπριακού και μητροπολιτικού Ελληνισμού, αποτελεί πυξίδα και στήριγμα στον μακροχρόνιο και άνισο αγώνα του κυπριακού λαού για εθνική επιβίωση και δικαίωση. Αισθανόμαστε βαθιά ευγνωμοσύνη για την πλήρη, αδιάλειπτη και αδιαπραγμάτευτη στήριξη, συμπαράσταση και συμπαράταξη της Ελλάδας.

Απευθύνοντας τον λόγο στη Βουλή των Ελλήνων, δεν ξεχνούμε το καθήκον μας που το οριοθετεί η οδυνηρή πραγματικότητα της για σαράντα δύο χρόνια ημικατεχόμενης πατρίδας μας, που εξακολουθεί να είναι διχοτομημένη, με καταπατημένους βωμούς και εστίες, με πρόσφυγες, με αγνοούμενους, με εγκλωβισμένους, με

επίγνωση της εθνικής ευθύνης για τερματισμό της αναχρονιστικής τουρκικής στρατιωτικής κατοχής. Με επίγνωση, ακόμα, του χρέους μας απέναντι στην Κερύνεια, την Αμμόχωστο, τη Μόρφου, που κείνται ακόμα κατεχόμενες, απέναντι στο βουβό θέατρο της Σαλαμίνας, απέναντι στα συλημένα πολιτιστικά και θρησκευτικά μας μνημεία.

Σας απευθύνω τον λόγο στα πενήντα έξι χρόνια της Κυπριακής Δημοκρατίας, αλλά και στα σαράντα δύο χρόνια τουρκικής κατοχής. Η Κύπρος είναι ένα αναπόσπαστο τμήμα του Ελληνισμού, με συμβολή στον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό, με Ζήνωνες και Ονήσιλους, με ομηρικά κατάλοιπα στην τοπολαλιά, με βουβά τώρα αρχαία θέατρα, με συμπόρευση με τον Μέγα Αλέξανδρο, με Κίμωνες, με Μαχαιράδες και Δίκωμα, και με σύγχρονα «μολών λαβέ» να οριοθετούν την πορεία μας.

Γιατί δεν μας καταβάλλει απαισιοδοξία ούτε μας καταλαμβάνει η απελπισία. Γιατί η απόφασή μας είναι, όπως πολύ καλά γνωρίζετε, να μην συμφιλιωθούμε με την κατοχή και τη διχοτόμηση της πατρίδας μας, αλλά ξεφεύγοντας οριστικά από το σύνδρομο της προδοσίας και του εγκλήματος του 1974, να επανακαθορίσουμε τα μεγάλα οράματα και να επανασυνδέσουμε τα κομμένα νήματα των προσπαθειών και των αγώνων του κυπριακού λαού.

Έχουμε καθήκον να αναλύσουμε και να αξιοποιήσουμε τα νέα δεδομένα, τα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα, τις νέες γεωπολιτικές και γεωστρατηγικές συνθήκες, για να διαμορφώσουμε συμμαχίες και συνεργασίες που θα εξυπηρετούν τα εθνικά μας συμφέροντα.

Υψιστη προτεραιότητα, κορυφαίο καθήκον εξακολουθεί να είναι ο τερματισμός της συνεχιζόμενης τουρκικής στρατιωτικής κατοχής και η αποκατάσταση των καταπατούμενων ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών του λαού μας.

Πενήντα έξι χρόνια Κυπριακής Δημοκρατίας. Η δημιουργία της ωστόσο συνοδεύτηκε και σηματοδεύτηκε από δόλιους σχεδιασμούς. Η Μεγάλη Βρετανία με την τριμερή στο Λονδίνο ενέπλεξε την Τουρκία, παρά τις πρόνοιες της Συνθήκης της Λωζάνης, με στόχο την ματαίωση του αγώνα του λαού μας για αυτοδιάθεση. Το «ουδέποτε» του τότε Βρετανού Υφυπουργού Χόπκινσον εξανέμισε κάθε προοπτική ειρηνικής εξέλιξης.

Ο εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας του 1955-1959 ενέπνευσε όχι μόνο τον κυπριακό λαό, αλλά και άλλους λαούς στους αντιιμπεριαλιστικούς αγώνες εκείνης της εποχής. Το τέλος της διαδρομής ήταν η συμφωνία Ζυρίχης-Λονδίνου που δυστυχώς νομιμοποιούσε την παρουσία της Τουρκίας και επέβαλε ένα μη λειτουργικό Σύνταγμα. Η προσπάθεια του Μακάριου να μετατρέψει το Σύνταγμα σε λειτουργικό προσέκρουσε στην άρνηση της Τουρκίας.

Είναι παράδοξο να υπάρχει η άποψη ότι η πρόταση Μακαρίου των δεκατριών σημείων υπήρξε η αφετηρία των τραγικών γεγονότων του 1963-1964 και των μετέπειτα δεινών. Γιατί οι προτάσεις πρέπει να οδηγούν σε διάλογο, όχι σε σύγκρουση. Έτσι προσφέρεται άλλοθι στην Τουρκία, η οποία οργάνωσε την υπονόμευση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Να υπενθυμίσω ότι ο τότε Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, Ου Θάντ, και η έκθεση του τότε Συμβουλίου Ασφαλείας με σαφήνεια απέδωσαν την ευθύνη για τα τότε γεγονότα στις τουρκικές προθέσεις για βίαιη επιβολή της διχοτόμησης.

Ακολούθησε η αντεθνική τρομοκρατική δραστηριότητα της ΕΟΚΑ Β' με την εμπλοκή της χούντας και ολιγάριθμων ελληνόφωνων αξιωματικών -που είναι αδιανόητο να ταυτίζονται με την Ελλάδα και με τον ελληνικό λαό, τον οποίο άλλωστε δυνάστευαν- και η προδοσία του πραξικοπήματος, η απόπειρα δολοφονίας του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου και η τουρκική εισβολή.

Θέλω εδώ να μου επιτρέψετε, μιλώντας για την προδοσία της Κύπρου, να εκφράσω ευγνώμονες ευχαριστίες προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων και την Διάσκεψη των Προέδρων και τους εκπροσώπους των κομμάτων, για την απόφαση που οριστικοποιήσαμε στη χθεσινή μας συνάντηση, να τερματιστεί μια ιστορική εκκρεμότητα που έχει σχέση με την προδοσία της Κύπρου. Να υπάρξει πλήρης πρόσβαση στο υλικό που συνέλεξε η Εξεταστική των Πραγμάτων Επιτροπή της Βουλής των Ελλήνων για τον Φάκελο της Κύπρου, για τα γεγονότα

που εξελίχθηκαν και διαδραματίστηκαν πριν και κατά το πραξικόπημα της 15^{ης} Ιουλίου 1974 και την τουρκική εισβολή που ακολούθησε.

Πενήντα έξι χρόνια Κυπριακής Δημοκρατίας, χρόνια δίσεκτα με ανεκπλήρωτα οράματα και με άλυτο το Κυπριακό, με αποτυχία επανειλημμένων μεσολαβητικών προσπαθειών και άκαρπων διακοινοτικών συνομιλιών. Το καθήκον μας σήμερα απέναντι στην ιστορία και τον πολιτισμό μας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι η με κάθε κόπο και κάθε θυσία αποτροπή των κινδύνων για την Κυπριακή Δημοκρατία, αλλά και για την εθνική και φυσική επιβίωση του κυπριακού Ελληνισμού. Θα πρέπει να καταστήσουμε σαφές ότι δεν είμαστε διατεθειμένοι να ξεγράψουμε δικαιώματα και να ξεχάσουμε δίκαια. Ναι, με σωφροσύνη, ασφαλώς με υπευθυνότητα, αλλά και με απόρριψη της υπέρτερης δύναμης του κατακτητή και με άρνηση υποχωρήσεων στις όποιες πιέσεις τρίτων που ανατρέπουν κάθε έννοια ηθικής και δικαιοσύνης.

Η Κύπρος δεν μπορεί και δεν πρέπει να παραμείνει η μόνη μοιρασμένη χώρα στην Ευρώπη, όταν η ίδια η Ευρώπη προχωρεί προς την ενοποίησή της. Δεν μπορεί η Ευρώπη να ανέχεται στο κατώφλι της την παρουσία ενός στρατού κατοχής σε μία χώρα- μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Κύπρος, στον δύσκολο δρόμο της, ενισχύεται, γιατί νιώθει δίπλα της την Ελλάδα, ολόκληρο το ελληνικό έθνος. Και στρατεύεται ο Ελληνισμός στον αγώνα της Κύπρου, γιατί συνειδητοποιεί πως κοινή είναι η μοίρα του Ελληνισμού και πως αν χαθεί ο αγώνας αυτός, θα σημειωθεί ένα βαθύ ρήγμα στην περίμετρο του έθνους. Γι' αυτό εκείνο που απαιτείται είναι η εθνική ομοψυχία και η συσπείρωση του Ελληνισμού, για να ευοδωθεί ο αγώνας για τη δικαίωση.

Διαχρονικό μας χρέος η σταθερή και αμετάκλητη προσήλωσή μας στην κρατική μας οντότητα που συνιστά η Κυπριακή Δημοκρατία ως θώρακας και ασπίδα απέναντι στις όποιες προσπάθειες να την πλήξουν και να τη διαλύσουν. Διερχόμενη μέσα από συνωμοσίες και παγίδες, η Κυπριακή Δημοκρατία επέζησε και αποτελεί και σήμερα σταθερό βάθρο για τη συνέχιση του αγώνα, για τερματισμό της κατοχής και για λύση που θα διασφαλίζει την αρμονική συνύπαρξη Ελληνοκύπριων και Τουρκοκύπριων σε μια ελεύθερη και δημοκρατική πατρίδα.

Κυρίες Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, είμαστε για μια ακόμα φορά σε μια κρίσιμη φάση της ιστορίας του κυπριακού προβλήματος. Ο κυπριακός Ελληνισμός επιθυμεί λύση, επιθυμεί λύση το συντομότερο δυνατό. Την επιθυμούσαμε και την επιδιώκαμε από την επομένη της τουρκικής εισβολής.

Ασφαλώς, όμως, όχι οποιαδήποτε λύση. Λύση τερματισμού της κατοχής, απομάκρυνσης των εποίκων, κατάργησης των αναχρονιστικών εγγυήσεων του 1960, αδιαπραγμάτευτη εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών όλων των νόμιμων πολιτών της Κυπριακής Δημοκρατίας, ενότητα λαού, κράτους, θεσμών και οικονομίας, εφαρμογή του ευρωπαϊκού κεκτημένου. Μια λύση που δεν θα διασφαλίζει τις ελευθερίες εγκατάστασης, διακίνησης, το δικαίωμα περιουσίας και άσκησης επαγγέλματος, που είναι οι ελευθερίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν μπορεί να γίνει δεκτή και δεν θα γίνει δεκτή από τον κυπριακό Ελληνισμό. Μια λύση που θα φαλκιδεύει δικαιώματα και ελευθερίες και θα καθιστά τους Κύπριους πολίτες Ευρωπαίους πολίτες δεύτερης κατηγορίας δεν πρόκειται να εγκριθεί από τον κυπριακό Ελληνισμό.

Θέλουμε να επενδύουμε ελπίδες στην ευρισκόμενη σε εξέλιξη διαπραγματευτική διαδικασία. Όμως, χρειάζεται προσοχή, χωρίς υπερβολικές προσδοκίες και χωρίς αδικαιολόγητο κλίμα ευφορίας.

Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι τον καθοριστικό ρόλο τον έχει η Τουρκία. Η Τουρκία θα πρέπει να αποφασίσει αν θα συνεχίσει την αδιάλλακτη πολιτική της ή εάν επιτέλους θα συμφιλιωθεί με την ιδέα μιας λύσης στο Κυπριακό, που θα αποκαθιστά συνθήκες ασφάλειας, σταθερότητας, ειρήνης και συνεργασίας στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Μια λύση που θα αίρει και τα εμπόδια για την ικανοποίηση των όποιων ευρωπαϊκών της φιλοδοξιών.

Το μήνυμά μας προς τη διεθνή και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα πρέπει να είναι ότι τώρα είναι η ώρα για άσκηση πιέσεων προς την Τουρκία, για αξιοποίηση δυνατότητας επιρροών προς την Τουρκία, για εγκατάλειψη της διαχρονικά αδιάλλακτης προσέγγισής της στο Κυπριακό.

Γιατί αλήθεια, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, κύριε Πρόεδρε, είναι ότι δεν έχουμε διαπιστώσει μέχρι στιγμής δείγματα γραφής αλλαγής της τουρκικής πολιτικής πέραν ρητορικών δηλώσεων υπέρ της λύσης.

Γι' αυτό αποτελεί καθήκον μας να κινητοποιήσουμε και να συνεγείρουμε όλες μας τις δυνάμεις με πρωτοβουλίες και δράσεις, για να πάρει η Τουρκία το μήνυμα τόσο από τη διεθνή όσο και από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα ότι δεν μπορεί να συνεχίζει την έκνομη συμπεριφορά της στην Κύπρο.

Αντί εξάντλησης σε εσωτερικές πολιτικές συζητήσεις θα πρέπει να προχωρήσουμε σε κινητοποίηση διεθνώς και εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης προς αυτήν την κατεύθυνση.

Ακόμη, να αναλάβουμε πρωτοβουλίες για το κορυφαίο θέμα της ασφάλειας. Λύση με εγγυήσεις και εγγυητές είναι αδιανόητη. Οι εγγυήσεις υπήρξαν πηγή κακοδαιμονίας για την Κύπρο και δεν ισχύουν σε καμιά χώρα κράτος-μέλος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Η συμμετοχή στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών και την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι απολύτως επαρκές εγγυητικό πλαίσιο.

Θα πρέπει, ακόμα, η Ευρωπαϊκή Ένωση να αναλάβει τις ευθύνες της απέναντι στο πρόβλημα στρατιωτικής κατοχής ευρωπαϊκών εδαφών, κατοχής μιας χώρας-μέλους της από μια άλλη χώρα που ζητά να ενταχθεί στην ευρωπαϊκή οικογένεια. Η ενεργός επικουρική συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις προσπάθειες για λύση είναι θεμελιακή της υποχρέωση, για να είναι η λύση όχι απλώς λειτουργική και βιώσιμη, αλλά και πλήρως συμβατή με τις αρχές και τις αξίες που ισχύουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αναφερόμενος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα πρέπει να στηλιτεύσω την επιμονή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για άνοιγμα πέντε εκ των έξι ενταξιακών κεφαλαίων, που έχει παγώσει, όπως γνωρίζετε, μονομερώς η Κυπριακή Δημοκρατία, γιατί η Τουρκία δεν έχει εκπληρώσει τις κυπρογενείς της υποχρεώσεις, αγνοώντας τις αντιδράσεις και προειδοποιήσεις της Κύπρου για μη αλλαγή αυτής της θέσης, ενόσω δεν εκλείπουν οι λόγοι που οδήγησαν στην υιοθέτησή της. Πρόκειται για επιβράβευση και περαιτέρω ενθάρρυνση της τουρκικής αλαζονείας.

Επείγει ταυτόχρονα η αξιοποίηση των νέων γεωστρατηγικών, γεωπολιτικών και γεωοικονομικών δεδομένων που έχουν διαμορφωθεί στην περιοχή μας και ανέτρεψαν παγιωμένες ισορροπίες δεκαετιών. Το συγκριτικό πλεονέκτημα των φυσικών μας πόρων στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Κυπριακής Δημοκρατίας συνιστά το νέο πεδίο πάνω στο οποίο μπορεί να οικοδομείται η εθνική μας στρατηγική.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, η ανάδειξη του κομβικού ρόλου Ελλάδας και Κύπρου ως παραγόντων σταθερότητας στην άκρως ευαίσθητη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, ιδιαίτερα υπό το φως της έξαρσης της τρομοκρατίας και άλλων ασύμμετρων απειλών, αποτελεί βασικό πυλώνα της εξωτερικής πολιτικής των χωρών μας αλλά και της κοινής μας στρατηγικής. Αξιοποιώντας τα σημαντικά πλεονεκτήματα που τους παρέχει η γεωγραφική τους θέση, η ιδιότητά τους ως κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι άριστες σχέσεις τους με τις χώρες της περιοχής, Ελλάδα και Κύπρος επιδιώκουν να συμβάλλουν κατά τρόπο εποικοδομητικό και ουσιαστικό στην προώθηση και περαιτέρω ενίσχυση των στόχων της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ειδικότερα στη νότια γειτονία της, καθώς και στον στόχο της ενεργειακής ασφάλειας της Ένωσης.

Σε αυτά τα πλαίσια η σύναψη τριμερών στρατηγικών συνεργασιών της Ελλάδας και της Κύπρου μέχρι στιγμής με την Αίγυπτο και το Ισραήλ και πολύ σύντομα με την Ιορδανία, καθώς και οι αυξανόμενες προοπτικές συνεργασίας και με άλλες χώρες της περιοχής, σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, ειδικότερα στον τομέα της ενέργειας και στον οικονομικό και εμπορικό τομέα, αποσκοπούν αποκλειστικά και μόνο στην εξυπηρέτηση των στόχων της ειρήνης, της σταθερότητας και της ευημερίας για τις χώρες μας και την περιοχή.

Αναφερόμενος στην περιοχή μας που σπαράσσεται από συγκρούσεις και παρατεταμένη αποσταθεροποίηση, θα ήθελα να υπογραμμίσω ότι οι τρομοκρατικές επιθέσεις των τζιχαντιστών στην καρδιά της Ευρώπης και τα πρωτοφανή προσφυγικά κύματα, συνεπεία κυρίως της συριακής κρίσης, εκθέτουν ανεπανόρθωτα την διεθνή κοινότητα και απειλούν το ευρωπαϊκό οικοδόμημα. Περίτρανα αποδεικνύεται ότι η στρατιωτική επιλογή δεν επαρκεί από μόνη της για εκρίζωση του κακού. Ο φαύλος κύκλος της βίας θα παρατείνεται, ενόσω ελλείπει η αναγκαία βούληση για αποτελεσματική αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων που εκτρέφουν την τρομοκρατία.

Οι εικόνες των χιλιάδων απελπισμένων προσφύγων, που κατακλύζουν την Ευρώπη και των σωρών εκατοντάδων άλλων που ξεβράζονται στις ακτές της Μεσογείου, θα συνεχίσουν να στοιχειώνουν την συλλογική μας συνείδηση, ενόσω δεν εκλείπουν οι λόγοι φυγής τους. Τα σκελετωμένα κορμιά των λιμοκτονούντων παιδιών στην Μαντάγια και αλλού αποτελούν όνειδος και ράπισμα στην υποκρισία της διεθνούς κοινότητας.

Είναι, επιτέλους, ώρα για ανάληψη ευθύνης από την Ευρώπη, ώρα ενότητας και αλληλεγγύης, πολιτικής σύνεσης και συναίνεσης. Και είναι επιτακτική ανάγκη η διεθνής και ιδιαίτερα η ευρωπαϊκή κοινότητα να υποκλιθούν μπροστά στο μεγαλείο της Ελλάδας στην υποδοχή και φιλοξενία του τεράστιου κύματος των προσφύγων.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, η Κύπρος διανύει τον δικό της δύσβατο δρόμο για αντιμετώπιση των καταστροφικών συνεπειών της οικονομικής κρίσης και του πρωτοφανούς ληστρικού πειράματος, που διενεργήθηκε σε βάρος της, ως αποτέλεσμα των αμφισβητούμενων, ως προς τη νομιμότητα και ορθότητά τους, αποφάσεων του Eurogroup τον Μάρτιο του 2013.

Την ίδια ώρα, ενώνουμε τη φωνή μας με την Ελλάδα στις προσπάθειες που καταβάλλει, προκειμένου να πείσει για το αυτονόητο, ότι δηλαδή σε συνθήκες ύφεσης, υψηλής ανεργίας, κυρίως μεταξύ των νέων, και δοκιμασίας της κοινωνίας, που επιφέρει η αυστηρή λιτότητα, δεν επιτυγχάνεται η ανάπτυξη και πως η ευημερία των αριθμών δεν σημαίνει και την ευημερία των ανθρώπων. Άλλωστε, η δημοσιονομική πειθαρχία και η ανάπτυξη μπορούν να συνυπάρξουν, νοούμενου ότι δίδεται η αναγκαία έμφαση στον άνθρωπο, τις ανάγκες και τα δικαιώματά του, σε συνθήκες ευνομίας, ισοπολιτείας και κοινωνικής ευαισθησίας.

Η ανέκκλητη απόφαση της Ελλάδας για παραμονή στην Ευρωζώνη, τονίζοντας πως η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να είναι πρώτιστα Ένωση των λαών στην πράξη και όχι μόνο στα λόγια, αξίζουν τον σεβασμό, την εκτίμηση, αλλά και τη μέγιστη δυνατή αλληλεγγύη των θεσμών της Ένωσης και ενός εκάστου των κρατών-μελών της. Είναι σήμερα, περισσότερο από ποτέ άλλοτε, αναγκαίο να εμψυχήσουμε νέα πνοή στο λαβωμένο όραμα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Γιατί η απαξίωση του σημερινού ευρωπαϊκού οικοδομήματος από έναν ολοένα αυξανόμενο ευρωσκεπτικισμό και εκατομμύρια απογοητευμένους πολίτες, αποτελεί μέγιστη απειλή για τη συνοχή και την προοπτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κύριε Πρόεδρε, η τιμητική παρουσία μου σε αυτό το Βήμα στέλνει το μήνυμα της αγάπης και της κοινής πίστης για ελευθερία και δικαιοσύνη. Είναι ταυτόχρονα μήνυμα αισιοδοξίας και προσήλωσης στην κοινή μοίρα και την αδιάσπαστη ιστορική συνέχεια και πορεία του ελληνισμού.

Τελειώνοντας, θεωρώ ύψιστο χρέος, μιλώντας από το επίσημο Βήμα της Βουλής των Ελλήνων, να αποτίσω ξανά φόρο τιμής στους ήρωες των αγώνων του ελληνισμού στην Κύπρο, Κύπριους και Ελλαδίτες, που κατέθεσαν θυσία αίματος για την υπεράσπιση της εδαφικής ακεραιότητας, της ανεξαρτησίας και της ελευθερίας της Κύπρου. Οι ήρωες και οι αγωνιστές αυτών των φωτεινών αγώνων εκπέμπουν στους αιώνες το παράγγελμα «Εις οινός άριστος αμύνεσθαι περί πάτρης», αλλά και αποτελούν αιώνιο και ακατάλυτο αρραβώνα μεταξύ κυπριακού και μητροπολιτικού ελληνισμού.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ευχαριστώντας σας θερμά για την πρόσκλησή σας γι' αυτήν την επίσκεψη και ιδιαίτερα για την άκρως τιμητική ευκαιρία που μου δώσατε να απευθύνω τον λόγο στη Βουλή των Ελλήνων, επιθυμώ να διαβιβάσω τους εγκάρδιους θερμούς χαιρετισμούς του κυπριακού ελληνισμού προς τους Έλληνες αδελφούς μας.

Είμαι βέβαιος ότι αργά ή γρήγορα θα έλθει η ώρα της ιστορικής δικαίωσης, η ώρα της μίας, ενιαίας και αδιαίρετης Κύπρου. Και αργά ή γρήγορα είμαι βέβαιος ότι κάποιοι από εμάς θα έλθουν ξανά εδώ, στη Βουλή των Ελλήνων, για να σας φέρουν το χαρμόσυνο μήνυμα: «Η κατοχή πέθανε. Η Κύπρος είναι ελεύθερη!»

Σας ευχαριστώ.

(Όρθιοι όλοι οι παριστάμενοι χειροκροτούν ζωηρά και παρατεταμένα)

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΟΥΡΑΚΗΣ**)»

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Με βοήθεια των κομμάτων -με την έννοια ότι κανένα κόμμα δεν ζήτησε να παρεμβεί ή να παρακολουθεί αυτή τη διαδικασία, πέραν αυτών που είπατε προηγούμενα ο κ. Μιχαλολιάκος «Κάνω δύο φορές αίτηση» κ.λπ.- αλλά και με τη βοήθεια των εκπροσώπων του Τύπου που την σεβάστηκαν, αυτή η διαδικασία έμεινε επί ενάμιση χρόνο εκεί που έπρεπε να μείνει.

Καταθέτω τον πίνακα των μαρτυρικών καταθέσεων. Είναι εκατόν τριάντα εννιά φάκελοι. Είναι περί τις ενενήντα μαρτυρικές καταθέσεις στην επιτροπή, όλων των υπευθύνων, πρωταίτιων ή συμμετεχόντων, προς την εξεταστική επιτροπή της Βουλής.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Βουλής κ. Νικόλαος Βούτσης καταθέτει για τα Πρακτικά τον προαναφερθέντα πίνακα, ο οποίος έχει ως εξής:

<i>Μαρτυρική υστερόγραφη</i>		<i>Μαρτυρική υστερόγραφη</i>		<i>Μαρτυρική υστερόγραφη</i>	
1	2/7/1986	Μ. Γεωργιάδης Ταξίαρχος ε.α.	98		
2	3/7/1986	Μ. Γεωργιάδης Ταξίαρχος ε.α., Γ. Ντενίσσης Αντιστράτηγος ε.α.	121		
3	8/7/1986	Κομπόκης Κων/ος Συνταγματάρχης ε.α. (1η μέρα)	77		
4	9/7/1986	Κομπόκης Κων/ος (2η μέρα)	82		
5	10/7/1986	Κομπόκης Κων/ος (3η μέρα) Σκλαβενίτης Αθ. Ταγματάρχης ε.α. Ιδ.			
6	15/7/1986	Υπάλληλος (1η μέρα)			
		Σκλαβενίτης Α. Ταγματάρχης ε.α. (2η μέρα), Κορκόντζελος Π.	99		
		Υποστράτηγος ε.α.			
7	17/7/1986	Σκλαβενίτης Α. Ταγματάρχης ε.α. (3η μέρα) Κορκόντζελος Π.			
		Υποστράτηγος ε.α. (2η μέρα)			
8	22/7/1986	Κατσαδής Π. Αντιστράτηγος ε.α. Κορκόντζελος Π. (3η μέρα)			
9	29/7/1986	Κατσαδής Π. Αντιστράτηγος ε.α. (2η μέρα)			
10	31/7/1986	Πούλος Γ. Υποστράτηγος ε.α.	123		
11	2/9/1986	Λεβονιάννης Γ. Δημ. Υπάλληλος Υπ.Εθ.Α. Μητίτος Ι. Αντιστράτηγος ε.α. (1η μέρα)	63		
12	4/9/1986	Ι. Μητίτος Αντιστράτηγος ε.α. (2η μέρα), Μ. Νούσκας Ταξίαρχος ε.α. (1η μέρα)	230		
13	9/9/1986	Γ. Κούρτης Ταξίαρχος ε.α. (1η μέρα), Μ. Νούσκας Ταξίαρχος ε.α. (2η μέρα), Κ. Λούκουτος Ταξίαρχος ε.α. (1η μέρα)	124		
14	11/9/1986	Κ. Κοντώσης Ταγματάρχης ε.α. (1η μέρα), Γ. Κούρτης Ταξίαρχος ε.α. (1η μέρα), Δ. Λούκουτος Ταξίαρχος ε.α. (1η μέρα)	187		
15	16/9/1986	Γ. Παπαγιάννης Αντιπλοίαρχος ε.α. (1η μέρα), Σ. Μπαλτάς Πολιτικός Συνταξιούχος, Δ. Λούκουτος Ταξίαρχος ε.α. (2η μέρα), Κ. Κοντώσης Ταγματάρχης ε.α. (2η μέρα)	180		
16	18/9/1986	Κ. Κοντώσης Ταγματάρχης ε.α. (3η μέρα), Π. Γιαννακοδίδης Υποστράτηγος ε.α. (1η μέρα)	175		
17	23/9/1986	Ν. Ρώσσης Αντιστράτηγος ε.α., Ν. Νικολαΐδης Υποστράτηγος ε.α.	186		
17,2	24/9/1986	Διαδικαστικά	47		
18	25/9/1986	Ι. Καραστατήρας Υποπτεράρχος ε.α.	164		
19	30/9/1986	Π. Γιαννακοδίδης Υποστράτηγος ε.α. (2η μέρα), Γ. Μ. Παπαγιάννης Αντιπλοίαρχος ε.α. (2η μέρα)	179		

<u>20</u>	2/10/1986	Αν. Παπαδάκης Αντυλοίαρχος ε.α., Γ.Μ. Παπαγιάννης Αντυλοίαρχος ε.α. (3η μέρα)	174
<u>21</u>	7/10/1986	Γ. Μ. Παπαγιάννης Αντυλοίαρχος ε.α. (4η μέρα)	130
<u>22</u>	22/10/1986	Α. Σημαιοφορίδης Αντισυνταγματάρχης ε.α. (1η μέρα), Γρ. Λαμπρινός Αντισυνταγματάρχης ε.α., Κ. Παπαγιάννης Αντισ/ρχης ε.α.	276
<u>23</u>	23/10/1986	Κ. Κοκοράκης Αντισυνταγματάρχης ε.α., Χρ. Ξαρχάς Υποστράτηγος ε.α., Κ. Συρμόπουλος Ταξίαρχος ε.α.	209
<u>24</u>	30/10/1986	Α. Βλάχος Συνταξιούχος υπ. Υπ.Εξ. (1η μέρα), Π. Παπαδάκης Υποστράτηγος ε.α.	152
<u>25</u>	5/11/1986	Α. Βλάχος Συνταξιούχος υπ. Υπ.Εξ. (2η μέρα), Ε. Γραββάνης Υποστράτηγος ε.α., Σ. Ταβλαρίδης Ναυτικός (1η μέρα)	193
<u>26</u>	6/11/1986	Σ. Ταβλαρίδης Ναυτικός (2η μέρα), Ι. Παναγιωτόπουλος Αξ/κος Π.Ν., Β. Γαβριήλ Αξ/κος Π.Ν. ε.α., Δ. Ζωτόπουλος Ταξίαρχος ε.α. (1η μέρα)	160
<u>27</u>	12/11/1986	Σ. Πολίτης Αντιστράτηγος ε.α. (1η μέρα)	189
<u>28</u>	13/11/1986	Σ. Πολίτης Αντιστράτηγος ε.α. (2η μέρα), Δ. Ζωτόπουλος Ταξίαρχος ε.α. (2η μέρα), Χ. Παλαϊνής	186
<u>29</u>	19/11/1986	Χ. Παλαϊνής Ταγματάρχης ε.α. (2η μέρα), Μ. Πηλιχός Αντ/ρχης ε.α. (1η μέρα)	250
<u>30</u>	20/11/1986	Χ. Παλαϊνής Ταγματάρχης ε.α. (3η μέρα), Γερ. Ματάτσος Ταγματάρχης ε.α. (1η μέρα), Αθ. Περδίκης Ταγματάρχης ε.α. (1η μέρα)	215
<u>31</u>	26/11/1986	Αθ. Περδίκης Ταγματάρχης ε.α. (1η μέρα), Ηλ. Γλεντζές Αντ/ρχης Π.Ζ. ε.α., Μιχ. Πηλιχός Αντ/ρχης ε.α. (2η μέρα), Δ. Παπαποστόλου Συν/ρχης ε.α. (1η μέρα)	193
<u>32</u>	27/11/1986	Μ. Πηλιχός Αντ/ρχης ε.α. (3η μέρα), Σ. Πασπάτης Υποστ/γος ε.α., Γ. Ματάτσος Ταγ/ρχης ε.α. (2η μέρα)	212
<u>33</u>	3/12/1986	Δ. Παπαποστόλου Συν/ρχης ε.α. (2η μέρα), Γ. Καρούσος Αντιστ/ος ε.α. (1η μέρα), Ι. Αλεξάνδρου Αντιστ/ος ε.α.	181
<u>34</u>	4/12/1986	Λ. Σταθόπουλος Αντιστράτηγος ε.α. (1η μέρα), Ευθ. Καραγιάννης Στρατηγός ε.α. (1η μέρα)	175
<u>35</u>	9/12/1986	Ευθ. Καραγιάννης Στρατηγός ε.α. (2η μέρα), Ευστ. Λαγάκος Πρέσβης	157
<u>36</u>	11/12/1986	Γ. Τσούμης Αντιστράτηγος ε.α., Κ. Χανιώτης Αντιστράτηγος ε.α. (1η μέρα)	177

<u>37</u>	16/12/1986	Κ. Χανιώτης Αντιστράτηγος ε.α. (2η μέρα), Γρ. Μπονάνος Στρατηγός ε.α. (1η μέρα)	218
<u>38</u>	17/12/1987	Γρ. Μπονάνος	201
<u>39</u>	13/1/1987	Γρ. Μπονάνος Στρατηγός ε.α. (2η μέρα)	235
<u>40</u>	20/1/1987	Α. Σιαπκαράς Αντιστράτηγος ε.α. (1η μέρα), Κ. Τριανταφύλλου Συν/χης Π.Ζ. ε.ε.	173
<u>41</u>	22/1/1987	Γ. Καρούσος Αντιστράτηγος ε.α. (2η μέρα), Οθ. Κυριακόπουλος Αντιστράτηγος ε.α. (1η μέρα)	238
<u>42</u>	27/1/1987	Περ. Οικονόμου Αντιπύραρχος ε.α., Αντ. Μπιτσάκης Ταξ/ος ε.α. (1η μέρα)	182
<u>43</u>	29/1/1987	Α. Γαλατσάνος Αντιστράτηγος ε.α., Α. Σιαπκαράς Αντιστράτηγος ε.α. (2η μέρα)	140
<u>44</u>	3/2/1987	Αλ. Παπανικολάου Αντιπύραρχος ε.α. (1η μέρα)	164
<u>45</u>	5/2/1987	Αλ. Παπανικολάου Αντιπύραρχος ε.α. (2η μέρα), Π. Αραπάκης Αντιναύαρχος ε.α. (1η μέρα)	215
<u>46</u>	10/2/1987	Ι. Τζούνης Πρόεδρος Ευρωβουλευτής, Οθ. Κυριακόπουλος Αντιστράτηγος ε.α. (2η μέρα)	174
<u>47</u>	12/2/1987	Ευστρ. Λατσούδης Αντιστράτηγος ε.α. (1η μέρα), Κ. Κυπραίος Χημικός (1η μέρα)	192
<u>48</u>	17/2/1987	Κ. Κυπραίος Χημικός (2η μέρα), Β. Τσουμπάς Στρατηγός ε.α., Γ. Τσουμάνης Αντιστράτηγος ε.α.	230
<u>49</u>	19/2/1987	Π. Αραπάκης Αντιναύαρχος ε.α. (2η μέρα), Ι. Ντάβος Στρατηγός ε.α. (1η μέρα)	197
<u>50</u>	24/2/1987	Φ. Γκιζίκης Στρατηγός ε.α. (1η μέρα)	157
<u>51</u>	26/2/1987	Κ. Κόλλιας Συνταξιούχος εισαγγελέας Α.Π.	203
<u>52</u>	4/3/1987	Α. Ανδρουτσόπουλος Δικηγόρος	40
<u>53</u>	5/3/1987	Π. Αραπάκης Αντιναύαρχος ε.α. (3η μέρα), Ι. Ντάβος Στρατηγός ε.α. (2η ημέρα)	182
<u>54</u>	10/3/1987	Ι. Ντάβος Στρατηγός ε.α. (3η ημέρα), Στ. Μιχόπουλος Συνταγματάρχης ε.α. (1η μέρα)	207

αρνήθηκε να
καταθέσει
επικαλούμενο
ς το αρ. 27
του ΚτΒ

<u>55</u>	12/3/1987	Φ. Γκιζίκης Στρατηγός ε.α. (2η μέρα)	198	κατ' ανυπαρξαστα η εξέταση των μαρτύρων Μιχόπουλου Γεωργίτη Πούλου
<u>56</u>	17/3/1987	Στ. Μιχόπουλος Συν/χης ε.α. (2η μέρα), Γ. Πούλος Υποστράτηγος ε.α., Μ. Γεωργίτης Ταξίαρχος ε.α.	225	κατ' ανυπαρξαστα η εξέταση των μαρτύρων Μπονάνου Γεωργίτη Χανιώτη
<u>57</u>	19/3/1987	Γρ. Μπονάνος Στρατηγός ε.α., Μ. Γεωργίτης Ταξίαρχος ε.α., Κ. Χανιώτης Αντιστράτηγος ε.α.	232	κατ' ανυπαρξαστα η εξέταση των μαρτύρων Μπονάνου
<u>58</u>	31/3/1987	Γρ. Μπονάνος Στρατηγός ε.α., Λ. Σταθόπουλος Αντιστράτηγος ε.α., Αλ. Σημαιοφορίδης Αντιστ/χης ε.α.	171	κατ' ανυπαρξαστα η εξέταση των μαρτύρων Μπονάνου Σταθόπουλου Σημαιοφορίδ η
<u>59</u>	7/4/1987	Φ. Γκιζίκης Στρατηγός ε.α., Γρ. Μπονάνος Στρατηγός ε.α., Μ. Γεωργίτης Ταξίαρχος ε.α., Λ. Σταθόπουλος Αντιστράτηγος ε.α., Αθ. Περίδης Τα/χης ε.α.	253	κατ' ανυπαρξαστα η εξέταση των μαρτύρων Γκιζίκη Μπονάνου Γεωργίτη Σταθόπουλου Περίδη

<u>60</u>	9/4/1987	Γρ. Μπονάνος Στρατηγός ε.α., Κ. Κορμιάς Αντιστ/ος ε.α, Φ. Γκιζίκης Στρατηγός ε.α., Ευ. Λατσούδης Αντιστ/ος ε.α, Π.Αραπάκης Αντιν/ος ε.α., Αλ. Παπανικολάου Αντυπ/ος ε.α.	191	Κατ' αντιπαράστασ η εξέταση των μαρτύρων Μπονάνου Γκιζίκη Λατσούδη Αραπάκη Παπανικολάου Κορμιά
<u>61</u>	28/4/1987	Κ. Παναγιωτάκος Πρέσβης, Δ. Ξένος Πρέσβης, Αλεξανδρή Χρ. Διπλωματικός υπάλληλος	189	Κατ' αντιπαράστασ η εξέταση των μαρτύρων Παναγιωτάκου Αλεξανδρή Ξένου
<u>62</u> <u>63</u>	5/5/1987 7/5/1987	Γ. Παπαδόπουλος Δ. Ιωαννίδης	338 156	
<u>64</u>	12/5/1987	Κ. Παναγιωτάκος Πρέσβης, Γρ. Μπονάνος Στρατηγός ε.α., Φ. Γκιζίκης Στρατηγός ε.α., Π. Αραπάκης Αντιν/ος ε.α., Α. Παπανικολάου Αντυπ/ος ε.α., Κ. Κυπραίος Χημικός	203	Κατ' αντιπαράστασ η εξέταση των μαρτύρων Γκιζίκη Μπονάνου Κυπραίους Αραπάκη Παπανικολάου
<u>65</u>	14/5/1987	Διαδικαστικά	118	
<u>66</u>	19/5/1987	Φ. Γκιζίκης Στρατηγός ε.α., Γρ. Μπονάνος Στρατηγός ε.α., Κ. Κυπραίος Χημικός πρ. υπουργός, Π. Αραπάκης Αντιν/ος ε.α., Α. Παπανικολάου Αντυπ/ος ε.α.	192	Κατ' αντιπαράστασ η εξέταση των μαρτύρων Μπονάνου Γκιζίκη Κυπραίους Αραπάκη Παπανικολάου

<u>67</u>	21/5/1987	Γρ. Μπονάνος στρατηγός ε.α., Φ. Γκιζικής στρατηγός ε.α., Π. Αραπάκης Αντν/χος ε.α., Α. Παπανικολάου Αντντ/χος, Κ. Κυπραίος Χημικός	Κατ' ανυπαράστασ η εξέταση των μαρτύρων Μπονάνου Γκιζική Κυπραίου Αραπάκη Παπανικολάο	256
<u>68</u>	26/5/1987	Π. Σεμερτζάκης Ταξίαρχος ε.α.		128
<u>69</u>	28/5/1987	Ε. Πετρόπουλος Απότακτος Αντυπλοίαρχος Ναυτικού		63
<u>70</u>	10/6/1987	Ε. Αβέρωφ		150
<u>71</u>	16/6/1987	Ε. Αβέρωφ		164
<u>72</u>	17/6/1987	Ε. Αβέρωφ		223
<u>73</u>	2/7/1987	Διαδικαστικά		
<u>74</u>	16/7/1987	Κ. Κρητικός Αντυστ/ος ε.α., Π. Πανουργιάς Ανιστ/ος ε.α.		130
<u>75</u>	23/7/1987	Διαδικαστικά		
<u>76</u>	30/7/1987	Διαδικαστικά		100
<u>77</u>	3/9/1987	Καραγιάννης		124
<u>78</u>	10/9/1987	Καραγιάννης		146
<u>79</u>	19/9/1987	Διαδικαστικά		118
<u>80</u>	24/9/1987	Καραγιάννης Ευ. Στρατηγός ε.α., Μπιτσάκης Αν. Ταξίαρχος ε.α.	Κατ' ανυπαράστασ η εξέταση των μαρτύρων Καραγιάννη, Μπιτσάκη	118
<u>81</u>	1/10/1987	Διαδικαστικά		120
<u>82</u>	8/10/1987	Τσολάκης Ευ. Αντισ/γος ε.α.		113
<u>83</u>	15/10/1987	Κυριαζίδης Ν. Εκπρόσωπος της Ελλάδας στο Δ.Ν.Τ.		161
<u>84</u>	22/10/1987	Διαδικαστικά		65
<u>85</u>	5/11/1987	Κουρής Ν. Αρχηγός ΓΕΘΑ (1η μέρα)		136
<u>86</u>	10/11/1987	Κουρής Ν. Αρχηγός ΓΕΘΑ (2η μέρα)		170
<u>87</u>	12/11/1987	Ι. Ζιγδής		124
<u>88</u>	19/11/1987	Γ. Παπαγεωργνάκης Σμήναρχος ε.α., Π. Θωμόπουλος Αντυτ/ος ε.α.		182

<u>89</u>	24/11/1987	Π. Θωμόπουλος Αντιπ/ος ε.α.,	183	Κατ' αντιπαράστασ η εξέταση των μαρτύρων Χρυσικόπουλ ου Νάκου Παπαγεωργιά η
<u>90</u>	26/11/1987	Θ. Χρυσικόπουλος Αντιπ/ος ε.α., Σ. Νάκος Ανθυπασιότης ελεγκτής εναέριας κυκλοφορίας και ραντάρ, Ν. Παπαγεωργιάκης Σμήναρχος ε.α.	146	
<u>91</u>	1/12/1987	Ι. Ζήγδης (2η μέρα)	104	
<u>92</u>	3/12/1987	Ι. Ζήγδης (3η μέρα)	128	
<u>93</u>	15/12/1987	Διαδικαστικά		
<u>94</u>	17/12/1987	Ν. Κουρής Αργηγός ΓΕΕΘΑ 3η μέρα	41	
<u>95</u>	26/1/1988	Διαδικαστικά		
<u>96</u>	12/2/1988	Διαδικαστικά		
<u>97</u>	24/2/1988	Διαδικαστικά	94	
<u>98</u>	1/3/1988	Διαδικαστικά	58	
<u>99</u>	30/3/1988	Διαδικαστικά	81	
<u>100</u>	19/4/1988	Διαδικαστικά		
<u>101</u>	20/4/1988	Διαδικαστικά	83	
<u>102</u>	21/4/1988	Διαδικαστικά	137	
<u>103</u>	26/4/1988	Διαδικαστικά	105	
<u>104</u>	27/4/1988	Διαδικαστικά	110	
<u>105</u>	28/4/1988	Διαδικαστικά	145	
<u>106</u>	3/5/1988	Διαδικαστικά	164	
<u>107</u>	4/5/1988	Διαδικαστικά	125	
<u>108</u>	5/5/1988	Διαδικαστικά	117	
<u>109</u>	10/5/1988	Διαδικαστικά	132	
<u>110</u>	11/5/1988	Διαδικαστικά	120	
<u>111</u>	12/5/1988	Διαδικαστικά	61	
<u>112</u>	17/5/1988	Διαδικαστικά	117	
<u>113</u>	18/5/1988	Διαδικαστικά	59	
<u>114</u>	19/5/1988	Διαδικαστικά	62	
<u>115</u>	24/5/1988	Διαδικαστικά	71	
<u>116</u>	25/5/1988	Διαδικαστικά	40	

117	26/5/1988	Διαδικαστικά	108
118	1/6/1988	Διαδικαστικά	113
119	2/6/1988	Διαδικαστικά	34
120	30/6/1988	Διαδικαστικά	65
121	7/7/1988	Διαδικαστικά	87
122	14/7/1988	Διαδικαστικά	52
123	20/7/1988	Διαδικαστικά	70
124	1/9/1988	Διαδικαστικά	101
125	7/9/1988	Διαδικαστικά	
126	8/9/1988	Διαδικαστικά	67
127	14/9/1988	Διαδικαστικά	16
128	15/9/1988	Διαδικαστικά	40
129	21/9/1988	Διαδικαστικά	55
130	28/9/1988	Διαδικαστικά	97
131	29/9/1988	Διαδικαστικά	82
132	3/10/1988	Διαδικαστικά	99
133	4/10/1988	Διαδικαστικά	143
134	5/10/1988	Διαδικαστικά	100
135	6/10/1988	Διαδικαστικά	76
136	12/10/1988	Διαδικαστικά	88
137	13/10/1988	Διαδικαστικά	86
138	29/10/1988	Διαδικαστικά	100
139	30/10/1988	Διαδικαστικά	76

12/3/1986 -	Συνεδριάσεις Επιτροπής για τα διαδικαστικά πριν αρχίσουν να καταθέτουν οι μάρτυρες	
18/6/1986		
1	Μ. Γεωργιάδης Ταξίαρχος ε.α.	98
2	Μ. Γεωργιάδης Ταξίαρχος ε.α, Γ. Ντενίσης Αντιστράτηγος ε.α.	121
3	Κοιμτόκης Κων/ος Συνταγματάρχης ε.α (1η μέρα)	77
4	Κοιμτόκης Κων/ος (2η μέρα)	82
5	Κοιμτόκης Κων/ος (3η μέρα) Σκλαβενίτης Αθ. Ταγματάρχης ε.α. Ιδ. Υπάλληλος (1η μέρα)	
6	Σκλαβενίτης Α. Ταγματάρχης ε.α. (2η μέρα), Κορκόντζελος Π. Υποστράτηγος ε.α.	99
7	Σκλαβενίτης Α. Ταγματάρχης ε.α. (3η μέρα) Κορκόντζελος Π. Υποστράτηγος ε.α. (2η μέρα)	
8	Κατσαδμήμας Π. Αντιστράτηγος ε.α. Κορκόντζελος Π. (3η μέρα)	
9	Κατσαδμήμας Π. Αντιστράτηγος ε.α. (2η μέρα)	
10	Πούλος Γ. Υποστράτηγος ε.α.	123
11	Λεβονιάνης Γ. Δημ. Υπάλληλος Υπ.ΕΘ.Α. Μπίτος Ι. Αντιστράτηγος ε.α. (1η μέρα)	63
12	Ι. Μπίτος Αντιστράτηγος ε.α. (2η μέρα), Μ. Νούσκας Ταξίαρχος ε.α. (1η μέρα)	230
13	Γ. Κούρτης Ταξίαρχος ε.α. (1η μέρα), Μ. Νούσκας Ταξίαρχος ε.α. (2η μέρα), Κ. Λούκουτος Ταξίαρχος ε.α. (1η μέρα)	124
14	Κ. Κοντώσης Ταγματάρχης ε.α. (1η μέρα), Γ. Κούρτης Ταξίαρχος ε.α. (1η μέρα), Δ. Λούκουτος Ταξίαρχος ε.α. (1η μέρα)	187
15	Γ. Παπαγιάννης Αντιπλοίαρχος ε.α. (1η μέρα), Σ. Μπαλτάς Πολιτικός Συνταξιούχος, Δ. Λούκουτος Ταξίαρχος ε.α. (2η μέρα), Κ. Κοντώσης Ταγματάρχης ε.α. (2η μέρα)	180
16	Κ. Κοντώσης Ταγματάρχης ε.α. (3η μέρα), Π. Γιαννακοδήμιος Υποστράτηγος ε.α. (1η μέρα)	175
17	Ν. Ρώσσης Αντιστράτηγος ε.α., Ν. Νικολαΐδης Υποστράτηγος ε.α.	186
17	Διαδικαστικά	47
18	Ι. Καραστατήρας Υποπτέραρχος ε.α.	164
19	Π. Γιαννακοδήμιος Υποστράτηγος ε.α. (2η μέρα), Γ. Μ. Παπαγιάννης Αντιπλοίαρχος ε.α. (2η μέρα)	179
20	Αν. Παπαδάκης Αντιπλοίαρχος ε.α., Γ.Μ. Παπαγιάννης Αντιπλοίαρχος ε.α. (3η μέρα)	174
21	Γ. Μ. Παπαγιάννης Αντιπλοίαρχος ε.α. (4η μέρα)	130
22	Α. Σημαιοφορίδης Αντισυνταγματάρχης ε.α. (1η μέρα), Γρ. Λαμπρινός Αντισυνταγματάρχης ε.α., Κ. Παπαγιάννης Αντ/χης ε.α.	276
23	Κ. Κοκοράκης Αντισυνταγματάρχης ε.α., Χρ. Ξαρχάς Υποστράτηγος ε.α., Κ. Συρμιόπουλος Ταξίαρχος ε.α.	209
24	Α. Βλάχος Συνταξιούχος υπ. Υπ.Εξ. (1η μέρα), Π. Παπαδάκης Υποστράτηγος ε.α.	152

25	5/11/1986	Α. Βλάχος Συνταξιούχος υπ. Υπ.Εξ. (2η μέρα), Ε. Γραββάνης Υποστράτηγος ε.α., Σ. Ταβλαρίδης Ναυτικός (1η μέρα)	193
26	6/11/1986	Σ. Ταβλαρίδης Ναυτικός (2η μέρα), Ι. Παναγιωτόπουλος ΑΕ/κος Π.Ν., Β. Γαβριήλ ΑΕ/κος Π.Ν. ε.α., Δ. Ζιωτόπουλος Ταξίαρχος ε.α. (1η μέρα)	232
27	12/11/1986	Σ. Πολίτης Αντιστράτηγος ε.α. (1η μέρα)	189
28	13/11/1986	Σ. Πολίτης Αντιστράτηγος ε.α. (2η μέρα), Δ. Ζιωτόπουλος Ταξίαρχος ε.α. (2η μέρα), Χ. Παλαΐνης	186
29	19/11/1986	Χ. Παλαΐνης Ταγματάρχης ε.α. (2η μέρα), Μ. Πηλιχός Αντ/ρχης ε.α. (1η μέρα)	212
30	20/11/1986	Χ. Παλαΐνης Ταγματάρχης ε.α. (3η μέρα), Γερ. Ματάτσος Ταγματάρχης ε.α. (1η μέρα), ΑΘ. Περόδικης Ταγματάρχης ε.α. (1η μέρα)	215
31	26/11/1986	ΑΘ. Περόδικης Ταγματάρχης ε.α. (1η μέρα), Ηλ. Πλεντζές Αντ/ρχης Π.Ζ. ε.α., Μιχ. Πηλιχός Αντ/ρχης ε.α. (2η μέρα), Δ. Παπαποστόλου Συν/ρχης ε.α. (1η μέρα)	193
32	27/11/1986	Μ. Πηλιχός Αντ/ρχης ε.α. (3η μέρα), Σ. Πασιπάτης Υποστ/γος ε.α., Γ. Ματάτσος Ταγ/ρχης ε.α. (2η μέρα)	212
33	3/12/1986	Δ. Παπαποστόλου Συν/ρχης ε.α. (2η μέρα), Γ. Καρούσος Αντιστ/ος ε.α. (1η μέρα), Ι. Αλεξάνδρου Αντιστ/ος ε.α.	181
34	4/12/1986	Λ. Σταθόπουλος Αντιστράτηγος ε.α. (1η μέρα), Ευθ. Καραγιάννης Στρατηγός ε.α. (1η μέρα)	175
35	9/12/1986	Ευθ. Καραγιάννης Στρατηγός ε.α. (2η μέρα), Ευστ. Λαγάκος Πρέσβης	157
36	11/12/1986	Γ. Τσοβόνης Αντιστράτηγος ε.α., Κ. Χανιώτης Αντιστράτηγος ε.α. (1η μέρα)	177
37	16/12/1986	Κ. Χανιώτης Αντιστράτηγος ε.α. (2η μέρα), Γρ. Μπονάνος Στρατηγός ε.α. (1η μέρα)	218
38	17/12/1987	Γρ. Μπονάνος	201
39	13/1/1987	Γρ. Μπονάνος Στρατηγός ε.α. (2η μέρα)	235
40	20/1/1987	Α. Σιατκαράς Αντιστράτηγος ε.α. (1η μέρα), Κ. Τριανταφύλλου Συν/χης Π.Ζ. ε.ε.	173
41	22/1/1987	Γ. Καρούσος Αντιστράτηγος ε.α. (2η μέρα), ΟΘ. Κυριακόπουλος Αντιστράτηγος ε.α. (1η μέρα)	238
42	27/1/1987	Περ. Φικονόμου Αντιπύραρχος ε.α., Αντ. Μπιτσάκης Ταξ/ος ε.α. (1η μέρα)	182
43	29/1/1987	Α. Γαλατσάνος Αντιστράτηγος ε.α., Α. Σιατκαράς Αντιστράτηγος ε.α. (2η μέρα)	140
44	3/2/1987	Αλ. Παπανικολάου Αντιπύραρχος ε.α. (1η μέρα)	164
45	5/2/1987	Αλ. Παπανικολάου Αντιπύραρχος ε.α. (2η μέρα), Π. Αραπάκης Αντιναύαρχος ε.α. (1η μέρα)	215
46	10/2/1987	Ι. Τζούνης Πρέσβη Ευρωβουλευτής, ΟΘ. Κυριακόπουλος Αντιστράτηγος ε.α. (2η μέρα)	174
47	12/2/1987	Ευστρ. Λατσούδης Αντιστράτηγος ε.α. (1η μέρα), Κ. Κυπραίος Χημικός (1η μέρα)	192
48	17/2/1987	Κ. Κυπραίος Χημικός (2η μέρα), Β. Τσουμπάς Στρατηγός ε.α., Γ. Τσουμάνης Αντιστράτηγος ε.α.	230
49	19/2/1987	Π. Αραπάκης Αντιναύαρχος ε.α. (2η μέρα), Ι. Ντάβος Στρατηγός ε.α. (1η μέρα)	197
50	24/2/1987	Φ. Γκίζικης Στρατηγός ε.α. (1η μέρα)	157
51	26/2/1987	Κ. Κόλλιας Συνταξιούχος εισαγγελέας Α.Π.	203

<u>52</u>	4/3/1987	Α. Ανδρουτσόπουλος Δικηγόρος	40	αρνήθηκε να καταθέσει επικαλούμενο το αρ. 27 του ΚτΒ
<u>53</u>	5/3/1987	Π. Αραπάκης Αντιναύαρχος ε.α. (3η μέρα), Ι. Ντάβος Στρατηγός ε.α. (2η ημέρα)	182	
<u>54</u>	10/3/1987	Ι. Ντάβος Στρατηγός ε.α. (3η ημέρα), Στ. Μιχόπουλος Συνταγματάρχης ε.α. (1η μέρα)	207	
<u>55</u>	12/3/1987	Φ. Γκιζίκης Στρατηγός ε.α. (2η μέρα)	198	
<u>56</u>	17/3/1987	Στ. Μιχόπουλος Συν/χης ε.α. (2η μέρα), Γ. Πούλος Υποστράτηγος ε.α., Μ. Γεωργίτης Ταξίαρχος ε.α.	225	κατ' αντιπαράσταση η εξέταση των μαρτύρων Μιχόπουλου Γεωργίτη Πούλου
<u>57</u>	19/3/1987	Γρ. Μπονάνος Στρατηγός ε.α., Μ. Γεωργίτης Ταξίαρχος ε.α., Κ. Χανιώτης Αντιστράτηγος ε.α.	232	Κατ' αντιπαράσταση η εξέταση των μαρτύρων Μπονάνου Γεωργίτη Χανιώτη
<u>58 - 58α</u>	31/3/1987	Γρ. Μπονάνος Στρατηγός ε.α., Λ. Σταθόπουλος Αντιστράτηγος ε.α., Αλ. Σημαιοφορίδης Αντισ/χης ε.α.	171	Κατ' αντιπαράσταση η εξέταση των μαρτύρων Μπονάνου Σταθόπουλου Σημαιοφορίδη
<u>59</u>	7/4/1987	Φ. Γκιζίκης Στρατηγός ε.α., Γρ. Μπονάνος Στρατηγός ε.α., Μ. Γεωργίτης Ταξίαρχος ε.α., Λ. Σταθόπουλος Αντιστράτηγος ε.α., Αθ. Περδίκης Τα/χης ε.α.	253	Κατ' αντιπαράσταση η εξέταση των μαρτύρων Γκιζίκη Μπονάνου Γεωργίτη Σταθόπουλου Περδίκη

<u>60</u>	9/4/1987	Γρ. Μπονάνος Στρατηγός ε.α., Κ. Κορμάς Ανστ/ος ε.α, Φ. Γκιζίκης Στρατηγός ε.α., Ευ. Λατσούδης Ανστ/ος ε.α, Π. Αραπάκης Αντιν/ος ε.α., Αλ. Παπανικολάου Αντιπ/ος ε.α.	191	Κατ' αντιπαράστασ η εξέταση των μαρτύρων Μπονάνου Γκιζίκη Λατσούδη Αραπάκη Παπανικολάου Κορμά
<u>61</u>	28/4/1987	Κ. Παναγιωτάκος Πρέσβης, Δ. Ξένος Πρέσβης, Αλεξανδρή Χρ. Διπλωματικός υπάλληλος	189	Κατ' αντιπαράστασ η εξέταση των μαρτύρων Παναγιωτάκου Αλεξανδρή Ξένου
<u>62</u>	5/5/1987	Γ. Παπαδόπουλος	338	
<u>63</u>	7/5/1987	Δ. Ιωαννίδης	156	
<u>64</u>	12/5/1987	Κ. Παναγιωτάκος Πρέσβης, Γρ. Μπονάνος Στρατηγός ε.α., Φ. Γκιζίκης Στρατηγός ε.α., Π. Αραπάκης Αντιν/ος ε.α., Α. Παπανικολάου Αντιπ/ος ε.α., Κ. Κυπραίος Χημικός	203	Κατ' αντιπαράστασ η εξέταση των μαρτύρων Γκιζίκη Μπονάνου Κυπραίου Αραπάκη Παπανικολάου
<u>65</u>	14/5/1987	Διαδικαστικά	118	
<u>66</u>	19/5/1987	Φ. Γκιζίκης Στρατηγός ε.α., Γρ. Μπονάνος Στρατηγός ε.α., Κ. Κυπραίος Χημικός πρ. υπουργός, Π. Αραπάκης Αντιν/ος ε.α., Α. Παπανικολάου Αντιπ/ος ε.α.	192	Κατ' αντιπαράστασ η εξέταση των μαρτύρων Μπονάνου Γκιζίκη Κυπραίου Αραπάκη Παπανικολάου

67	21/5/1987	Γρ. Μπανάνας στρατηγός ε.α., Φ. Γκιζίκης στρατηγός ε.α., Π. Αραπάκης Αντν/χος ε.α., Α. Παπανικολάου Αντν/χος, Κ. Κυπραίος Χημικός	Κατ' αντιπαράστασ η εξέταση των μαρτύρων Μπουνάου Γκιζίκη Κυπραίου Αραπάκη Παπανικολάου	256
68	26/5/1987	Π. Σεμερτζάκης Ταξίαρχος ε.α.		128
69	28/5/1987	Ε. Πετρόπουλος Απότακτος Αντιπλοίαρχος Ναυτικού		63
70	10/6/1987	Ε. Αβέρωφ Βουλευτής, Επίτιμος Πρόεδρος Ν.Δ.		150
71	16/6/1987	Ε. Αβέρωφ Βουλευτής, Επίτιμος Πρόεδρος Ν.Δ.		164
72	17/6/1987	Ε. Αβέρωφ Βουλευτής, Επίτιμος Πρόεδρος Ν.Δ.		227
73	2/7/1987	Διαδικαστικά		120
74	16/7/1987	Κ. Κρητικός Αντιστ/ος ε.α., Π. Πανουργιάς Ανιστ/ος ε.α.		131
75	23/7/1987	Διαδικαστικά		136
76	30/7/1987	Διαδικαστικά	Ιδιος θάκελος	100
77	3/9/1987	Καρανιάννης		124
78	10/9/1987	Καρανιάννης		146
79	19/9/1987	Διαδικαστικά		118
80	24/9/1987	Καρανιάννης Ευ. Στρατηγός ε.α., Μπιτσάνης Αν. Ταξίαρχος ε.α.	Κατ' αντιπαράστασ η εξέταση των μαρτύρων Καραγιάννη, Μπιτσάνη	118
81	1/10/1987	Διαδικαστικά		120
82	8/10/1987	Τσολάκης Ευ. Αντισ/γος ε.α.		113
83	15/10/1987	Κυριαζίδης Ν. Εκπρόσωπος της Ελλάδας στο Δ.Ν.Τ.		161
84	22/10/1987	Διαδικαστικά		65
85	5/11/1987	Κουρής Ν. Αρχηγός ΓΕΕΘΑ (1η μέρα)		136
86	10/11/1987	Κουρής Ν. Αρχηγός ΓΕΕΘΑ (2η μέρα)		170
87	12/11/1987	Ι. Ζιγδής		124
88	19/11/1987	Γ. Παταγεωργάκης Σμήναρχος ε.α., Π. Θωμόπουλος Αντιστ/ος ε.α.		182

<u>89</u>	24/11/1987	Π. Θωμόπουλος Αντιπρ/ος ε.α.,	185	Κατ' αντιστάσεις
<u>90</u>	26/11/1987	Θ. Χρυσικόπουλος Αντισμ/ος ε.α., Σ. Νάκος Ανθυπασιτιστής ελεγκτής εναέριας κυκλοφορίας και ραντάρ, Ν. Παπαγεωργιάκης Σμήναρχος ε.α.	105 148	η εξέταση των μαρτύρων Χρυσικόπουλου Νάκου Παπαγεωργιάκη
<u>91</u>	1/12/1987	Ι. Ζινδής (2η μέρα)	104	
<u>92</u>	3/12/1987	Ι. Ζινδής (3η μέρα)	128	
<u>93</u>	15/12/1987	Διαδικαστικά	11	ίδιος φάκελος
<u>94</u>	17/12/1987	Ν. Κουρής Αργηγός ΓΕΕΘΑ 3η μέρα	41	
<u>95</u>	26/1/1988	Διαδικαστικά	32	
<u>96</u>	12/2/1988	Διαδικαστικά	42	
<u>97</u>	24/2/1988	Διαδικαστικά	94	ίδιος φάκελος
<u>98</u>	1/3/1988	Διαδικαστικά	58	
<u>99</u>	30/3/1988	Διαδικαστικά	81	
<u>100</u>	19/4/1988	Διαδικαστικά	133	
<u>101</u>	20/4/1988	Διαδικαστικά	83	
<u>102</u>	21/4/1988	Συζήτηση και λήψη απόφασης στο σχέδιο εισήγησης της 4ης ομάδας εργασίας, που είναι επιφορτισμένη με το Κεφ. II του Σ.Ε.Π. (πραξικόπημα κατά Μακαρίου)	137	
<u>103</u>	26/4/1988	όπως παραπάνω	105	ίδιος φάκελος
<u>104</u>	27/4/1988	όπως παραπάνω	110	
<u>105</u>	28/4/1988	όπως παραπάνω	145	
<u>106</u>	3/5/1988	όπως παραπάνω	164	
<u>107</u>	4/5/1988	Συζήτηση στο σχέδιο συζήτησης της 5ης ομάδας εργασίας, που είναι με το Κεφ. III του Σ.Ε.Π. (Αττίλας I)	125	
<u>108</u>	5/5/1988	όπως παραπάνω	117	
<u>109</u>	10/5/1988	όπως παραπάνω	132	
<u>110</u>	11/5/1988	όπως παραπάνω	120	ίδιος φάκελος
<u>111</u>	12/5/1988	όπως παραπάνω	61	

112	17/5/1988	Συνέχεια της συζήτησης στο σχέδιο εισήγησης της 3ης ομάδας εργασίας που είναι επιφορτισμένη με το Κεφ. Ι του Σ.Ε.Π. (αμυντική δυνατότητα Κύπρου - Μερarchία)	117	ίδιος φάκελος
113	18/5/1988	όπως παραπάνω	59	
114	19/5/1988	Διαδικαστικά	62	ίδιος φάκελος
115	24/5/1988	Διαδικαστικά	71	
116	25/5/1988	Συζήτηση στο σχέδιο εισήγησης της 4ης ομάδας εργασίας, που είναι επιφορτισμένη με το Κεφ. ΙΙ του Σ.Ε.Π. (πραξικόπημα κατά Μακαρίου)	40	ίδιος φάκελος
117	26/5/1988	Διαδικαστικά	108	
118	1/6/1988	Διαδικαστικά	113	ίδιος φάκελος
119	2/6/1988	Διαδικαστικά	34	
120	30/6/1988	Διαδικαστικά	65	
121	7/7/1988	Συνέχεια της συζήτησης στο σχέδιο εισήγησης της 4ης ομάδας εργασίας, που είναι επιφορτισμένη με το Κεφ. ΙΙΙ του Σ.Ε.Π. (πραξικόπημα κατά Μακαρίου)	87	ίδιος φάκελος
122	14/7/1988	όπως παραπάνω	52	
123	20/7/1988	όπως παραπάνω	70	
124	1/9/1988	Ολοκλήρωση της συζήτησης και μερική ψήφιση του σχεδίου εισήγησης της 3ης ομάδας εργασίας που είναι επιφορτισμένη με το Κεφ. Ι του Σ.Ε.Π. (αμυντική δυνατότητα Κύπρου - Μερarchία)	101	ίδιος φάκελος
125	7/9/1988	Ολοκλήρωση της συζήτησης και ψήφιση του σχεδίου συζήτησης της 5ης ομάδας εργασίας, που είναι με το Κεφ. ΙΙΙ του Σ.Ε.Π. (Αττίλας Ι)	41	
126	8/9/1988	Ολοκλήρωση της συζήτησης και ψήφιση του σχεδίου εισήγησης της 3ης ομάδας εργασίας που είναι επιφορτισμένη με το Κεφ. Ι του Σ.Ε.Π. (αμυντική δυνατότητα Κύπρου - Μερarchία)	67	
127	14/9/1988	Διαδικαστικά	16	ίδιος φάκελος
128	15/9/1988	Συζήτηση στο σχέδιο εισήγησης για την εκκενορία	40	
129	21/9/1988	όπως παραπάνω	55	
130	28/9/1988	Διαδικαστικά	97	
131	29/9/1988	Συζήτηση στο σχέδιο εισήγησης για τον Αττίλα Ι	82	ίδιος φάκελος
132	3/10/1988	Συζήτηση στο σχέδιο εισήγησης της 6ης ομάδας εργασίας για τον Αττίλα ΙΙ	99	

133	4/10/1988	όπως παραπάνω	143	ίδιος φάκελος
134	5/10/1988	όπως παραπάνω	100	
135	6/10/1988	όπως παραπάνω	76	
136	12/10/1988	ψήφισή ερωτημάτων σχετικά με την περίοδο του Αττίλα II	88	
137	13/10/1988	ψήφισή ερωτημάτων που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Α. Παπαληγούρας σχετικά με την περίοδο του Αττίλα II	86	
138	29/10/1988	ψήφισή του τελικού κειμένου πορίσματος	100	
139	30/10/1988	όπως παραπάνω	76	ίδιος φάκελος
Σύνολο φακέλων: 134				

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Δίπλα από κάθε έναν απ' αυτούς τους φακέλους είναι καταγεγραμμένος ο αριθμός των σελίδων. Είναι από εξήντα μέχρι διακόσιες πενήντα σελίδες, που αφορούν στις μαρτυρικές καταθέσεις για όλη την περίοδο και που ήταν το βασικό αντικείμενο, με βάση το οποίο, όπως ειπώθηκε και προηγουμένως, διαμορφώθηκαν τα πορίσματα.

Πρόκειται για ένα πόρισμα τότε όχι της πλειοψηφίας, αλλά της πλειοψηφούσας δύναμης του ΠΑΣΟΚ, διότι δεν έγινε ποτέ ψηφοφορία σ' αυτήν τη Βουλή για τα πορίσματα. Κατατέθηκε τον Οκτώβριο του 1988 ένα πόρισμα, δύο ακόμη πορίσματα από τον Κώστα Κάππο κι από τον κ. Βαρβιτσιώτη κατατέθηκαν, έγινε συζήτηση στην ελληνική Βουλή πάνω σε όλα αυτά και εκεί σταμάτησαν όλα.

Δεν έχει υπάρξει ούτε σχετική απόφαση της Βουλής επ' αυτών, παρότι υπήρχε μια δέσμευση να επανέλθει το ζήτημα για συζήτηση ούτε ανελήφθη πολιτική πρωτοβουλία ύστερα πάνω σ' αυτό το ζήτημα. Τα είκοσι εννιά επόμενα χρόνια όποτε συζητήθηκε εδώ το Κυπριακό ήταν στο πλαίσιο προ ημερησίας διατάξεως συζήτησης των Προέδρων των κομμάτων ή με αφορμή το Σχέδιο Ανάν κ.λπ.. Αυτό το ζήτημα είχε τεθεί εκτός της οποίας διαδικασίας και διερεύνησης, ενώ από πλευράς της κυπριακής Βουλής αρκετές φορές είχε έλθει αυτό το ζήτημα σαν αίτημα, τουλάχιστον για να υπάρχει επικοινωνία.

Επιτρέψτε μου ένα μικρό ιστορικό, για να ξέρουμε όλοι μας σε σχέση με αυτό το ζήτημα, που είναι ιδιαίτερα σημαντικό. Πρέπει να ξέρουμε ότι το 1975 υπήρξε απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου όπου παραχωρήθηκε στον Υπουργό τότε Εθνικής Αμύνης το δικαίωμα να άρει τις ποινικές διώξεις κατά των υπευθύνων της κυπριακής τραγωδίας. Ύστερα υπήρξαν δεσμευτικές πολιτικές δηλώσεις θέσεις Πρωθυπουργού το 1975 και το 1976-1977, 1978 και 1983, αν δείτε τα Πρακτικά της Βουλής, αρκετές φορές από αρκετές πλευρές είχε έλθει το αίτημα ότι θα έπρεπε αυτό το ζήτημα να συζητηθεί, να μαζευτούν τα ντοκουμέντα, να μαζευτούν τα υλικά κ.λπ..

Τελικά το 1986 γίνεται εξεταστική επιτροπή της Βουλής με συμμετοχή όλων των κομμάτων. Δίνονται δύο παρατάσεις και εντός διετίας, στις 31-10-1988 έγινε η κατάθεση του πορίσματος που σας ανέφερα.

Δεν έγινε δημοσίευση των Πρακτικών, όπως είχε προαναγγελθεί, παρότι τα Πρακτικά είναι εδώ, είναι μέσα στη Βουλή, είναι τακτικά, όπως είναι και τα Πρακτικά όλων των άλλων συνεδριάσεων και προφανώς προσβάσιμα, προσπελάσιμα και από οποιαδήποτε Κοινοβουλευτική Ομάδα και από οποιονδήποτε Βουλευτή. Έχει και πολύ μεγάλη αξία η μελέτη αυτών των Πρακτικών.

Είπαμε για τα δύο πρωτόκολλα. Στο πρωτόκολλο αυτό το οποίο υπογράψαμε επιβεβαιώνεται η πρόσβαση της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας στο υλικό που συγκεντρώθηκε ή χρησιμοποιήθηκε από την Εξεταστική Επιτροπή για τον Φάκελο της Κύπρου. Επίσης, συγκροτήθηκαν δύο επιτροπές εμπειρογνομόνων και υπηρεσιακών παραγόντων και καθηγητών πανεπιστημίων. Και οι δύο επιτροπές θα συνεργάζονταν με στόχο την ταξινόμηση, την ψηφιοποίηση του εν λόγω υλικού. Και τρίτον, το υλικό στο οποίο θα δοθεί πρόσβαση στη Βουλή των Αντιπροσώπων θα χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για κοινοβουλευτικούς ή επιστημονικούς, ιστορικούς σκοπούς, με την έγκριση πάντοτε των εκάστοτε Προέδρων των δύο Κοινοβουλίων. Αυτή ήταν η δέσμευση.

Ύστερα, υπήρξε και ένα συμπληρωματικό πρωτόκολλο και έχει ενδιαφέρον λιγάκι να ακούσετε αυτά τα οποία θα σας διαβάσω:

«Συμπληρωματικά υπεγράφη ένα παράρτημα στις 15-2-2017, που διευκρίνιζε ότι έγγραφα που εντοπίστηκαν με διαβάθμιση «απόρρητο» ή «άκρως απόρρητο» επιπλέον αυτών τα οποία είχαν έλθει σε γνώση της επιτροπής και συζητήθηκαν και αποτέλεσαν τη βάση των πορισμάτων και τα οποία βρίσκονται εδώ, αποτελούν μεν αναπόσπαστο μέρος του υλικού, ωστόσο για οποιαδήποτε χρήση τους απαιτείται κοινή έγγραφη άδεια ή οδηγία των δύο Προέδρων των Κοινοβουλίων».

Επ' αυτών των εγγράφων, ακριβώς επειδή έχουν χαρακτηρι-

στεί από το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης, στο προσεχές διάστημα, σε εύλογο διάστημα -ίσως να απαιτηθούν δυο, τρεις, τέσσερις μήνες- θα υπάρξει -διότι υπάρχουν σοβαρές νομικές και διεθνείς δεσμεύσεις σε αυτά τα ζητήματα, δεν είναι απλά ζητήματα- η πρόσβαση, έτσι ώστε να αποχαρακτηριστούν ενδεχομένως ένα μεγάλο μέρος εξ αυτών. Κάποια δεν είναι για αποχαρακτηρισμό, επιτρέψτε μου να έχω μια άποψη, αλλά αυτά θα τα δούμε. Είναι επιπλέον υλικά τα οποία δεν θα αποσταλούν σήμερα, στον βαθμό που δεν αποτελούν μέρος αυτών με τα οποία ασχολήθηκε και συγκρότησε τα πορίσματα η εξεταστική επιτροπή της Βουλής.

Πλην όμως είναι εδώ και με υπεύθυνη διαδικασία και αυτά, καθώς αποτελούν -και το έχουμε αναγνωρίσει- μέρος αυτού του συνολικού υλικού, κάποια στιγμή τον επόμενο καιρό θα δοθούν, χωρίς να τα βαρύνει οποιοδήποτε κώλυμα διεθνών σχέσεων ή νομικών προνοιών.

Έτσι, στο πλαίσιο των εργασιών της επιτροπής που συστάθηκε βάσει του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας, το υλικό του Φακέλου της Κύπρου εντοπίστηκε σε διάφορα σημεία στα υπόγεια της Βουλής, συγκεντρώθηκε, ταξινομήθηκε και αποθηκεύτηκε σε κατάλληλο χώρο.

Η επιτροπή, προχωρώντας στο έργο της, διαπίστωσε πως το κύριο σώμα του υλικού αποτελούν τα πρακτικά της επιτροπής με τις καταθέσεις όλων των πρωταγωνιστών της τραγωδίας του 1974. Στις καταθέσεις γίνεται αναφορά στην κατάθεση κάθε μάρτυρα στο ΓΕΣ και ΓΕΕΘΑ ή στις άλλες αρχές των Ενόπλων Δυνάμεων, ενώ υπάρχουν συνοδευτικά έγγραφα από φορείς και θεσμούς που ενεπλάκησαν σε αυτά τα γεγονότα.

Είμαι υποχρεωμένος δημόσια να σας πω το εξής: Διαπιστώθηκε ότι έλειπαν οι έντεκα πρώτοι φάκελοι, κεντρικοί φάκελοι σε αυτές τις ερωταποκρίσεις, που είχαν αντιστοιχίσει τα πρακτικά των έντεκα πρώτων συνεδριάσεων της εξεταστικής επιτροπής με καταθέσεις μαρτύρων. Χρειάστηκε, ευτυχώς, να γίνει απομαγνητοφώνηση του ηχογραφημένου υλικού, δηλαδή των κασετών που κατέγραφαν οι στενογράφοι την ώρα της συνεδρίασης και κάτι τέτοιο ήταν και τεχνικά δύσκολο μετά από περισσότερα από τριάντα χρόνια. Πλην όμως, τα πρακτικά που αφορούν αυτές τις έντεκα βασικές μαρτυρικές καταθέσεις δεν είναι ενδεχομένως τα ακριβή, αλλά είναι βάσει της δουλειάς που έγινε αυτόν τον ενάμιση χρόνο.

Δεν εντοπίσαμε πότε, σε ποια συγκυρία, από ποιον, πού και πώς αφαιρέθηκαν αυτοί οι φάκελοι από τα ερμάρια της Βουλής.

Με σκοπό τη διαφύλαξη της ιστορικής μνήμης -τελειώνω, συναδέλφισσες και συνάδελφοι- και την ετεροχρονισμένη εκπλήρωση στο ελάχιστο της ηθικής, ουσιαστικής και ιστορικής υποχρέωσης στο κυπριακό κράτος δημιουργήθηκε ακριβές αντίγραφο του Φακέλου της Κύπρου, ώστε να αποσταλεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Έχει προβλεφθεί την Παρασκευή το πρωί να γίνει μια ειδική διαδικασία στη Βουλή των Αντιπροσώπων στην Κύπρο, με στόχο να υπάρξει μια επιμελημένη έκδοση των πρακτικών της επιτροπής εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, δηλαδή με ευθύνη και από την κυπριακή και από την ελληνική Βουλή τους επόμενους μήνες, η οποία θα ανοίξει και στο ευρύτερο κοινό, δημόσια δηλαδή, μια πολύτιμη ιστορική πηγή, πάντα στο πλαίσιο της ασφάλειας, της εγκυρότητας και της επιστημονικής ακεραιότητας που προσφέρει το κύρος των δυο Εθνικών Κοινοβουλίων.

Κυρίες και κύριοι, συναδέλφισσες και συνάδελφοι, σας καλώ να υπερψηφίσουμε, κατά το τακτικό που θα ακολουθήσει η Πρόεδρος, την παρούσα πρόταση.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ: Κυρία Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο για μια διευκρίνιση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ορίστε, κύριε Τσιάρα, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ: Όπως δήλωσε και ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας, η Νέα Δημοκρατία είναι θετική στην πρόταση του Προέδρου. Οφείλω, όμως, να επαναδιατυπώσω την επι-

φύλαξή μας σχετικά με τον χρόνο. Θα είμαστε θετικοί, ως εκ τούτου.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κυρία Πρόεδρε, θα ήθελα και εγώ τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ορίστε, κύριε Λοβέρδο, έχετε τον λόγο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Επί της ουσίας και ο Πρωθυπουργός και όλα σχεδόν -νομίζω- τα κόμματα διατυπώσαμε την πάγια θέση της Ελλάδας ότι το Κυπριακό για εμάς είναι ζήτημα εισβολής και κατοχής. Πριν από αυτά, όμως, πριν από εκείνα τα γεγονότα του 1974 είχε συντελεστεί και μια προδοσία σε φάσεις, αρχής γενομένης από τον Νοέμβριο του 1967, όταν αποσύρθηκε η ελληνική μεραρχία από την Κύπρο με απόφαση της τότε χούντας.

Η εξεταστική επιτροπή για το άνοιγμα του Φακέλου της Κύπρου ήταν αίτημα -θυμίζω στους παλαιότερους- που διατύπωνε ο αείμνηστος Ανδρέας Παπανδρέου ως κεντρικό αίτημα στις εκλογές του 1981. Και πράγματι αυτό έγινε, με όσα είπε ο κύριος Πρόεδρος της Βουλής, το 1986 με την εξεταστική και με την κατάληξη το 1988.

Κυρία Πρόεδρε, υπάρχει μία συνεργασία με τη Βουλή των Αντιπροσώπων της Κύπρου, η οποία ξεκίνησε, αν θυμάμαι καλά, από το 2004 και πηγαίνει καλά. Και πράγματι υπεγράφησαν και τα πρωτόκολλα.

Τώρα καλούμαστε -αν έχουμε καταλάβει καλά- να εγκρίνουμε την πρόσβαση ή την παράδοση του υλικού -όχι των πρακτικών- της εξεταστικής επιτροπής, είτε είναι αυτό συνοδευτικό υλικό που κατατίθεται εκεί είτε φαντάζομαι και τα Πρακτικά, με τις δυσκολίες που ανέφερε ο κύριος Πρόεδρος. Προφανώς είμαστε σύμφωνοι. Έχουμε άλλωστε υποστηρίξει τις πρωτοβουλίες του κ. Βούτση όλων αυτών τον καιρό.

Αναρωτιέμαι, κυρία Πρόεδρε, αν για μία υπόθεση προδοσίας, που βαρύνει με τρόπο καίριο κάποιους υποτίθεται συμπατριώτες μας άλλων εποχών, έπρεπε η Εθνική Αντιπροσωπεία να ασχοληθεί σήμερα, που έγινε μια προσπάθεια, με επιτυχές αποτέλεσμα, να φανεί η σύμπτωση των απόψεών μας όχι μόνον στο Εθνικό Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής, όχι μόνον στη Διάρκή Επιτροπή Εξωτερικών και Άμυνας, αλλά εδώ στην Ολομέλεια της Βουλής με την παρουσία όλων των κομμάτων. Θεωρώ ατυχή την επιλογή. Εν πάση περιπτώσει, όμως, δεν διαφωνούμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ευχαριστούμε, κύριε Λοβέρδο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΧΑΛΟΛΙΑΚΟΣ (Γενικός Γραμματέας του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή): Κυρία Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Εσείς,

κύριε Μιχαλολιάκο, τοποθετηθήκατε προηγουμένως επ' αυτού. Αφήστε να ολοκληρώσουμε τη διαδικασία.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΧΑΛΟΛΙΑΚΟΣ (Γενικός Γραμματέας του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή): Θα ήθελα να καταθέσω την άποψή μας, ότι σωστό είναι να δοθεί στη Βουλή της Κύπρου, αλλά να δοθεί και στους Έλληνες Βουλευτές, να δοθεί στον ελληνικό λαό. Επί σαράντα τρία χρόνια κρατάει το πολιτικό σύστημα μια ένοχη σιωπή για την προδοσία της Κύπρου και απ' ό,τι φαίνεται δεν είναι μόνον κάποιοι στρατιωτικοί οι οποίοι ενέχονται σε αυτό, αλλά και πολιτικοί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ευχαριστώ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στο σημείο αυτό παρακαλώ πολύ να εγκρίνετε δι' εγέρσεως την παράδοση των υλικών που έχουν κατατεθεί στη Βουλή και αφορούν στον «Φάκελο της Κύπρου», τα οποία είχαν γίνει αντικείμενο μελέτης και αξιολόγησης από την εξεταστική επιτροπή στο διάστημα 1986 έως τον Οκτώβριο του 1988, οπότε κατατέθηκαν τα σχετικά πορίσματα και έγινε η συζήτηση στην ελληνική Βουλή, σε υλοποίηση των διαλαμβανομένων στο Πρωτόκολλο Συνεργασίας, καθώς και στο Παράρτημα αυτού, που έχουν υπογράψει οι δύο Πρόεδροι της Βουλής των Ελλήνων και της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι αποδεχόμενοι την πρόταση παρακαλώ πολύ να εγερθούν.

(Εγείρονται οι αποδεχόμενοι την πρόταση)

Είναι προφανές ότι ηγέρθησαν όλοι.

Συνεπώς το Σώμα ενέκρινε ομόφωνα την πρόταση, η οποία έχει κατατεθεί στα Πρακτικά της σημερινής συνεδρίασης.

(Χειροκροτήματα)

Παρακαλώ το Σώμα να εξουσιοδοτήσει το Προεδρείο για την υπ' ευθύνη του επικύρωση των Πρακτικών της σημερινής συνεδρίασης.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Συνεπώς το Σώμα παρέσχε τη ζητηθείσα εξουσιοδότηση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δέχστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Με την συναίνεση του Σώματος και ώρα 14.53' λύεται η συνεδρίαση για την προσεχή Πέμπτη 13 Ιουλίου 2017 και ώρα 9.30', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: α) κοινοβουλευτικό έλεγχο, συζήτηση επικαίρων ερωτήσεων και β) νομοθετική εργασία, σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη που θα διανεμηθεί.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ